

Bizden Haberler

| SAYI 516 |

BİR 'UMUT' HİKÂYESİ

Bizden Haberler'in değerli okurları,

2023 yılının ilk yarısı, Koç Topluluğu olarak ülkemizin toplumsal ve ekonomik kalkınmasına katkı sunma çabalarımızın başarılı neticelerini aldığımız bir dönem oldu. Global belirsizliklere ve zorlu piyasa koşullarına rağmen yılın ilk yarısını başarılı bir performans ile kapadık. Konsolide bazda 24,9 milyar USD gelir elde ettik ve 1,6 milyar USD kombine yatırım gerçekleştirdik. Böylece şirketimizin son beş yıldaki yatırımları 10 milyar USD'ye ulaştı. Güçlü likidite ve bilançomuz, dayanıklı ve çeşitlendirilmiş portföy yapımız, çağın yetkinlikleriyle donattığımız insan kaynağımız, çevik yönetim anlayışımız ve en önemlisi ülkemizin geleceğine duyduğumuz inancımızla yatırımlarımızı kararlılıkla sürdüreceğiz.

Finansal başarımızın yanı sıra Koç Topluluğu olarak Adıyaman, İskenderun, Hatay, Kahramanmaraş ve Malatya'da inşa ettiğimiz, beş bin konteynerden oluşan, yaklaşık 20 bin kişinin yaşayacağı Umut Kent'lerin tümünde yaşam başladı. Umut Kent sadece barınma değil, sosyal alanlarıyla, spor, eğitim ve istihdam imkânlarıyla, depremzedelerin hayata yeniden hızla bağlanmaları için onlara cesaret veren model bir proje oldu. Etki gücümüzle, imkanlarımızla, iş birliklerimizle bölge insanının ihtiyaçlarına yanıt vermeye devam edeceğiz. Hayat normale dönene kadar depremzede vatandaşlarımızın yanlarında olacağız. Çocukların ve gençlerin gelişimini destekleyecek, kadınların dayanışması için imkanlar sunacak, hayatı anlamlandıracak aktivite ve uygulamalarla bu büyük travmanın izlerini silmek için var gücümüzle çalışacağız. Bizden Haberler'in bu sayısında Umut Kent'lerimize kapsamlı bir şekilde yer verdik. Binin üzerinde çalışma arkadaşımız, şirketlerinde sürdürdükleri görevlerin yanı sıra tasarımdan tedarige, lojistikten montaj operasyonuna, kurulum çalışmalarından kent sakinlerinin yerleştirilmesine kadar her aşamada Umut Kent için azim ve kararlılıkla çalıştılar ve toplumsal dayanışmanın en güzel örneklerinden birini gerçekleştirdiler.

Koç Gönüllüsü arkadaşlarımıza, tüm yöneticilerimize, bu projeye çok büyük maddi ve manevi destek veren Koç Ailesi'ne

candan teşekkür ediyorum. En büyük dileğimiz, Umut Kent'in bu tür çalışmalar için örnek bir model oluşturması, yurttaşlarımızın memleketlerine dönmek için ihtiyaç duydukları motivasyonu yaratması ve hepsinden önemlisi de, depremzede çocuklarımızın yeniden gelecekte umut duymalarını sağlaması.

Bu sayımızda yer verdiğimiz ve Türkiye'nin ilk yüksek riskli ilaç araştırma merkezini bünyesinde bulunduran Koç Üniversitesi Hastanesi'nin BioNTech ile imzaladığı stratejik iş birliği anlaşması geride bıraktığımız ayın bize heyecan veren gelişmelerinden birisiydi. mRNA bağışıklık terapilerini Türkiye'deki hastalara ulaştırmayı amaçlayan bu projenin imkânsız gibi görünen çözümlere kapı aralamasını diliyorum. Cumhuriyetimizin 100. yıl dönümü kutlamalarımız kapsamında, 29 Ekim'e 100 gün kala başlattığımız "Cumhuriyet'in 100 Değeri" adlı projemiz, Cumhuriyetimizi var eden nadide değerleri hatırlamak amacını taşıyor. Neredeyse Cumhuriyet'le yaşıt olan, Cumhuriyet değerlerine bağlı bir kuruluş olarak, Cumhuriyet'in coşkusunu sadece bu yıl değil, daima yaşamaya devam edeceğiz.

Sözlerime son verirken Ulu Önderimiz Mustafa Kemal Atatürk'ü ve Kurtuluş Savaşımızın tüm kahramanlarını saygı ve minnetle anıyor, 30 Ağustos Zafer Bayramınızı kutluyorum. Dergimiz yayına girmek üzereyken, Arçelik'te Satın Alma ve Tedarik Zinciri Operasyonlarımızdan Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak görev yapan sevgili çalışma arkadaşımız Hakan Kozan'ın zamansız vefat haberini aldık. Topluluğumuzdaki otuz yıllık çalışma hayatı boyunca ilham veren örnek liderliğiyle önemli başarılarla imza atan Hakan Bey, Umut Kent projesinin hayata geçirilmesinde de çok önemli rol üstlenmişti. Değerli çalışma arkadaşımıza Allah'tan rahmet, kederli ailesi ve sevenlerine başsağlığı diliyorum.

Sevgi ve saygılarımla,
Levent Çakıroğlu

UMUT KENT ÖZEL

S.4 Koç Topluluğu, Umut Kent'ler ile Umudu Birlikte Çoğaltıyor

S.8 Umut Kent'te Öncelik Eğitim, İstihdam, Spor ve Sosyal Hayat

S.18 Koç Holding CEO'su Levent Çakıroğlu: "Umut Kent'leri sadece barınma değil, yaşamla yeniden bağ kurma alanları olarak modelledik"

26 GÜNDEM

Koç Holding 2023'ün ilk yarısında da başarılı performansını sürdürdü

Koç Medical BV'den önemli atılım

28 YAKIN PLAN

Dünyaya açılan KUTTAM, klinik çalışmalarıyla hastalara umut oluyor

İş dünyasında siber saldırı tehdidi

38 SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Tüpraş Strateji ve Sürdürülebilirlik Direktörü Çağatay Ölken: "Ülkemizde Enerji Sektörünün Dönüşümüne Öncülük Etmek Üzere Yolculuğumuzu Başlattık"

42 PROFİL

Zeynep İnanoğlu Özdemir: "Kendinize yeni hikâyeler yazmaktan korkmayın"

56 SERGİ

"Cumhuriyet'in İlk Yılı" sergisi Yapı Kredi Galeri'de ziyaretçilerini bekliyor

60 KÜLTÜR SANAT

Koç Topluluğu, Umut Kent'ler ile Umudu Birlikte Çoğaltıyor

Koç Holding, Topluluk Şirketleri ile birlikte AFAD koordinasyonunda beş farklı noktada, yaklaşık 20 bin kişinin yaşayacağı, beş bin adet konteynerden oluşan ve sosyal yaşam alanlarıyla öne çıkan Umut Kent'leri kurdu.

Koç Holding CEO'su Levent Çakıroğlu ve Koç Holding'in üst düzey yöneticileri Hatay Umut Kent'i ziyaret ederek kent sakinleri ve basın mensuplarıyla bir araya geldi.

Basın toplantısı ile başlayan Umut Kent ziyareti, detaylı bir kent turu ile devam etti. Levent Çakıroğlu, üst düzey yöneticiler ve basın mensuplarının rotasında Eğitim Adası, Tüpraş Teknoloji Tasarım Sınıfı, TürkTraktör Kütüphanesi ve Koç Okulu'ndan gönüllü öğretmenlerin desteğiyle eğitime devam eden Yaz Okulu vardı. Kentin istihdam alanında bulunan Yapı Kredi Müşteri İletişim Merkezi, Sendeo Dağıtım Merkezi, Arçelik Kafe ve Mutfak Atölyesi'ndeki turun ardından ardından VKV-TEGV Eğitim Birimi ve Ford Otosan ve Otokoç desteği ile faaliyet gösteren Gelecek Hayalim Merkezi alanına geçildi, burada yapılan çalışmalarından bahsedildi.

Bir sonraki durak ise Kent Meydanı'ydı. Bu bölümde yer alan Otokoç Bilgisayar Odası, Kafeterya, Berber, İbadethane, Opet Çocuk Oyun Merkezi ile Ana Sınıfı ve Market'in olduğu kısımlar ziyaret edildi.

Turun son bölümünde Yaşam Meydanı'ndaki Kadın

Dayanışma Merkezi ve Suna'nın Kızları, Opet Çocuk Oyun Merkezi ve Ana Sınıfı ziyaretleri gerçekleştirildi. Ardından Tofaş, Ford, Tüpraş ve Arçelik'in basketbol, voleybol, futbol sahası ve atletizm alanı olarak kullanılan bölümler gezildi. Yaptığı basın toplantısında öncelikli hizmet konularının eğitim, istihdam, spor ve sosyal hayata katılım olarak belirlediklerini ve Koç Holding Konteyner Kent Projesi'nin başlangıcında ortaya koydukları '100 gün içinde konteyner kentlerde yaşamın başlaması' hedefine, 2 Mayıs'ta ilk yerleşimlerin gerçekleşmesiyle ulaştıklarını belirten Levent Çakıroğlu, "Umut

---

**Koç Holding CEO'su
Levent Çakıroğlu ve
Topluluğun üst düzey
yöneticileri, Hatay Umut
Kent'te Eğitim Meydanı,
Kent Meydanı ve Yaşam
Meydanı'ndaki Kadın
Dayanışma Merkezi,
Suna'nın Kızları,
Opet Çocuk Oyun Merkezi
ve Ana Sınıfı'nı
ziyaret etti.**

Kent’lerde yaşam devam ettiği sürece 115 binden fazla çalışmamız, Topluluk şirketlerimiz ve proje paydaşlarımızla depremzedelerin yanında olmaya devam edeceğiz” diye konuştu.

Levent Çakıroğlu, ülke genelindeki konteyner arz-talep dengesine etki etmeden, Koç Topluluğu’nun sahip olduğu uzmanlık ve etki gücünden yararlanarak yurt dışından konteyner tedariki yolunu seçtiklerini aktararak, “Global tedarikçilere hızla ulaştık ve kapasite anlaşmaları yaptık. Konteyner evlerin montajı için sıfırdan yeni bir fabrika kurduk. Tüm konteyner ihtiyacımızı böylece kendi üretimimizle karşılamış olduk. Projemizin ilk fikir aşamasından itibaren tedarik, lojistik ve kurulumunda büyük bir fedakarlıkla ve şevkle çalışan, 100 gün gibi kısa bir zamanda konteyner evleri sahiplerine teslim eden tüm çalışma arkadaşlarıma bu vesileyle teşekkür ediyorum. Elbette tüm çalışmalarımızda bizi destekleyen, toplumsal fayda odaklı bu projede her adımda yanımızda olan AFAD’a ve ilgili tüm idari ve yerel yönetimlere de içtenlikle teşekkürlerimi sunuyorum” dedi.

Konteyner evlerin dekorasyon ve donanımına farklı bir özenle yaklaştıklarını; metrekareyi verimli kullanan, pratik depolama alanları oluşturduklarını ve her konteyner eve

televizyon ve klima yerleştirdiklerini belirten Çakıroğlu, “Umut Kent’lerde bulunan konteyner evlerde ısıtma soğutma ayarı olan, ihtiyaçtan daha yüksek kapasiteli 12 bin BTU klima kullanıldı” diye konuştu. Buna ek olarak derin donduruculu 375 litre kapasiteli buzdolabı, sıcak su ihtiyacı için 65 litre kapasiteli termosifon, elektrikli ocak, 81 santimetre televizyon ve mobilyalar ile konteyner evlerin içi donatıldı.

“Modeli farklı kılabacak en temel unsurlardan biri kentlerdeki sosyal yaşam alanları”

Koç Holding CEO’su Çakıroğlu, ‘Umut Kent’te engelli vatandaşların ihtiyaçlarına yönelik, rutin üretim süreçlerinin

dışına çıkarak erişilebilirlik standartlarına göre tasarladıkları konteyner evler bulunduğunu belirtti. ‘Umut Kent’ modelini farklı kılabacak en temel unsurlardan birinin kentlerdeki sosyal yaşam alanları olduğuna işaret eden Çakıroğlu, “Market, aile sağlığı merkezi, psikososyal destek merkezi, ibadethane, çamaşırhane, kuaför, kafeterya gibi bazı temel hizmet ve imkanlardan

yararlanabilecekleri birimlerin yer aldığı Kent Meydanları, okulun yanında ders dışı saatleri de kaliteli kılabacak eğitim birimlerini ve aktivite alanlarını etrafında toplayan Eğitim Meydanları, kadınların, gençlerin erişimine açık çok yönlü gelişim alanlarının bulunduğu Yaşam Meydanları oluşturduk.

“Umut Kent’lerin her birinde 30’un üzerinde sosyal birim yer alıyor. Bu çerçevede, öncelikli hizmet konularımızı eğitim, istihdam, spor ve sosyal hayata katılım olarak belirledik.”

Umut Kentlerin her birinde 30'un üzerinde sosyal birim yer alıyor. Bu çerçevede, öncelikli hizmet konularımızı eğitim, istihdam, spor ve sosyal hayata katılım olarak belirledik” dedi. Koç Topluluğu şirketlerinin ekosisteminde yer alan, ortak iş birliği geçmişlerinin ve tecrübelerinin olduğu yerel ve uluslararası kurumlarla ve sivil toplum kuruluşlarıyla temasa geçtiklerini vurgulayan Çakıroğlu, bugüne kadar yürüttükleri güvene dayalı başarılı iş birliklerinin, bu projenin şekillenmesine ve istedikleri modelin hayata geçmesine büyük katkı sunduğunu söyledi.

“Okul, çocuk oyun merkezleri, ana sınıfları, özel destek sınıfları ve kütüphaneler kurduk”

Çocuklara ve gençlere yaratıcı öğrenme desteği sunacak, 21. yüzyıl becerilerini destekleyecek birimler oluşturduklarını da aktaran Çakıroğlu, “Umut Kent’lerde okul, çocuk oyun merkezleri, ana sınıfları, özel destek sınıfları ve kütüphaneler kurduk. Yine her okula hizmet verecek şekilde Milli Eğitim Bakanlığı iş birliğinde, bilgisayarlar ve üç boyutlu yazıcılardan oluşan özel donanımlı teknoloji tasarım sınıfları oluşturduk. Öğrencilerin ders dışı saatlerde eğlenerek öğrenmelerini desteklemek üzere Öğrenim Birimleri kurduk” diye konuştu.

“Mutfak Atölyeleri ile özellikle kadınların mutfakta üretim yapabileceği, ilerleyen zamanlarda ürüne dönüştürüp gelir edebileceği bir ekosistem oluşturmayı hedefliyoruz.”

Çocukların ve gençlerin deprem sonrası yaşama uyumlarını kolaylaştırmak, gelecek için onlara umut ve cesaret verme hedefiyle bir dizi iş birliğine imza attıklarını belirten Çakıroğlu, bu amaçla oluşturulan Gelecek Hayalim Merkezi ve Çocuk Yaşam Merkezi'ne de değindi. Umut Kent’lerde bir diğer odak alanlarının da kadınları ve kız çocuklarını desteklemek olduğunu aktaran Çakıroğlu, “Uzun süredir birlikte çalışma

tecrübemiz olan UN Women Türkiye ile iş birliği yaparak Kadın Dayanışma Merkezlerini hayata geçirdik. Bu merkezleri; içlerinde tekstil tasarım ve yemek atölyelerinin yanı sıra danışma ve eğitim alanlarının da bulunduğu mini birer kampüs şeklinde tasarladık. Ayrıca dört ayrı şehirde gerçekleştireceğimiz Mutfak Atölyeleri ile özellikle kadınların mutfakta üretim yapabileceği,

ilerleyen zamanlarda ürüne dönüştürüp gelir edebileceği bir ekosistem oluşturmayı hedefliyoruz” dedi.

Konteyner kentlerde yaşayan yetişkinlerin en önemli ihtiyaçlarından birinin iş hayatına geri dönmek olduğu gerçeğinin farkında olduklarını vurgulayan Çakıroğlu, proje çalışmalarının başında topluluk şirketlerine, mümkün olabilecek istihdam olanaklarını bölgeye kaydırma çağrısı yaptıklarını da söyledi.

▲ Soldan sağa; Vehbi Koç Vakfı Genel Müdürü Oğuz Toprakoğlu, Koç Holding Otomotiv Grubu Başkanı Haydar Yenigün, Turizm, Gıda ve Perakende Grubu Başkanı Özgür Burak Akkol, Enerji Grubu Başkanı Yağız Eyüboğlu, Kurumsal İletişim ve Dış İlişkiler Direktörü Burçin Girit, CEO Levent Çakıroğlu, Baş Hukuk ve Uyum Müşaviri Kenan Yılmaz, Muhasebe Direktörü Mehmet Apak, Resmi İşler Direktörü Ufuk Çıplak, Denetim Grubu Başkanı Kemal Uzun ve İK Direktörü Umur Günel.

Umut Kent'te Öncelik Eğitim, İstihdam, Spor ve Sosyal Hayat

Koç Topluluğu'nun deprem bölgesinde farklı disiplinlerdeki uzmanlardan görüş alınarak gerçekleştirdiği Umut Kent projesinin odağında eğitim, istihdam, spor ve sosyal hayata katılım yer alıyor.

Koç Topluluğu şirketlerinin iş birliği geçmişlerinin, tecrübelerinin olduğu yerel ve uluslararası kurumlar ve sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte yaratılan çevik yönetim anlayışıyla hayata geçirilen Umut Kent proje modeli, sosyal yaşam alanlarıyla öne çıkıyor. Depremzedelerin yalnızca barınma değil, yaşamla yeniden bağ kurma alanları olarak modellenen Umut Kent'lerde öncelikli

hizmet konuları ise eğitim, istihdam, spor ve sosyal hayata katılım olarak belirlendi.

Bir şehir insanının ihtiyaç ve beklentileri simüle edilerek tasarlanan Umut Kent, mimari açıdan, mahalle, cadde, sokak bölümlenmelerinin yanı sıra sosyalleşmenin simgesi meydanları içerecek şekilde tasarlandı ve her bir Umut Kent'te üç ana meydanın yer alması öngörüldü.

İhtiyaçlar Her Yönüyle Ele Alındı

Umut Kent projesine başlamadan önce sahadaki ihtiyaçları her yönüyle ele alabilmek için Koç Topluluğu tarafından bir saha araştırması gerçekleştirildi ve konteyner evlerin donanımından kentin bütününe tasarımına kadar tüm aşamalarda bu verilerden yararlandı.

Metrekareyi verimli kullanan, pratik depolama alanları oluşturulan konteyner evlerin her birine televizyon ve klima yerleştirildi. Evlerin önünde teras alanı yaratıp ev sahiplerinin komşularıyla sosyalleşmesine imkân sağlandı. Ancak öncelikli hizmet konuları eğitim, istihdam, spor ve sosyal hayata katılım olarak belirlenmişti. “Umut Kent” modelini farklı kılan en temel unsurlardan biri de kentlerdeki sosyal yaşam alanları oldu.

Umut Kent’lerde depremzede vatandaşların tıpkı bir mahalle ya da kasabada olduğu gibi, evlerinden dışarıya adım attıktan sonra günlük ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri, oturup sohbet edebilecekleri alanlar, market, aile sağlığı merkezi, psikososyal destek merkezi, ibadethane, çamaşırhane, kuaför, kafeterya gibi bazı temel hizmet ve imkânlardan yararlanabilecekleri birimlerin yer aldığı kent meydanları, okulun yanında ders dışı saatleri de kaliteli kılacak eğitim birimlerini ve aktivite alanlarını etrafında toplayan eğitim meydanları, kadınların,

gençlerin erişimine açık, çok yönlü gelişim alanlarının bulunduğu yaşam meydanları oluşturuldu.

KENT MEYDANLARI

Konteyner sakinlerinin evlerinden çıktıktan sonraki buluşma alanı olarak tasarlanan Kent Meydanları’nda hem temel ihtiyaçların karşılanmasına hem de sosyalleşmeye imkân tanımak üzere ibadethane, kafeterya, atölyeler, ortak ATM, sosyal market, çamaşırhane, kuaför/berber, bilgisayar odası gibi alanlar yerlerini aldı. Bu bölgede, iç tasarımı ve donanımını Opet’in üstlendiği, MEB’in atadığı okul öncesi eğitim uzmanlarının çalışacağı merkezler de hizmete hazır hâle getirildi. Otokoç Otomotiv tarafından bağışlanan bilgisayarlarla dolu bilgisayar odası da kullanıcıları ile kavuştu.

EĞİTİM MEYDANLARI

Okul ve okul dışı birimleriyle çocuklara 21. yüzyıl becerilerini kazandıracak; yaratıcı öğrenme, güçlenme ve motivasyon desteği sunacak birimleri bir araya toplayan bir platform olarak planlanan Eğitim Meydanları, Millî Eğitim Bakanlığı’na hibe edilmek üzere inşa edilen sekiz sınıflı okul ve okulu çevreleyen birimleri buluşturdu.

UMUT KENT ÖZEL

► Koç Holding Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Sürdürülebilirlik Koordinatörü Ebru Bakkaloğlu Tüzecan Tüpraş'ın Teknoloji Tasarım Sınıfı'nda.

Eğitim Meydanlarında her üç şehirde de okulun hemen yanına otizmliler için özel tasarlanmış konteyner sınıflar yerleştirildi. Böylece Millî Eğitim Bakanlığı -Tohum Otizm Vakfı iş birliğiyle özel eğitim ihtiyacı olan çocukların eğitimlerinin desteklenmesi hedeflendi.

Topluluk şirketlerinden Tüpraş ve Arçelik'in, yıllardır Millî Eğitim Bakanlığı iş birliği ile Türkiye çapında yürüttüğü 21. yüzyıl STEM kazanımlarına yönelik projeleri de hızla Umud Kent okullarına taşındı. Proje kapsamında her bir konteyner kentte özel donanımlı teknoloji tasarım sınıfları oluşturularak, öğrencilerin müfredat üzerinden "Teknoloji Tasarım" derslerini alabilecekleri teknolojik ortamlar hazırlandı.

"Dijital Kanatlar" projesi ile 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerine yazılım, donanım ve üretim alanlarında teknolojik eğitim veren Arçelik, Adıyaman ve Malatya'daki konteyner kentlerde "Dijital Kanatlar" proje sınıflarını açtı. Tüpraş ise "Enerjimiz Geleceğe; Kodluyorum, Modelliyorum, Üretiyorum" programı kapsamında Hatay

ve Kahramanmaraş Umud Kent'te Tüpraş Teknoloji Tasarım Atölyeleri'ni kurarak, 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin kullanımına hazır hâle getirdi. Öğrenciler, bu sayede maker laboratuvarlarında üç boyutlu modelleme ve robotik kodlama gibi 21. yüzyıl becerilerini edinebiliyor. Umud Kent'lerdeki Eğitim Meydanları'nın bir diğer önemli parçası da kütüphaneler. Konteyner kentte zamanını nitelikli bir şekilde geçirmek isteyen kent sakinleri için kütüphane aynı zamanda sakin ve sessiz bir liman. Hatay Umud Kent'teki Eğitim Meydanı'nda TürkTraktör'ün donattığı yetişkin ve çocuk kütüphanesi, daha ilk günlerden kitap dostu konteyner sakinlerinin adresi hâline geldi. Okulun etrafına kümelenen eğitimde iş birliği proje alanları ise bundan sonraki tüm projelere örnek olmayı hedefleyen Koç Konteyner Kent Projesi vizyonunun birebir yansıması. Zira eğitimde de tıpkı barınmada olduğu gibi standart üstü imkânlar sunma gayretiyle hareket edildi. Umud Kent Eğitim Meydanları'nda Vehbi Koç Vakfı'nın (VKV) desteğiyle kurulan Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV) Öğrenim Birimleri, çocuklar ve gençlerin gelişimlerini yaratıcı öğrenme olanaklarıyla destekleyen en önemli adreslerden biri. 6-14 yaş çocuklara yönelik etkinlik odası, kütüphane, açık oyun alanı ve "Düşler Atölyesi" adı verilen sanat atölyesinden oluşan birimlerde çocukların gönüllüler eşliğinde ders dışı saatlerde eğlenerek öğrenmelerini destekleyen etkinlik ve eğitimler gerçekleştiriliyor.

YAŞAM MEYDANLARI

Kadınları, çocukları ve gençleri merkeze koyan farklı iş birliği projelerinin hizmet vereceği bir alan olarak tasarlanan bu meydanlarda, her biri farklı Topluluk şirketleri tarafından oluşturulan, spor ve sanat aracılığıyla

► TürkTraktör Yaren Kütüphanesi

► Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV)

sosyalleşmeyi destekleyen alanlar yerini aldı. Kadın emeğini, gençliğin dinamizmini ve çocukların neşesini buluşturmayı hedefleyen Yaşam Meydanları, her yönüyle konteyner kentlere adını veren ‘umudun’ da merkezi oldu.

Model Uygulama: Kadın Dayanışma Merkezleri

Koç’un kurduğu konteyner kentleri benzer geçici yerleşim alanlarından ayırt eden ve “model oluşturma” hedefine hizmet edecek en önemli uygulamalardan biri olan Kadın Dayanışma Merkezleri, Yaşam Meydanlarının kalbinde faaliyete başladı.

Koç Holding, bağlantıda olduğu pek çok sivil toplum kuruluşu ve sivil inisiyatif gibi Birleşmiş Milletler Kadın Birimi’nin (UN Women) Türkiye ofisiyle de görüştü. UN Women ile Koç Holding’in 2015 yılında Topluluğun HeForShe hareketinin küresel destekçisi olmasıyla başlayan iş birliği, ilerleyen yıllarda farklı projelerdeki ortaklıklarla devam etmişti. 2021 yılından bu yana UN Women Nesiller Boyu Eşitlik Forumu Küresel Liderlerinden biri olan Koç Holding’in UN Women ile güven ve iş birliğine dayalı çalışma pratiği, depremin hemen ardından başlayan görüşmelerle, Umut Kent’lerdeki Kadın Dayanışma Merkezlerinin ilk tohumlarının atılmasını sağladı.

KISA KISA UMUT KENT

- Toplam 735.000 metrekare alanda eş zamanlı olarak yürütülen projede 5.000 adet konteyner ev bulunuyor.
- Çin’de üretilen konteyner evlerin montajı için Osmaniye’de özel bir üretim tesisi kuruldu. 4.000 metrekare kapalı alanı bulunan tesiste görev alan 480 kişilik ekip, 6 dakikada bir konteyner ev üretimi gerçekleştirdi ve 1.500.000 km’den fazla lojistik operasyonla konteyner evlerin bölgelere sevkini sağladı.
- Standardın üzerinde, 247 cm tavan yüksekliğine sahip evlerin tamamında en kaliteli malzemeler kullanıldı. Her biri özenle hazırlanan konteyner evler, 60.500 parça mobilya ve 25.000 parça beyaz eşya ile donatıldı.
- Koç Topluluğu; Vehbi Koç Vakfı, El Ele Eğitim ve Kültür Derneği, Hayata Destek Derneği, İlköğretim Okullarına Yardım Vakfı, Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı, Suna’nın Kızları, Sürdürülebilir Kalkınma için

Yenilikçi Çözümler Derneği, Tohum Otizm Vakfı, Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı ve UN Women Türkiye’nin de aralarında bulunduğu kuruluşlarla sosyal yaşam alanlarında destek faaliyetleri yürütüyor.

- Çin’den konteynerların teminini Arçelik, tüm lojistik operasyonu Zer, beş lokasyonda kentlerin kurulum sürecini Ark İnşaat, konteyner evlerin iç tasarımını ve donanımını Arçelik ve Koçtaş yürüttü. Ayrıca bu ekiplere konteyner evlerin montajı için kurulan fabrikada Arçelik, Ford Otosan, Türk Traktör ve Tofaş ekipleri destek verdi.
- Umut Kent projesine Koç Holding’in yanı sıra Koç Topluluğu’ndan Arçelik, Ark İnşaat, Aygaz, Düzey, Ford Otosan, Koçfinans, Koçtaş, Koç Sistem, Koç Topluluğu Spor Kulübü, Opet, Otokar, Otokoç Otomotiv, Sendeo, Tofaş, Tüpraş, TürkTraktör, Vehbi Koç Vakfı, Yapı Kredi, Zer; Vehbi Koç Vakfı Eğitim Kurumlarından ise Koç Okulu ve Koç Üniversitesi katkı sağladı.

RAKAMLARLA

11.340 m²

SOSYAL DONATI ALANI

25.000 m²

YEŞİL ALAN

4 OKUL

8 ÇOCUK OYUN
MERKEZİ VE
ANA SINIFI

4 KÜTÜPHANE

22 ÇOCUK PARKI

22 SPORTİF TESİS

3 AMFİ TİYATRO

7 BİLGİSAYAR
SALONU VE TEKNOLOJİ
ATÖLYESİ

4 MUTFAK ATÖLYESİ

Daha sağlıklı bir toplum için toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı bir yapının gerekliliğine inanan Koç Holding, UN Women ve onun iş ortağı Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı (KEDV) ile Hatay ve Kahramanmaraş'ta Kadın Dayanışma Merkezleri kurdu. Benzer bir modelle Hayata Destek Derneği de Adıyaman'da faaliyete geçti.

Bölgede İstihdam Desteklendi

Konteyner kentlerde yaşayan yetişkinlerin en önemli ihtiyaçlarından biri de iş hayatına geri dönmektir. Bu sebeple proje çalışmalarının başında Topluluk şirketlerine, mümkün olabilecek istihdam olanaklarını bölgeye kaydırma çağrısı yapıldı. Bu çağrının sonucunda; Yapı Kredi Adıyaman, Hatay ve Kahramanmaraş'ta; Arçelik Malatya'da Müşteri İletişim Merkezleri kurarak depremzedeler için belirli bir istihdam öncelik kontenjanı açarken TürkTraktör de teknisyen yetiştirme programları düzenleme kararı aldı. Tüm bunlar yaşanırken üniversite okuyan gençler de unutulmadı. Koç Topluluk şirketleri tarafından bölgedeki depremzede gençlere yönelik staj imkânları tanımlandı.

► Kadın Dayanışma Merkezi

Sosyal Yaşam Yeniden İnşa Edildi

Sosyal yaşamın devamlılığını sağlamak amacıyla Umut Kent'lerde yerel ve küresel sivil toplum kuruluşları, Koç Topluluğu şirketlerinin sosyal sorumluluk inisiyatifleri, kamu kuruluşları ve gönüllülerin iş birliğinde birçok proje hayata geçiriliyor.

Bu alandaki bir diğer önemli iş birliği ise, Suna ve İnan Kıraç Vakfı çatısı altında çalışan Suna'nın Kızları inisiyatifi ile gerçekleştirildi. Başta 12-18 yaş kız çocuklar olmak üzere

bu yaş dönemindeki tüm çocuklara yönelik çalışmalar yürüten Suna'nın Kızları, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü arasındaki iş birliği kapsamında Hatay Umut Kent'te bir Çocuk Yaşam Merkezi oluşturdu. Çocuklar ebeveynleri eşliğinde Çocuk Yaşam Merkezi'ne kaydolarak, "Esenlik Programı" adı verilen eğitime katılıyorlar. 10 günlük program süresince duygu ve ihtiyaç durumlarını tanımayı, benlikleriyle ilgili farkındalık kazanmayı bunun yanı sıra bu programı tamamladıktan sonra merkezi nasıl kullanabileceklerini öğreniyorlar. Umut Kent'te gençler en önemli hedef kitlelerden biri.

► Suna'nın Kızları Çocuk Yaşam Merkezi

► Ford Otosan Voleybol Okulu

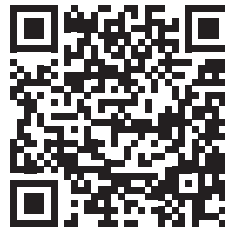

► Ana Sınıfı

Adıyaman ve Kahramanmaraş Umut Kent'lerde Ford Otosan tarafından, Vehbi Koç Vakfı (VKV) desteği ve Sürdürülebilir Kalkınma İçin Yenilikçi Çözümler Derneği iş birliği ile oluşturulan "Gelecek Hayalim Merkezi", depremden etkilenen gençlerin psikolojik iyilik hâlini destekleyecek kapsamlı bir içeriğe sahip. Sadece gençlere özel olan merkez; gençler için öğrenme, eğlenme, sosyalleşme, gelişme ve iyi hissetme alanı. Merkezde, düzenli kişisel ve sosyal gelişim etkinlikleri, bireysel terapi, grup terapisi, psiko-eğitim atölyesi, psiko-sosyal destek programları, oyun ve bilim buluşmaları gerçekleştiriliyor. Ford Otosan Gönüllüleri de mentorluk, kariyer buluşmaları gibi akademik ve sosyal destek etkinliklerinde gençlerle bir araya geliyor.

Futbol, basketbol ve voleybol sahaları ile açık amfi tiyatro, Umut Kent'lerdeki 'iyilik hâlini' sağlamak ve artırmak için projede yer alan diğer önemli unsurlar. Topluluk şirketlerinden Arçelik'in futbol, Tofaş'ın basketbol okulları, Ford Otosan'ın voleybol ve Tüpraş'ın atletizm faaliyetleri daha şimdiden gençlerin uğrak yeri oldu. Kentlerdeki açık amfilerde tiyatro oyunları sergileyecek olan Topluluk şirketlerinin yanı sıra, Arsız Kumpanya tiyatro grubu ve Koç Topluluğu'nun kültür-sanat etkinlikleri de hazırlıklarını tüm hızıyla sürdürüyor.

Bu yazı, Nurten Yalçın Erüs tarafından kaleme alınan Koç Topluluğu Sürdürülebilirlik Raporu 2022'de yer alan Deprem Bölümü'nden derlenmiştir.

► Hatay Umut Kent ziyaretimizin filmi için kodu okutunuz.

Umut Kent'i umudunu kaybetmeyen kent sakinlerinden dinliyoruz

Umut Kent ziyaretimizde yaşadıkları tüm zorluklara rağmen umutlarını hiç kaybetmeyen kent sakinleriyle bir araya geldik ve bölgede yapılan istihdam çalışması sonucunda mesleklerine yeniden kavuşan vatandaşlarımızla sohbet ettik.

6 Şubat 2023 tarihi deprem bölgesinde yaşayanların hayatlarında bir dönüm noktasıydı. Dokuz saat arayla gerçekleşen iki şiddetli deprem, ardında çok uzun yıllar hafızalardan silinmeyecek derin yaralar, çok acı kayıplar bıraktı. Depremzede kardeşlerimiz yaşadıklarını anlatırken kimi zaman gözyaşlarını tutamadı, acıları hâlâ tazeydi. Bununla birlikte şahit olduğumuz en önemli şey yaşanan tüm zorluklara rağmen umutlarını hiç kaybetmedikleriydi. “Bizim de normal hayatlarımız vardı” diyen herkesin gözlerindeki buğuyu gördük, “Zor ama alışıcağız” dediklerinde o gücü biz de içimizde hissettik ve Umut Kent’in tıpkı adı gibi yaşamlarına umut olduğunu söylediklerinde gururumuz, mutluluğumuz ikiye katlandı. Şimdi sözü onlara bırakalım ve Umut Kent’i Umut Kent’te yaşayanlardan dinleyelim.

Yusuf Acar

Hatay Umut Kent Sakini / Yapı Kredi Müşteri İletişim Merkezi Müşteri Temsilcisi

Umut Kent’te ailemle beraber yaşıyorum. Yirmi yaşındayım ve 16.000 çalışan içinde Yapı Kredi’nin en genç personeliyim. 2020 yılında Ege Üniversitesi’ne girdim, 2022 yılında mezun oldum. Depremden yaklaşık altı ay önce Hatay’a geldim ve bir firmada işe başladım. Ardından deprem oldu. Yapı Kredi’den

teklif gelince mülakatlara gittim ve İstanbul’da yaklaşık bir ay boyunca çok iyi bir eğitim verdiler. Eğitimle beraber Yapı Kredi’de çalışmaya başlayalı iki ay oldu ve ben çok mutluyum. Her şeyden önce herkesin yüzü gülüyor, herkes birbirine gülümsüyor. Benim ilk aldığım çağrıda müdürümüz Yasemin Hanım ve takım yöneticilerimiz de yanımdaydı. Hata yapmaktan korkuyordum ama her durumda beni desteklediklerini görünce çok mutlu oldum. Yapı Kredi şu anda bizim hayatlarımızda unutmayacağımız bir yerde. Hepimizi aslında bir enkazın içinden çıkarttı. Hepimizin farklı farklı meslekleri vardı. Hepimizi bir ay içinde bankacı yaptılar. Şimdi çağrı karşılıyoruz. Bu vesileyle eğitime başladığımızdan beri yanımızda olan yöneticilerimize çok teşekkür ediyorum.

Manolya Aşkıldil Sözer

Hatay Umut Kent Sakini / Yapı Kredi Müşteri İletişim Merkezi Müşteri Temsilcisi

Umut Kent’te eşimle birlikte yaşıyorum. Ailem İskenderun’da başka bir konteyner kentte. Ben Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeniyim. Depremden hemen önce yüksek lisansımı tamamlamıştım. Bu süreçte özel sektörde öğretmenlik yaptım. Yapı Kredi’de çalışma deneyimimden çok memnunum. Birilerine yardımcı

▲ Soldan sağa; Ümmü Gülsüm Yılmazoğlu, Manolya Aşkıldil Sözer, Yasemin Süren, Yusuf Acar, Gülnur Ölker.

Umut Kent'lerde Müşteri İletişim Merkezleri açarak depremzede vatandaşlarımıza istihdam olanağı sağlayan Yapı Kredi'nin Hatay'da gönüllü olarak görev yapan yöneticilerine de mikrofon uzattık.

▲ Yasemin Süren
Hatay Umut Kent
Yapı Kredi İletişim
Merkezi Uydur Lokasyonlar
Müşteri Hizmetleri ve
Satış Yöneticisi

Kahramanmaraş'taki Müşteri İletişim Merkezimiz de açılacak, orada da çalışmalarımıza devam edeceğiz. Aynı heyecanı orada da yaşayacağız.

Arkadaşlarımızla birlikte yeni hayat yolculuğumuza doğru yola çıktık. Burada hem yaralarımızı birlikte sarıyoruz, hem ihtiyaçlarımızı belirliyoruz, hem de eğitimi destekleyerek birlikte eğlenceli vakit geçiriyoruz. Biz aslında hayat arkadaşlığı yapıyoruz. Burada olmak hepimize çok iyi geldi. 25 yıldır banka içerisinde çalışıyorum. Değişik görevlerde bulundum ve şunu açık yüreklilikle ifade edebilirim ki bugüne kadar beni bu denli heyecanlandıran ve hayatıma bu kadar anlam katan başka bir proje daha olmadı. Bu nedenle hepimiz çok duyguluyuz. Çok güzel işlere hep birlikte imza atacağımıza da eminiz. Tabii

▲ Gülnur Ölker
Hatay Umut Kent Yapı Kredi
İletişim Merkezi Bireysel
Hizmetler ve Satış Takım
Yöneticisi

Benim için çok gurur verici bir proje. Buradaki çalışma arkadaşlarımızla adeta her şeyi yeniden öğrendik. Çok güzel bir deneyim yaşadık. Onlarla tanıştığım ilk gün çok heyecanlıydım. Şimdi el ele verip özveriyle çalışmaya devam ediyoruz. Benim de onlardan öğreneceğim çok şey var. Birlikte büyük başarılarla imza atacağımızı düşünüyorum. Pırıl pırılar. Çok heyecanlılar. Şu an burada 17 müşteri temsilcimiz çalışıyor. Hepsi düzenli bir vardiyada devam ediyorlar. Belirli periyotlarda etkinlikler yapıyoruz.

olabilmek, onların sorunlarını çözebilmek bana iyi geliyor. İlk çağırımı ve o an hissettiğim heyecanı unutamıyorum. Yapamayacakmışız gibi geliyordu ama yöneticilerimizin bizim arkamızda durmaları çok destekleyiciydi. Yapı Kredi bizim yaralarımızı sardı ve yeniden hayata dönmemizde bize umut oldu.

Ümmü Gülsüm Yılmazoğlu

Hatay Umut Kent Sakini / Yapı Kredi Müşteri İletişim Merkezi Müşteri Temsilcisi

Bankacılık ve Sigortacılık bölümü mezunuyum. Mezun olduktan sonra sınavlara girdim ama depremden sonra kötü zamanlar, çok ağır şeyler yaşadık. Yapı Kredi bizi bu zorluğun içinden çekip çıkardı. Bankaya kabul edildiğimi öğrendiğimde çocuğum kucacımdaydı. Havalara zıpladım mutluluktan. Çünkü kendi mesleğimi yapabilmek, bu yolda ilerleyebilmek benim için çok önemliydi. Ben umut etmeyi çok seven bir insanım. Yapı Kredi bize yeni bir aile oldu, umut oldu. Eğitmenlerimiz, takım yöneticilerimiz, müdürlerimiz, direktörlerimiz, hepsi bize çok destek verdi. Bizi öyle bir yerden çekip çıkardılar, öyle bir dokundular ki omuzlarımıza, unutmamız mümkün değil. Yaşanan kötü anılar hâlâ içimizde bir yerlerde ama bu sayede onların üstün bir şekilde öğretiliyoruz.

Behçet Yazıcı ve Ahmet Emek

Hatay Umut Kent Sakini / Berber

Buraya yaklaşık bir ay önce geldik. Evimiz ağır hasarlı olduğu için AFAD'a ismimizi yazdırmış ve her ne kadar memleketimizde kalmak istediyseniz de Bursa'ya gitmek zorunda kalmıştık. Oradayken haber geldi. Burası çok güzel, sosyal imkânlar da var. Konteynerimizi dört dörtlük bir vaziyette teslim aldık. Berber olarak bize iş imkânı da sağladılar. Günde 10-15 müşterimiz oluyor. Engelli ve yaşlılar da geliyor. Yürümekte zorlandıkları için onlara öncelik tanıyoruz ve onları ücretsiz bir şekilde tıraş ediyoruz. Randevu sistemiyle çalıştığımız için kalabalık da olmuyor. İki kişi çalışıyoruz. Şu an hayatımızdan memnunuz. İşimiz var, kalacak yerimiz var. Koç Topluluğu'na minnettarız. Şimdi ümitle evimizi bekliyoruz.

► Umut Kent'te berberlik yapan Behçet Yazıcı ve Ahmet Emek

► Hemşire Filiz Özsoy

► Sosyal market çalışanları Merve Günalan ve Yusuf Acar

Filiz Özsoy

Hatay Umut Kent Sakini / Hemşire

Burada olduğumuz için mutluyuz. O gece kelimelerle anlatılamaz ama maalesef yaşadık. Çok kötü bir dönemdi. Ama insan kendine değil, çocuklarına üzüyor. Burada eğitim de görebiliyorlar, sosyal alanların olması çok güzel. Bu konteyner bizim için bir nimet. Hem hava koşulları hem de haşereler açısından çadırlarda kalmak çok zordu. Bizim de farklı hayatlarımız vardı, şimdi buradayız. Ben hemşireyim, deprem olduğunda ilk anda yardıma koşanlardanım. Kabullenmek kolay değil. Başka şehirlere gidenler oldu ama biz gitmedik. En azından kendi memleketimiz, tanıdığımız insanlar dedik, burada kaldık. Benim tek düşündüğüm çocukların eğitimi. Her şeye rağmen Umut Kent'te olmaktan memnunuz, emeği geçen herkese çok teşekkür ederim. Şimdi de evlerimizin en yakın zamanda bitmesini bekliyoruz.

Merve Günalan ve Yusuf Acar

Hatay Umut Kent Sakini /

Sosyal Market Çalışanı

İkimiz de ailelerimizle birlikte Umut Kent'te kalıyoruz. Depremden sonra Antakya Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'nın işçi alımıyla çalışmaya başladık. Bizleri sosyal marketlere dağıttılar. Burası Antakya'nın üçüncü büyük sosyal marketi. Ürünler ücretsiz dağıtılıyor. Umut Kent'te on iki ada var. Her ada belirli günlere bölündü. Örneğin Pazartesi günü birinci ada ve ikinci ada sakinleri gelip ürün alıyor. Böylece hem alışveriş yoğunluğunu önlüyoruz hem de ürünleri eşit şekilde paylaştırabiliyoruz. Konteyner başına vatandaşların beş ürün hakları var. Vatandaşlar acil ihtiyaçlarını belirliyor. Ama bebek ürünlerinde ve hijyenik pedlerde belli bir zorunluluk yok. İhtiyaç duydukları zaman gelip alabiliyorlar. Burada olmaktan memnunuz ama depremden önce bizim de normal hayatlarımızın olduğunu düşünmeden edemiyoruz. Böyle yaşamaya alışamadık ama alışmak zorundayız. İsyen etmiyoruz. Çalışmak, normal zamanlarımızdaki gibi mesai saatleri içinde işe gelmek, işten çıktıktan sonra ailelerimizin yanına dönmek bize iyi geliyor.

Koç Holding CEO'su Levent Çakıroğlu:

“Umut Kent’leri sadece barınma değil, yaşamla yeniden bağ kurma alanları olarak modelledik”

Koç Holding CEO'su Levent Çakıroğlu ile Kurumsal İletişim ve Dış İlişkiler Direktörü Burçin Girit, Umut Kent ziyaretinde Bizden Haberler Söyleşileri kapsamında Hatay'da bir araya geldi.

Koç Holding Kurumsal İletişim ve Dış İlişkiler Direktörü Burçin Girit, “İkinci Yüzyıl Söyleşileri” kapsamında, Koç Holding CEO’su Levent Çakıroğlu ile Hatay’daki Umut Kent ziyareti vesilesiyle bir sohbet gerçekleştirdi. Umut Kent projesinin detaylarını anlatan Çakıroğlu, Koç Topluluğu’nun bölgedeki varlığını bu kentlerde yaşam devam ettiği müddetçe sürdüreceğini ifade etti ve ekledi: “Umut Kent mahallelerinde çok büyük başarılar kazanacak, memleketimize çok faydalı olacak çocuklar ve gençler yetişecek.”

Bugün Hatay’da, Umut Kent’teyiz. Meslek hayatımda en gururlu olduğum günlerden birini yaşıyorum. Bugün çok büyük bir gururla ziyaret ettiğimiz Umut Kent’lerin hikâyesini sizden dinleyebilir miyiz?

Öncelikle bugün tekrar burada olmaktan ve projemizi planladığımız şekilde hayata geçirebilmekten memnuniyet duyduğumu belirtmek isterim. Koç Topluluğu olarak depremin ilk anlarındaki arama-kurtarma faaliyetleri ve acil ihtiyaçların temininden sonra, barınma ihtiyacının elzem olduğunu gördük. Hedefimiz depremden etkilenen şehir ve ilçelerin ekonomilerinin mümkün olduğu kadar hızlı bir sürede tekrar ayağa kalkması ve canlanmasıydı. Biz de buna nasıl destek verebileceğimizi değerlendirdik. Bunu yaparken barınma ihtiyacı en önemli konu olarak karşımıza çıktı. Depremde çok sayıda konut yıkıldı, hasar gördü ve insanlar başka şehirlere göç etti. Hayatın normalleşmesi, ekonominin tekrar başlayabilmesi için çalışanların, esnafın, iş insanlarının buraya geri dönmesi gerekiyordu. Biz de bu sebeple bir konteyner kent projesi planlamaya karar verdik. Neden konteyner kent diye soracak olursanız... Beş bin konteynerden yani yirmi bin kişiye ev sahipliği yapabilecek bir alandan bahsediyoruz. Bunu daha hızlı gerçekleştirmek başka yöntemle mümkün olmazdı. Barınma ihtiyacı, tek başına hedefimizi karşılamaya yeterli değildi. Çünkü bizim asıl hedefimiz bu büyük felaketi ve travmayı yaşayan deprem bölgesindeki vatandaşlarımıza hayata yeniden tutunabilecekleri yaşam alanları sunabilmektir. Bu yüzden sosyal alanlarıyla da öne çıkan bir kent planlamak istedik.

Söyleşimizin devamında sosyal alanlarla ilgili daha detaylı konuşacağız. Ama öncesinde 6 Şubat sabahına geri dönmek istiyorum. Hepimiz felaket haberini çok büyük bir şok ve üzüntüyle öğrendik. Koç Topluluğu o sabahı nasıl yaşadı? Nasıl bir tablo ile karşılaştık ve hangi adımları attık? Bu süreci sizden dinlemek isteriz.

Sabah uyandığım da cep telefonumda çok sayıda mesaj vardı. Bazı mesajlarla arkadaşlarımızın iyi oldukları haberini aldık; bazı mesajlar ise “Maalesef arkadaşlarımıza, bayilerimize, iş ortaklarımıza ulaşamıyoruz” şeklindeydi. Gün bu haberin

şokuyla başladı, ardından hemen Koç Holding’de kriz masamızı topladık. Daha önceki afetlerde de benzer bir uygulamamız olmuştu. Holding’de afet koordinasyon merkezi oluşturduk ve yönetici arkadaşlarımızla bir araya geldik. Daha önce yaşanan sel, orman yangını gibi felaketlerde oluşmuş tecrübeli ekiplerimiz var. Bizim üst yönetim olarak toplanmamızı beklemeden acil ihtiyaçlar, özellikle de arama-kurtarma faaliyetlerinin başlaması konusunda zaten harekete geçmişlerdi. Elbette öncelik hayat kurtarmaktı. Topluluğumuzda bu konuda eğitim görmüş 500’ün üzerinde arkadaşımız bulunuyor. Bunlar sürekli tatbikat yapan ekipler. Süratle sahaya çıktılar ve doğrudan veya diğer ekiplerle iş birliği yapmak suretiyle 117 vatandaşımızı enkaz altından kurtardılar. Su, gıda, hijyen, gaz sobası, tüp gaz, akaryakıt gibi acil ihtiyaçlar çok önemliydi. Kış dönemini hatırlayın; bir tarafta soğuk, bir tarafta yağış... Arabalarına sığınan vatandaşlarımız vardı. Hızla bu ihtiyaçları sevk etmeye başladık. Tüpraş, Opet seferber oldu. Bölgede tankerleri kullanacak şoför olmadığı için İstanbul’dan şoför gönderildi. Yollarda kalan araçlar için daha küçük tankerlerden doğrudan araçların depolarına akaryakıt verebilen tankerler yola çıktı. Akaryakıt sağlandı. Aygaz’ın Dörtyol’daki terminali aynı sabah önce güvenlik açısından kontrol edildi ve bu açıdan bir sıkıntı olmadığı tespit edilince dolum yapmaya devam etti. Sürekli tüp sevkiyatı başladı. Su ve gıda malzemeleri geldi. Tabii en büyük avantajlarımızdan biri bölgede çok yaygın bir bayi-servis ağıımız ve bölge yöneticiliklerimizin olmasıydı. Bu arkadaşlarımız sahada olduğu için ihtiyaç malzemelerinin doğru yere ulaşması konusunda avantaja sahiptik. Hızlıca bu malzemeleri gönderdik. Hatta gelen yardım malzemelerinin yerine ulaştırılması için başka şirketlerden yardım talepleri geldi. Gerçekten büyük bir felaket yaşanmıştı ve kaotik bir durum söz konusuydu. Ben çarşamba sabahı erken saatlerde buradaydım. Trafikte yol almak neredeyse imkânsızdı. Dolayısıyla bu koordinasyonun sahada yapılabilmesi çok önemliydi. Biz de vatandaşlarımıza olabildiğince hızlı ulaşma imkânına sahip olduk.

Acil ihtiyaçlar evresini bitirdikten sonra Koç Holding stratejik bir karar aldı, birtakım odak noktaları belirlendi ve bölgede konteyner kentlerin kurulmasına karar verildi. Bu özgün model ve arkasındaki vizyonu bizimle paylaşır mısınız? Konteyner kent kurma fikri ilk toplantıda mı ortaya çıktı yoksa başka fikirler arasından mı seçildi?

En fazla ihtiyaç duyulan alan nedir ve biz ne yapabiliriz noktasında pek çok fikri değerlendirdik. Biraz önce de ifade ettiğim gibi birçok noktadan temel ihtiyaç maddeleriyle ilgili sevkiyat devam ediyordu. Gönüllü arkadaşlarımız sahada yaygın olarak bulunuyordu. Bu noktada daha uzun

UMUT KENT ÖZEL

vadeli bir bakış açısıyla bölge insanının bölgede kalması, gidenlerin geri dönmesi, buradaki hayatın normalleşmesi en önemli konu olarak karşımıza çıktı. Bunu sağlayabilmek için de barınma sorununun çözülmesi gerektiğine karar verdik. Bu sorun birkaç şekilde çözülebilirdi. Örneğin kalıcı konutlar inşa edilebilirdi. Fakat kalıcı konutları bugünkü hızımızda bu sayıda yapamazdık. Ark İnşaat'taki yönetici arkadaşlarımızla konuştuk, uzmanlarla görüştük ve bunun mümkün olmadığını gördük. Durum böyle olunca da mümkün olduğu kadar fazla sayıda konteyneri hızlıca alanlara yerleştirme ve konteyner kentler kurma konusunda hemfikir kaldık. Yola çıkış amacımızı ise beş bin konteyner ile yaklaşık yirmi bin kişinin yaşayacağı konteyner kentler kurmak olarak belirledik. Fakat bunu yaparken şunun da farkındaydık: Tek başına konteynerleri getirip alana koymak yeterli olmayacaktı. Bizim esas hedefimiz büyük bir travma yaşayan, bu büyük felaketi yaşadktan sonra hayata tutunmaya çalışan vatandaşlarımıza rahat edebilecekleri, sosyal ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri alanlarla donatılmış yeni mahalleler, yeni kentler kurmaktı. Bunun için farklı disiplinlerden uzmanlarla çalışmalar yaptık, sahayı değerlendirdik, depremzedelerle görüştük ve Koç Topluluğu'na yakışacak konteyner kentler kurmak üzere harekete geçtik.

Konteyner evlerin tasarımına da çok önem verildiğini, Osmaniye'de kurulan fabrikada standardın çok ötesinde bir üretim kalitesine ulaşıldığını, buzdolabından klimasına kadar en ince ayrıntının düşünüldüğünü biliyoruz. Bu süreçteki gözlemlerinizi anlatır mısınız? Özellikle sahadaki çalışmalara yönelik neler söylemek istersiniz?

Birinci aşamada önceliğimiz hızlıca konteynerleri getirmektir. Türkiye'deki konteyner kapasitesi kısıtlıydı hem kamu kuruluşlarından hem özel kuruluşlardan çok büyük talep vardı. Biz de küresel tedarik zincirimizin bize verdiği güçle bunu yurt dışından tedarik etmemizin daha uygun ve hızlı olacağını tespit ettik. Şubat ayı bitmeden konteyner sevkiyatı başlamıştı. İkinci aşamada bu alanların şehir planlamacılarıyla ve mimarlarla yaptığımız tasarımlarına ilave olarak, arkadaşlarımız her bir konteynerin iç alanının en verimli şekilde kullanabilmesi için tasarımlar yaptılar. Konteynerlerde küçük bir mutfak, dört kişinin uyuyabileceği mobilyalar, katlanabilir masa-sandalye takımları, termosifon, klima ve büyük boy buzdolapları mevcut. Sıcak yaz akşamlarında katlanabilir masa-sandalyeler dışarıya çıkartılıp açık havada vakit geçirmeye olanak sağlıyor. Klima kısmı önemli çünkü sıcak bölgelerde konteynerlerde klimasız yaşamak, gece uyumak mümkün değil. Bunlar kışın da ısıtma amaçlı kullanılacak.

“En fazla ihtiyaç duyulan alan nedir ve biz ne yapabiliriz noktasında pek çok fikri değerlendirdik. Gönüllü arkadaşlarımız sahada yaygın olarak bulunuyordu. Bu noktada daha uzun vadeli bir bakış açısıyla bölge insanının bölgede kalması, gidenlerin geri dönmesi, buradaki hayatın normalleşmesi en önemli konu olarak karşımıza çıktı.”

Bu arada tente kullanımı da çok iyi düşünülmüş bir ayrıntı. Çünkü sıcak havada masasını dışarı çıkartan yurttaşlarımız tente altında keyifli zaman geçirebilirler.

Evet, kesinlikle. İhtiyaç tespitlerini yaparken bölgeye ilişkin tecrübelerimizden dışarıda yaşamın da çok önemli olduğunu biliyorduk. Bunu bir kez daha teyit ettikten sonra konteynerlere tente yapmaya karar verdik. Bugün de gördük; evlerin önüne sandalyeler çıkmış bile. Komşular sohbet ediyorlar, birbirlerini ziyarete gidiyorlar. Sosyal hayatın o bildiğimiz eski mahalle kültürü şeklinde canlanmasını da temin etmeye çalıştık.

Arkadaşlarımız çok ilginç detaylar tespit ettiler ve bunlar üzerinde çalıştılar. Örneğin her konteynerin önünde bir bitki var.

Tam da bu noktada etkilendiğim bir şeyden bahsetmek istiyorum. Gönüllülerimiz her kapının üstüne takılmak üzere çiçek takları yapmışlar. Bütün konteynerin kapısında var ve etkileyici görünüyor.

Gerçekten öyle. Gönüllülerimiz o kapı süslerini büyük bir özenle hazırladılar ve üzerlerine kendi el yazılarıyla mesajlar yazdılar. Bu, depremzedelerimizi yeni evlerinde karşılarken güzel bir jest oldu. İş tefrişatının yanında, konteynerler tavan yüksekliği açısından oldukça rahat bir alan sağlıyor. Banyo ve tuvaletler konteynerlerin içerisinde. Teknik açıdan hem zemin hem de tavanlar güçlendirildi, her tarafları taş yünüyle kaplı ki bu hem izolasyon açısından önem taşıyor hem de yangına karşı dayanıklılık sağlıyor. Her bir detayın özenle planlandığı konteynerlerden bahsediyoruz. Konteynerler Çin'den, katlanmış olarak paketli geldi. Önce Osmaniye'de bir fabrika alanında montajları yapıldı. Altı dakikada bir konteyner montajı tamamlandı. Bu da üretim mühendisliği gücümüzün bir göstergesi.

Montaj ekibindeki arkadaşlarımız da bizim gizli kahramanlarımız... Çok kısa sürede çok fazla sayıda konteynerin montajını tamamlayıp gönderdiler. Bu, kolay bir şey değil.

Hiç değil. Montaj dediğimiz zaman duvarları zeminle, tavanla birleştirmekle iş bitmiyor. İçinin tefrişatı var. Mekanik ve sıhhi tesisatların da yapılması gerekiyor. Konteynerler bunlar tamamlandıktan sonra kamyonu yükleniyor ve bu gördüğümüz alanlara geliyor. Burada altyapıya bağlanıyor. Ardından basınçlı su sıkılıp su izolasyonu kontrol ediliyor. Bu, yağmur yağdığı zaman başka bölgelerde karşılaşılan sorunlardan biriydi. Bu projede Topluluğumuzun, büyük insan kaynağımızın teknik becerisi, tecrübesi, uzmanlığı ve iş gücü bir araya geldi. Bölgede montaj alanındaki iş gücünü değerlendirdik ama sürekli çalışan bir operasyonda yeterli olmadı. Arçelik'ten, Ford'dan, Türk Traktör'den, Otokar'dan, Tofaş'tan, fabrikalarımızdan arkadaşlarımız mobilize olup buraya geldiler ve çalışmalara katkı sağladılar. Üst yapıyı Ark İnşaat üstlendi. Altyapıyı AFAD yapıp bize teslim etti. Bu bakımdan büyük bir özel sektör-devlet iş birliği projesi oldu.

Konteyner kentlerde Topluluk şirketleri tarafından sivil toplum kuruluşlarının iş birliğinde pek çok alanda sosyal hizmet sunuluyor. Bu çok zor bir iş ve müthiş bir başarı. Çok kısa bir zaman diliminde bu kapsamlı ortaklıkların ortaya çıkması nasıl mümkün oldu?

Koç Topluluğu kültüründe iş birlikleri önemli bir yer tutuyor. Biz yıllardan beri sivil toplum kuruluşlarıyla iş birlikleri

yapıyoruz. Dolayısıyla bu projeyi ilk düşündüğümüz andan itibaren arkadaşlarımız ilgili olabilecek kurumlarla hızla bir araya geldiler. Koç Üniversitesi'ndeki uzmanlarımızdan, hocalarımızdan destek istedik. Sahadaki arkadaşlarımızın, şirketlerimizdeki uzmanlarımızın fikirlerine başvurduk. Bunun devamında ise iki taraflı çok iyi niyetle, yüce gönüllülükle başlayan bir faaliyet var. Herkes bütün imkânlarını, bilgisini ortaya koydu. Çocuklar, gençler, kadınlar ve istihdam önceliğimizdi. Bunları birbirini tamamlayacak şekilde planlama fırsatımız oldu. Ben bir taraftan konteynerlerin getirilmesi, montajı veya konteyner alanlarının tespit edilip hazırlanmasıyla ilgili süreçleri takip ederken, diğer taraftan sosyal alanlarla ilgili konular üzerine yoğun bir şekilde eğildim ve bu alanları çok, hatta belki daha fazla önemsedim. Bugün sosyal alanlarda gördüğümüz çocuklar, gençler, kadınlar, erkekler bütün çalışmaların, gayretlerin ve fedakârlıkların amacına ulaştığını gösteriyor. Kahraman arkadaşlarımız dediğim gönüllülerimizin emeği çok büyük, bu arkadaşlarımız normal işlerine ilave olarak bu çalışmaları gerçekleştirdiler. Sosyal alanların nasıl işleyeceğini merak ediyordum. Bugünkü ziyaretimiz vesilesiyle yerinde görme fırsatı buldum. Tüpraş'ın MakerLab'inde çocukların iş sağlığına, güvenliğe ve ihtiyaçlara uygun olarak tasarlanmış torna tesviye araçlarını nasıl güzel kullandıklarını, kodlama eğitiminde bilgisayar başında nasıl güzel çalışmalar yaptıklarını bizzat gördüm. O heyecanı hissettim. Hatta yaptıkları işlerden bize de hediye ettiler.

Bir anlamda rutinlerine geri döndüler. Bu, gençler ve çocuklar için çok önemli ve kıymetli.

Evet. Aslında bir taraftan normal hayatlarına geri döndüler, diğer taraftan da belki deprem öncesi hayatlarında olmayan imkânlarla sahip oldular. Örneğin az önce bahsettiğim Tüpraş'ın burada açmış olduğu Maker'lar Türkiye'de çok az çocuğun erişebileceği imkânlarla sahip. Benzer şekilde normal dersliklere ilave olarak bu dönemde yaz okullarını devreye aldık. Koç Okulları'ndan gönüllü öğretmenlerimiz geldiler. Depremden sonra çocukların kaybettikleri zamanı telafi edebilmek için onlarla çalışmalar yapıyor, eğitim faaliyetlerinde bulunuyorlar. Eğitim Gönüllüleri Vakfı'nın, Suna'nın Kızları Projesi'nin, İlkyar Vakfı'nın eğitime dönük, eğitimi tamamlayıcı, merak uyandıracak becerileri geliştirecek, artıracak pek çok programı var. Bu çocuklar çok büyük bir felaket, çok büyük travma yaşadılar.

Gerçekten öyle ama bu imkânlar belki de onlara normal hayatları içerisinde karşılaşmayacakları kapılar açacak... Ben inanıyorum ki Umut Kent mahallelerinde çok büyük başarılar kazanacak, memleketimize çok faydalı olacak çocuklar ve gençler yetişecek.

UMUT KENT ÖZEL

Beni etkileyen bir diğer konu ise kadın istihdamı; kadınların iş hayatına, ekonomiye tekrar katkı sağlamaya başlaması. Bu da çok önemli bir konu.

Evet. Bu konuda UN Women ile epeydir süren iş birliklerimiz var. Hemen onlarla temasa geçtik. Kadın Emegi Değerlendirme Vakfı'nın faaliyetlerini biliyorduk, onlarla iş birliğine gittik. Burada mutfak atölyemiz var. Önce tabii kâğıt üstünde gördük, sonra kuruluş aşamasında fotoğraflar geldi. Kuruluş yapıldı, bu defa sorumlu arkadaşlarımızın içinde bulunduğu videolar geldi. Bugün içeride hanımların bizzat çalıştıkları, bir şeyler ürettikleri tablo inanılmaz bir şekilde ödüllendiriciydi. Gerçekten çok heyecanlandım ve çok mutlu oldum. Çok güzel geri bildirimler aldık. Bize mutfakta yaptıkları kömbe ve limonatadan ikram ettiler. Yan taraftaki tekstil tasarım atölyesinde bir-iki saat önce uğradığımızda başladıkları işleri yeniden ziyaret ettiğimizde bitirmişlerdi. Çok güzel desenler ortaya çıkmış, onları gördüm. Hanımefendilerden biri beni etkileyen bir konuşma yaptı. Hepimizi etkilediğini tahmin ediyorum. Depremden sonra mecburen birkaç şehir değiştirmişler. En son Karadeniz Ereğlisi'ndeysen, burada konteyner tahsis edildiği bilgisini almışlar. "Eşim söyleyince o an ilk defa bu topraklara ait olduğumu tekrar hatırladım ve koşa koşa geldik" dedi. Bizim amacımız da en baştan beri buydu. Buradan göçen vatandaşımızı, insanımızı geri getirebilmek; o hevesi yaratabilmek, geldiklerinde de burada rahat edebilecekleri, çocuklarıyla, eşleriyle, dostlarıyla mahallelerindeki arkadaşlarıyla bir arada olacakları alanlar yapmaktı. O bakımdan da gördüklerim tatmin edici oldu.

Sohbetimizin başından bu yana, tüm bu operasyonun büyüklüğü içinde gönüllülük ve gönüllü kavramı öne çıkıyor. Konteynerlere ilk yerleşim gününde, her aileye birkaç gönüllü arkadaşımızın eşlik ettiğini ve çok duygusal paylaşımlar yaşandığını biliyoruz. Bu projeye birlikte Koç Gönüllü Platformu kuruldu. Gönüllü çalışmalarınızın sizin de çok desteklediğinizi ve teşvik ettiğinizi biliyoruz. Bu konuda neler söylemek istersiniz?

Bu, bizim en güçlü kaslarımızdan biri. Tabii ki gençler açısından çok büyük bir ihtiyaç, çalışan bağlılığı aidiyet açısından büyük bir araç. Ama bu gençlerle de sınırlı değil. Üst düzey yöneticilerimiz başta olmak üzere ortada ciddi bir gönüllü gayret var ki onları da bu vesileyle anmak istiyorum. Bahsettiğim kriz masası bana bağlı tüm yönetim ekibimizden, başkanlarımızdan, direktörlerimizden oluşuyor. Bu projeye karar verdiğimizde projenin sorumluluğunu hem kamu kurumlarıyla olan ilişkileri hem sahada hızlı iş bitirme becerisi sebebiyle Özgür

Burak Akkol'a verdik. Özgür Bey Koç Holding Turizm, Gıda ve Perakende Grubu Başkanı olmanın yanı sıra, MESS ve TİSK'in de başkanı. Yani başka birçok görevi var. Bütün bu işlere ilave olarak bu konuyu da büyük bir sorumlulukla ele aldı ve ekibini kurdu. İyi bir ekip kurmasına destek olduk. İhtiyaç duyduğu anda desteğimiz hep kendisiyleydi ve o gayret, enerji çok kıymetliydi. Ardından bu proje süresince ve proje bittikten sonra bu şehirleri sahiplenecek başkanlarımızı belirledik. Hatay ilinden, Otomotiv Grubu Başkanımız Haydar Yenigün sorumlu. O da sürekli buraya gelip gitti ve sahadaki arkadaşlarla ihtiyaçları tespit etti. Hem projeye destek verdi hem de proje tamamlandıktan sonra buranın bizim tarafımızdaki sahibi oldu. Kahramanmaraş'ın sorumlusu Enerji Grubu Başkanımız Yağız Eyüboğlu, Malatya'nın sorumlusu, Dayanıklı Tüketim Grubu Başkanımız Fatih Kemal Ebiçlioğlu, Adıyaman'ın sorumlusu ise CFO'muz Polat Şen. Diğer yandan konteyner kentlerde doğrudan istihdama yönelik planlarımız kapsamında da Yapı Kredi Müşteri İletişim Merkezlerinin kurulması konusunda Bankacılık Grubu Başkanımız Gökhan Erün'ün büyük gayretleri ve desteği oldu. Arka tarafta da bütün arkadaşlarımız; sizin ekibiniz, İnsan Kaynakları Direktörümüz Umut Günel'in ekibi iş başındaydı. Gönüllü organizasyonunu yapan platformda insan kaynaklarımızın büyük gayretleri oldu. Baş Hukuk ve Uyum Müşavirimiz Kenan Yılmaz, Denetim Grubu Başkanımız Kemal Uzun kendi sorumluluk alanlarıyla ilgili her türlü desteği sağladılar. Yani topyekûn büyük bir gönüllülük çalışmasıydı. Şimdi esas sorunuza geliyorum. Binin üzerinde arkadaşımız projede gönüllü olarak görev aldı. Bu arkadaşlarımız tasarımdan tedarige, lojistikten montaj operasyonuna ve buradaki kurulumu kadar her aşamada canla başla çalıştılar. Bunlar mevcut işlerine ilave olarak yaptıkları çalışmalar. Devamında da kentleri tamamladık. Bahsettiğiniz kapı süslerini İstanbul'da hafta sonları ve akşamüstü spor kulübümüze giden çalışma arkadaşlarımız yaptılar. Bunun arkasındaki esas etken burayla kurdukları bağ. Buradaki insanlarla kendi içlerinde geliştirdikleri bu bağı çok önemsiyorum. Zaten arkadaşlarımızda öyle bir refleks var ki bir sıkıntı olduğu zaman sahada olmak istediklerini belirtiyorlar. Orman yangınları sırasında "Biz de sahaya gitmek istiyoruz, yardımcı olun" diye e-posta gönderen çok çalışma arkadaşım oldu. Depremde de "Arama-kurtarma ekiplerimizden sonra biz de gitmek istiyoruz" diyenlerin sayısı çok fazlaydı. Fakat devlet şimdi sertifika arıyor. Dolayısıyla sertifikası olanları gönderebildik. Bu noktada o gönüllü enerjisini kanalize edebilmek için doğru platformu oluşturabilmek çok önemli.

Topluluk içindeki gönüllü çalışmalarının geleceğini nasıl görüyorsunuz?

İçinde bulunduğumuz örnek gerçekten çok güzel. Gönüllü arkadaşlarımız, konteyner kent sakinleri buraya geldiklerinde onları karşıladılar. Yeni evlerine yerleştirdiler. Yeni eşyaları nasıl kullanacaklarını izah ettiler. İhtiyaçlarını dinlediler. Hediyeler verdiler. Ama gayretleri orada bitmedi. Gelip gidiyorlar. Şimdi spor okullarında ve eğitim takviye biriminde gönüllülerimiz var. Bizim amacımız burada uzun soluklu bir şekilde varlığımızı sürdürmek.

Konteynerlerde yaşayan birkaç aileden de tam da bu konuyla ilgili bir soru geldi. Bu vesileyle ben de size sormuş olayım: Buradaki varlığımızı ne kadar sürdüreceğiz?

Varlığımızı bu kentlerde yaşam devam ettiği müddetçe sürdüreceğiz. Biz bu bölgeyi sahiplendik. O nedenle ihtiyaç olduğu sürece biz burada olacağız. Bu da esas itibariyle gönüllü arkadaşlarımız üzerinden olacak. Ben hem daha önce gelen geri bildirimlerden hem de bugün karşılaştığım gönüllü arkadaşlarımdan duyduklarımdan çok etkilendim. Yaptıkları her şey doğrudan çalışan bağlılığına yansıyor. Sosyal medyada bununla ilgili paylaştıkları postlar geliyor, onları görüyorum. Hatta arkadaşlarımdan birini burada hemen tanıdım, sohbet ettik. Hepsine teşekkür etme fırsatım oldu. Bu arkadaşlarımız çalışmalarına devam edecek. Yeni arkadaşlarımız da onlara katılacak. Hep Topluluğumuz çerçevesinde konuştum ama buradan şunu da söylemek istiyorum. Aslında depremden sonra toplum olarak iyi bir sınav verdik. İyi bir dayanışma örneği sergiledik. Vatandaşlarımız, iş dünyası, sivil toplum kuruluşları süratle bir araya geldi ve yaraları sarmak üzere harekete geçildi. Bu enerjiyi de çok önemsiyorum. Zor günlerde bir araya gelebilmek önemli bir haslet. Bugün buradaki örneklerden hareketle bunların çoğaltılabilmesine ilham olup olamayacağımızı değerlendiriyoruz. İstihdam konusunda da bir şey ilave etmek istiyorum. Burada Yapı Kredi'nin Müşteri İletişim Merkezi'ni hayata geçirdik. Doğrudan istihdam kapsamında şu anda 17 arkadaşımız var, bu sayı yirmiye çıkacak. Genç, pırıl pırıl arkadaşlarımız. Medya ile yaptığımız söyleşide "Bütün Türkiye'ye mi cevap veriyorlar?" diye sordular. Evet, bütün Türkiye'ye cevap veriyorlar. Türk Traktör'ün açtığı, iş makineleri için operatör

ve teknisyen yetiştiren merkez de istihdam açısından bir diğer meslek geliştirme merkezi oldu.

Öncelikle size, sonra da tüm çalışma arkadaşlarıma canı gönülden teşekkür etmek istiyorum. Emeği geçen herkesi tebrik ediyorum. Koç Topluluğu olarak Cumhuriyetimizin 100. yılında müthiş bir projeye imza attık. İkinci yüzyılımıza çok daha kuvvetli, çok daha iyi projelerle gireceğiz. Son olarak neler söylemek istersiniz?

Bütün arkadaşlarımızın ellerine sağlık. Bizi ikinci yüzyılımıza taşıyacak en önemli gücümüz, ilk yüzyılda olduğu gibi, yine benzersiz insan kaynağımız olacak. Bu, bizim geleceğe daha umutla bakmamızı sağlayan, bizi heyecanlandıran ve cesaretlendiren en önemli faktör. Ben de tüm arkadaşlarıma bu vesileyle teşekkür ediyorum. Ama bir teşekkürüm de Koç ailesine. Koç ailesinin Topluluğumuzun yapı taşında yer alan, topluma geri vermeyi, toplumsal kalkınmayı ve topluma fayda sağlamayı önceliklendiren refleksleri çok kıymetli. O destek arkamızda olmadan bunların yapılması zaten mümkün olmazdı. "Ülkem varsa ben de varım" diyen kurucumuz merhum Vehbi Koç'un prensipleri çalışmalarımıza ışık tutmaya devam ediyor. Hepimiz ülkemiz için elimizden gelenin en iyisini yapma sorumluluğuyla çalışıyoruz. Ne mutlu ki bu konudaki iyi niyetli, samimi gayretlerimizi gerçekleştirecek harika bir ekibimiz var. Yüz yirmi bin kişilik bir ailemiz var. Bu sayede bugün de gelecekte de güvenle ilerlemeye devam edeceğiz.

ACI KAYBIMIZ

Arçelik'in Türkiye, Rusya ve Güney Afrika operasyonlarında 30 yıl süresince önemli sorumluluklar üstlenen Satın Alma ve Tedarik Zincirinden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Hakan Kozan'ı zamansız kaybetmenin derin üzüntüsü içerisindeyiz.

Vizyoner bir lider olarak Koç Topluluğu'na ve beyaz eşya sektörüne önemli projelerle katkı yapan Hakan Kozan, yenilikçiliği ile ilham veren, başarılarının yanı sıra dostluğuyla da çok sevilen bir çalışma arkadaşımızdı.

6 Şubat depremi sonrasında depremzedelerin yaşamla yeniden bağ kurmaları için hayata geçirdiğimiz Umut Kent projesinin tamamlanmasında da önemli rol üstlenen isimlerden biri olan Hakan Kozan'ın katkıları hiçbir zaman unutulmayacak.

Başımız sağ olsun.

KOÇ HOLDİNG 2023'ÜN İLK YARISINDA DA BAŞARILI PERFORMANSINI SÜRDÜRDÜ

KOÇ HOLDİNG, 2023 YILININ İLK YARISINA İLİŞKİN FİNANSAL SONUÇLARINI AÇIKLADI.

Koç Holding'in dinamik portföy yönetimi çerçevesinde son dönemde gerçekleştirdiği başarılı işlemlere dikkat çeken Levent Çakıroğlu, "Koç Holding olarak sahip olduğumuz Yapı Kredi sermayesinin yüzde 6,8'ine denk gelen Yapı Kredi payının, hızlandırılmış talep toplama süreci sonucunda yaklaşık 6,8 milyar TL (yaklaşık 250 milyon ABD Doları) bedel ile borsa dışında uluslararası kurumsal yatırımcılara satışını başarılı bir şekilde tamamladık. Koç Topluluğu olarak Yapı Kredi'ye, bankacılık sektörüne ve ülkemizin potansiyeline olan inancımız ile yüzde 61,17 oranındaki ortaklık payımızla Yapı Kredi'deki ana hissedarlığımız devam edecek. Daha da güçlenen likiditemiz ile önümüzdeki dönemde tüm paydaşlarımız için uzun vadeli değer yaratma hedefiyle çalışmalarımızı sürdüreceğiz" dedi.

Levent Çakıroğlu: "İhracatımız ülkemizin toplam ihracatının yaklaşık yüzde 7'sini oluşturuyor."

İhracat performanslarını özellikle Türkiye ekonomisine kattıkları değer açısından önemsediklerini belirten Levent Çakıroğlu, "Koç Topluluğu olarak ihracatımız ülkemizin toplam ihracatının yaklaşık yüzde 7'sini oluşturuyor. Bunun bir yansıması olarak Türkiye İhracatçılar Meclisi tarafından gerçekleştirilen araştırmada, Türkiye'nin ilk 1.000 ihracatçısı arasında mal ihracatı yapan ilk 10 şirketin 4'ünün Topluluk Şirketimiz olmasından gurur duyuyoruz. Araştırmaya göre Ford Otosan ihracat şampiyonu olurken; Tüpraş ikinci, Arçelik yedinci, Tofaş dokuzuncu sırada yer aldı" ifadelerini kullandı.

Levent Çakıroğlu: "Adıyaman, Hatay, İskenderun, Kahramanmaraş ve Malatya'da kurduğumuz Umut Kent'lerin tümünde yaşam başladı."

Koç Holding'in Kahramanmaraş merkezli depremlerin ardından bölgede ilk günden bu yana yürüttüğü kapsamlı çalışmaları aralıksız sürdürdüğünü söyleyen Çakıroğlu, "Topluluk Şirketlerimiz ile birlikte

AFAD koordinasyonunda Adıyaman, Hatay, İskenderun, Kahramanmaraş ve Malatya'da kurduğumuz, yaklaşık 20 bin kişinin yaşayacağı, 5 bin adet konteynerden oluşan ve sosyal yaşam alanlarıyla öne çıkan Umut Kent'lerin tümünde yaşam başladı. Umut Kent'leri sadece barınma değil, yaşamla yeniden bağ kurma alanları olarak modelledik. Barınmanın yanı sıra eğitim, istihdam, spor ve sosyal hayata katılım gibi hizmet konularını önceliklendirdiğimiz Umut Kent'leri, yerel ve uluslararası kurumlarla ve sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte örnek bir model olması hedefiyle hayata geçirdik. 115 binden fazla çalışma arkadaşımız, Topluluk şirketlerimiz ve proje paydaşlarımızla, Umut Kent'lerde yaşam devam ettiği sürece depremedelerin yanında olmayı sürdüreceğiz" dedi.

Levent Çakıroğlu: "Topluluk şirketlerimizin enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji projelerine yönelik sürdürdüğü faaliyetler hız kazandı."

Koç Holding'in 2022 Sürdürülebilirlik Raporu'nu yayımlayarak çevre, sosyal, kurumsal yönetim alanlarında kaydettiği ilerlemeyi kamuoyu ile paylaştığını kaydeden Levent Çakıroğlu, "Karbon Dönüşüm Programımız kapsamında Topluluk şirketlerimizin enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji projelerine yönelik sürdürdüğü

faaliyetler hız kazandı. Başlattığımız yenilenebilir enerji projesi sayesinde, Topluluğumuz genelindeki elektrik tüketiminin yarısından fazlasının yenilenebilir enerjiden karşılanmasını sağlayacağız. Ayrıca Dow Jones Sürdürülebilirlik Endeksi'nde endüstri lideri olan Arçelik, yenilenebilir enerji alanında 10 milyon Euro yatırımla güneş paneli üretimine başlayacak. Bu yılın sonuna kadar yapılacak ek yatırımla yıllık üretim kapasitesi 1 milyonun üzerine çıkacak olan güneş paneli üretim tesisi, Türkiye'nin yenilenebilir enerji dönüşümüne ivme kazandıracak" ifadelerini kullandı.

KOÇ HOLDİNG YATIRIMLARIYLA BÜYÜMEYİ SÜRDÜRÜYOR

24,9 milyar
ABD doları

2023 yılının ilk yarısında konsolide bazda toplam elde edilen gelir

1,6 milyar
ABD doları

Yılın ilk yarısındaki kombine yatırım miktarı

10 milyar
ABD doları

Son 5 yıldaki yatırım miktarı

KOÇ MEDICAL BV'DEN ÖNEMLİ ATILIM

KOÇ TOPLULUĞU'NUN SAĞLIK TEKNOLOJİLERİ ALANINDA FAALİYET GÖSTEREN ŞİRKETİ KOÇ MEDICAL BV, TÜRKİYE'NİN KÖKLÜ TIBBİ CİHAZLAR VE SARF MALZEMELERİ ŞİRKETİ BIÇAKCILAR GLOBAL TIBBİ ÜRÜNLER SANAYİ VE TİCARET A.Ş.'Yİ BÜNYESİNE KATTI.

Koç Holding Dayanıklı Tüketim Grubu Başkanı Fatih Kemal Ebiçlioğlu, “Sağlık sektöründe köklü geçmişe sahip Koç Topluluğu olarak, insanların yaşam kalitesini ve refahını artırmak amacıyla çalışmalarımızı kararlılıkla sürdürüyoruz. Bu kapsamda Topluluk şirketlerimizden Koç Yaşa Çok Yaşa'nın da yüzde 100 hisselerine sahip olan Koç Medical BV, attığımız imza ile tıbbi cihaz ve sarf malzemeler üretiminde güçlü bir uzmanlığa sahip Bıçakçılar Global'i bünyesine kattı. Koç Topluluğu olarak sağlık sektöründe böylesine güçlü bir adım atmış olmaktan büyük mutluluk duyuyoruz. Yapılan satın alma ile sağlık teknolojileri alanında ürün yelpazesini çeşitlendirirken, ihracat pazarlarının genişletilmesini ve global büyümeye de önemli bir katkı sağlanmasını hedefliyoruz” dedi.

Koç Topluluğu'nun sağlık teknolojileri alanında faaliyet gösteren Hollanda merkezli şirketi Koç Medical BV, tıbbi cihazlar alanında 60 yıldan bu yana faaliyet gösteren Bıçakçılar Global'i satın aldı. Yapılan satın alma ile sağlık teknolojileri alanında ürün yelpazesi çeşitlendirilirken, ihracat pazarlarının genişletilmesi ve global büyümeye de önemli bir katkı sağlanması hedefleniyor.

Konuya ilişkin değerlendirmede bulunan Koç Holding Dayanıklı Tüketim Grubu Başkanı Fatih Kemal Ebiçlioğlu, “Ürünlerimizi, hizmetlerimizi ve iş modellerimizi çağımızın gerekliliklerine göre kararlılıkla dönüştürmeye devam ediyoruz. Sağlık sektöründe köklü geçmişe sahip Koç Topluluğu olarak insanların yaşam kalitesini ve refahını artırmak amacıyla çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Bu kapsamda Topluluk şirketlerimizden Koç Yaşa Çok Yaşa'nın da yüzde 100 hisselerine sahip olan

Hollanda merkezli Koç Medical BV, tıbbi cihaz üretiminde güçlü bir uzmanlığa sahip Bıçakçılar Global'i bünyesine kattı. Koç Topluluğu olarak sağlık sektöründe böylesine güçlü bir adım atmış olmaktan heyecan duyuyoruz. Yapılan satın alma ile sağlık teknolojileri alanında ürün yelpazesini çeşitlendirilirken, ihracat pazarlarının genişletilmesi ve global büyümeye de önemli bir katkı sağlanmasını hedefliyoruz. Bıçakçılar Global'in mevcut üretim tesislerinin de önemli katkıları ile global sektörde sahip olduğumuz rolü çok daha etkin kılmayı, ihracat pazarımızı genişletmeyi hedefliyoruz” dedi.

Sağlık sektörüne önemli bir katma değer yaratacak bu satın alma sonrasında Bıçakçılar Global'in genel müdürü olarak atanan ve hâlihazırda Koç Yaşa Medikal A.Ş'nin genel müdürlüğü görevini sürdüren İlker Soydan da konuya ilişkin açıklamasında “Bu birleşmenin ülkemize ve sağlık sektörüne yeni açılımlar getireceğini, sağlık teknolojileri alanında yapılacak inovatif çalışmalarla ürün ve çözüm yelpazemizi çeşitlendireceğine inanıyorum. Sahip olduğumuz güçlü Ar-Ge altyapısı ve Koç Holding'in bilgi birikimi ile ülkemizi sağlık sektöründe dünyada ön plana çıkaracağımıza inanıyorum” ifadelerini kullandı.

► Soldan sağa; Koç Holding CFO'su Polat Şen, Dayanıklı Tüketim Grubu Başkanı Fatih Kemal Ebiçlioğlu, Kamco Invest Yetkili Müdürü İhsan Sancay.

Dünyaya Açılan KUTTAM, Klinik Çalışmalarıyla Hastalara Umut Oluyor

Türkiye'nin ilk yüksek riskli ilaç araştırma merkezi "Faz 1 Klinik Araştırma Merkezi"ni bünyesinde bulunduran Koç Üniversitesi Hastanesi, BioNTech ile stratejik bir iş birliğine imza attı. Merkezin çalışmalarını ve iş birliğinin detaylarını Koç Üniversitesi Hastanesi Klinik Araştırmalar Ünitesi Kurucu Direktörü Prof. Dr. İhsan Solaroğlu ve Medikal Onkoloji Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Fatih Selçukbiricik ile konuştuk.

RÖPORTAJ: İLKNUR EŞSİZ

Koç Üniversitesi Hastanesi, Türkiye'nin ilk yüksek riskli ilaç araştırma merkezi "Faz 1 Klinik Araştırma Merkezi"ne sahip. Koç Üniversitesi Hastanesi Klinik Araştırmalar Ünitesi (CTU)'nin önemi, gönüllü hastaları yeni tedavi yöntemleri ya da ilaç ve aşularla buluşturarak sağlığına kavuşturmak. Ünite sayesinde özellikle kanserle mücadele odağındaki araştırma ve geliştirme çalışmaları da ivme kazandı. Klinik araştırma alanında akademisyen doktor ve hemşirelere çalışma alanı da sağlayan CTU, "Faz 1 Klinik Araştırma Merkezi" ile BioNTech'in stratejik iş birliğinin de mutluluğunu yaşıyor. Koç Üniversitesi Hastanesi ve BioNTech, klinik çalışmalar ve sağlık hizmetleri alanındaki hasta potansiyeli doğrultusunda mRNA bağışıklık terapilerini (immünoterapi) Türkiye'deki hastalara ulaştırmayı amaçlıyor. KUTTAM'ı, BioNTech ile iş birliğini ve çok daha fazlasını Koç Üniversitesi Hastanesi Klinik Araştırmalar Ünitesi Kurucu Direktörü Prof. Dr. İhsan Solaroğlu ve Medikal Onkoloji Anabilim Dalı Başkanı Fatih Selçukbiricik ile konuştuk.

Koç Üniversitesi Hastanesi olarak Klinik Araştırmalar Ünitesi ve Türkiye Tıbbi Cihaz ve İlaç Kurumu tarafından onaylanan, Türkiye'nin ilk yüksek riskli ilaç araştırma merkezi "Faz 1 Klinik Araştırma Merkezi"ne sahipsiniz. Merkezin hâlihazırda yürüyen çalışmaları hakkında neler söyleyebilirsiniz?

Prof. Dr. İhsan Solaroğlu: Biz klinik araştırmalar ünitemizi aslında 2019 yılında pandemiden önce açtık. Daha sonra TİTCK (Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu)'ye başvuruda bulunduk. Merkezimiz onaylandı. Ancak araya pandeminin girmesiyle birlikte tüm dünyada klinik araştırmaların prensipleri pandemi özelinde belirlendi. Gönüllü olarak çağırılan katılımcılara pandeminin getirdiği riskleri yüklemek gerekiyordu. Öte yandan ülkelerdeki sokağa çıkma yasaklarından pek çok kurala kadar uzanan ve yeniden kurulan dünya düzeni sırasında klinik araştırmalar da biraz yavaşladı. Esas olarak pandeminin sonuçlanmasıyla birlikte 2022 ve 2023 yılında klinik araştırmalarda hızlanmaya başladık.

Faz 1 için gerekli olan onay alma süreci, "Faz 2, 3, 4" ya da gözlemsel araştırmalar için zorunlu değil. Biz yine de Koç Üniversitesi ve Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin misyonu dahilinde, entegre inovasyon ekosistemini Tıp Fakültesi'nin

kuruluşundan bu yana oturtmaya çalıştık. Ne yaptık? Koç Üniversitesi Translasyonel Tıp Araştırma Merkezi'nin (KUTTAM), Koç Üniversitesi-İş Bankası Enfeksiyon Hastalıkları Merkezi'nin Avrupa Birliği tarafından desteklenen Transplantasyon İmmünoloji Araştırma Mükemmeliyet Merkezi'nin (TIREX) açılışı... En iyi öğretim üyelerini, araştırmacı klinik ve temel bilim öğretim üyelerini bir araya getirip onların diğer üniversitenin diğer branşlarıyla, fakülteleriyle entegrasyonu, bir noktada ticarileştirme sürecine girmiş yenilikçi tedaviler tanı kitleri, tanısal araçlar gibi tıbbın pek çok alanına dokunabilen akademik çıktılarını elde edilmesi için bir ekosistemi kurmaya gayret ettik. Nihayetinde klinik araştırmalar ünitesinin kuruluşunu aslında sadece bir fiziki mekân olarak düşünmedik. Üniteyi, hem endüstriden gelen klinik araştırmaları dünya standartlarında yürütebilecek hem araştırmacının inisiyatifinde başlatılan

yenilikçi teknolojilerin denenmesi sürecindeki klinik araştırmaların tamamlanması için her türlü teknik ve bilimsel desteği verebilecek bir ünite olarak planladık. Aynı zamanda endüstri sponsorlu klinik araştırmalar için de çok önemli bir katkıda bulunmak üzere kuruldu merkez. Bu neden önemli? Tüm dünyada henüz piyasaya çıkmamış bir yeni tedaviye ulaşmanın tek yolu klinik araştırmalara dahil olmak. Yani tüm seçeneklerinizi

tüketmişsiniz. Ne hastaneden ulaşabileceğiniz ne eczaneden alabileceğiniz ne de dünyanın herhangi bir yerinde ticari olarak ulaşılabilir olan yeni bir ilaca ya da yöntemine ulaşmanın tek yolu bir klinik araştırmaya dahil olmak.

Burada klinik araştırma merkezlerimizin yetersizliği mi yabancı yatırımı bu kadar düşük tutuyor?

Prof. Dr. İhsan Solaroğlu: Araştırma merkezlerinin yetersizliği değil. Aslında yetişmiş insan kaynağının olmayışı; klinik araştırmayı yürütecek Fatih Hoca gibi araştırmacı, klinik araştırmacı hekim sayısının da düşük olması. Çünkü klinik araştırmalar, hekime ekstra bir yük getiriyor. Klinik araştırmalar, hastayı görüp normal poliklinik hizmeti vermenin çok daha ötesinde, ciddi kayıtların tutulması gereken, araştırmayı yürüten hekime bambaşka sorumluluklar yükleyen klinik hizmetler.

Prof. Dr. Fatih Selçukbiricik: İhsan Hocamızın dediklerine ilave olarak bir de hasta tarafında problemler oluyor.

▲ Prof. Dr. İhsan Solaroğlu

Klinik araştırmalar, son derece maliyetli olan yatırımlar. Fayda noktasına baktığımızda devletin üzerinden bir yükü alıyorsunuz. Yüksek maliyetli ilaçları devlet üzerinden, SGK üzerinden klinik araştırma kapsamında hastaya ulaştırıyorsunuz. İstihdamı artırıyor yeni tedavilere ülke olarak ulaşım adına söz sahibi oluyorsunuz ama hastaya klinik araştırmalardan elde edeceği yararı anlatmakta bazen zorlanabiliyoruz. Gönüllü olmayı doğru anlatmamız gerekiyor.

Hastanın gönüllü olma konusundaki olumsuz kararını olumluya nasıl çeviriyorsunuz ya da kişi kararsızsa ona neler söylüyorsunuz?

Prof. Dr. İhsan Solaroğlu: Gönüllü katılımcılar ya da araştırmaya katılan gönüllülere eczanede gidip aldığımız ağrı kesici dahil olmak üzere her ilacın insanların gönüllülük

esasıyla dahil oldukları klinik araştırmalardan elde edilmiş sonuçlarla ticarileştiğini anlatıyoruz. Hasta için tedavi manasında bütün mermiler bitmiş ise klinik anlamda yapabilecek hiçbir şey kalmamışsa, bu kişilere yeni tedavi seçenekleri sunuyoruz. Gönüllülük esasında insanların birbirleri için yaptığı fedakarlıklar söz konusu. Sonuçta biz onkoloji ilaçlarını sağlıklı gönüllülere vermiyoruz. Onkoloji Faz 1 araştırmaları hastalarla başlar. Ben yeni bir ağrı kesici keşfetsem önce güvenlik çalışmalarını çok kısıtlı sayıda da olsa sağlıklı gönüllüler üzerinde yaparım.

Bugün kullandığımız tüm ilaçlara bir zaman yürütülen klinik araştırmalardaki sağlıklı gönüllülerin fedakarlıklarıyla ulaşıldığını bilmek gerekiyor. Burada iki tür problem söz konusu. Biri araştırmacı hekimler açısından yaşadığımız problemler, diğeri de gönüllüler açısından yaşanılan sorunlar. Şu anda örneğin bir akciğer kanseri hastasına standartta; A artı B ilacını veriyoruz. Bir kombinasyon tedavisi ve bir C ilacını araştırıyoruz. Randomizasyon dediğimiz şey nedir? 50 hastayı alırsınız. A artı B ilacını verirsiniz, diğeri 50 hastaya da yine aynı şekilde A artı B ilacını verirsiniz. Bu iki 50 grubunu nasıl ayırırsınız birbirinden? Araştırılmakta olan ilaç üzerinden. O ilaç C ilacı oluyor. C ilacı 100 tane. Bu 100 adet C ilacının 50'sinde aktif ilaç, 50'sinde de aktif ilacı taklit eden plasebo var. Şimdi bazen alan da bilmiyor, veren de bilmiyor. "Çift kör çalışma" diyoruz buna. C ilacının aktif olup olmadığını ben biliyorum ne hasta biliyor. Dolayısıyla hastanın aktif ilacı alma ihtimali yüzde 50 oluyor. Şimdi bunu hastaya şu şekilde anlatmak gerekiyor. Evet siz plasebo denilen ilaca da denk gelebilirsiniz diğeri tarafa da denk gelebilirsiniz. Bunu çalışma devam ederken veya en son çalışmanın şifreleri açıldığında anlayabiliriz. Ama aktif ilaca denk geldiğinde -ki bu ilaçlar hâlihazırda piyasada olan ilaçlar olabilir veya geliştirilmekte olan ilaçlar olabilir- hangi ilaç olursa olsun gerçekten çok yüksek maliyetli. Ve bu yüksek maliyetli ilaçları ne devlet kurumu SGK, ne özel sigortalar, ne de hastanın özel bütçesi karşılayabilir. Klinik çalışmalarını hastalara, kendisinin ayağına gelmiş bir fırsat olarak sunabiliriz.

Prof. Dr. Fatih Selçukbiricik: İhsan Hoca'nın söylediği gönüllülük esasına dayalı bir şey olduğunu söylediğimizde aslında hastanın kabul gücünün biraz daha artacağını düşünüyorum. Şunu da söyleyebilirim, inovatif tedavilere hastaların bakışıyla, hâlihazırda piyasada olan ama Türkiye'de nadir uygulanan ilaçların klinik çalışmalarda uygulanmasına hastanın bakışı aynı değil. Yani şu anda ABD'de ya da İngiltere'de kullanılan bir immünoterapik ilacı biz hastanemizde hastaya gönüllülük esasına dayalı vermeyi taahhüt ettiğimizde, hastalar buna mesafeli olabiliyor. Fakat BioNTech aşısı gibi yenilikçi, dünyanın hiçbir tarafında aktif olarak kullanılmayan, özellikle COVID sırasında rüşünü tam

olarak ispat etmiş mekanizması sayesinde, bu tarz tedavilere hastalarımızın bakışı biraz daha farklı oluyor. Ki bu noktada polikliniğe gelen hastalarımızın yarısı BioNTech aşılılarıyla ilgili ne durumda olduğumuzu ve ne zaman bu tedavilere başlayabileceğimizi sorar hâlde geliyor. Yani bizim klinik çalışmalara, hastaların bakışı biraz daha entelektüel.

Prof. Dr. İhsan Solaroğlu: Türkiye'nin bu klinik araştırmalar pazar payında çok daha üst düzeylere çıkması, tabii hastanemizin de hem bir Eğitim Araştırma Hastanesi olması hem de üniversitenin inovatif ekosisteminde klinik araştırmalara dahil olması farklı önemlere de sahip. Sadece bütçesel değil. Bir klinik araştırmaya dahil olmak, hekimlerimize o hastalığın mekanizmalarını daha iyi anlamaları için bir fırsat yaratıyor. Çünkü her yenilikçi tedavi, bir mekanizma üzerinden yeni bir tedavi seçeneği bulmaya çalışıyor. Uluslararası araştırma ağına "daha iyi entegre olmak" onlarla kenetlenmek ya da iletişime geçmek, uluslararası ağ kurmak açısından son derece önemli. Yine klinik araştırmalar özellikle nadir hastalıkların tedavisi açısından son derece önemli. Çünkü düşünürseniz nadir hastalıklar pek çok şirketin ilgilenmediği, ilgilenen şirketlerin de çok ciddi paralarla tedaviler sunabildiği hastalıklar. Bugün SMA dediğimiz hastalık için her bir hastanın tedavisinde biliyoruz ki, milyon dolarlar telaffuz ediliyor. Bu tür nadir hastalıklara da tedavi seçeneği sunabilmek için bu klinik araştırmalar son derece önemli. Onun dışında tabii ki her bir klinik araştırma aynı zamanda çok güçlü uluslararası dergilerde yayın potansiyeline sahip oluyor. Bu yayın potansiyelinde bizim araştırmacılarımızın da o yayınlar içinde isimlerinin geçmesi, bizim kurum olarak da bireysel araştırmacı olarak da repütasyonumuzun yukarılara taşınmasında yardımcı oluyor. Siz diyelim ki Türkiye'de 300 milyon dolarlık bir yatırım aldınız. Bu eş zamanlı olarak Sosyal Güvenlik Kurumu'nun üzerinden de 300 milyon doları almak demek.

BioNTech ile stratejik bir iş birliği gerçekleştirdiniz. Bu kapsamda klinik çalışmalar ve sağlık hizmetleri alanındaki hasta potansiyeli doğrultusunda mRNA bağışıklık terapilerini (immünoterapi) Türkiye'deki hastalara ulaştırmayı amaçlıyorsunuz. Bu iş birliği çerçevesinde neler yapılacağını sizden dinleyebilir miyiz?

Prof. Dr. Fatih Selçukbiricik: BioNTech bize kendilerinde hâlihazırda devam etmekte olan klinik çalışmalarla ilgili bir çalışma listesi sundu. Biz bu listeye istinaden değerlendirmelerimizde, kendi hastalarımızın, hastanemizin hasta popülasyonu, Türkiye hasta popülasyonu, bu çalışmalardan faydalanabilecek hastaların oranları, sayıları, nereden, nasıl, ne şekilde gelip gidebileceği gibi geniş bir

konjonktürel perspektifle yaklaşarak bazı çalışmaların merkezimizde etkin bir şekilde yapılabileceği kanaatine ulaştık. Bunu BioNTech yetkilileriyle paylaştık ve artık merkezimizde BioNTech'in mRNA kapsamlı içerikli aşılılarıyla, genetik mRNA içeriğiyle ilgili klinik çalışmalar çok kısa bir süre içinde, umuyorum 2023 yılının içinde uygulanmaya başlanıyor olacak.

Son dönemlerde bir immünoterapi çağı başladı. Onkolojide efektif bir kullanım alanı oluştu immünoterapilerin. Hâlihazırda standardımızda immünoterapi kullanımı da var ama BioNTech'le iş birliği kapsamında sunulan tedavi aslında klasik immünoterapinin ötesi. mRNA içerikli. Aslında COVID aşısında uygulanan ve orada çok iyi tanıdığımız bir biyoteknolojinin kanser alanındaki uygulanabilirliğinin gösterildiği bir çalışma bu. Burada ne oluyor? Virüsün bazı proteinleri, tabii ki çoğaltılarak kişiye enjekte ediliyordu

▲ Prof. Dr. Fatih Selçukbiricik

YAKIN PLAN

ve kişide o proteine karşı bir “T” hücre yanıtı uyarılıyordu. O aşığı yaptıktan sonra kişi bir nedenle COVID’e maruz kalırsa o zaman bağışıklık sistemi aktivite olarak virüsün üstesinden geliyordu. Kanserde de aslında olay aynı temelde, aynı vasıfla işliyor. Burada da dokudan alınan parçalar, kanserle ilgili bir takım biyolojik proteinlerin üretilmesine kodlanmış. Biyolojik proteinlerin üretilmesine, üretilen proteinlerin kişiye aşı olarak verilmesine ve aşı olarak verilen bu maddeye karşı vücudun bağışıklık sisteminin aktif hâle gelerek kendi hücrelerimizin hastalıklı hücrelerle savaşma esasına dayalı bir tedavi anlayışını oluşturuyor. Çalışmalar yüz güldürücü. Burada kanserin tamamen yok olduğundan söz etmek mümkün değil. Elbette gönül bunu istiyor. Araştırmacılar da bunu istiyor. Klinik araştırmaların temelinde de bu var. Ama evre dört hastalar, ileri evre hastalar, çoklu tedavi almış hastalar... Tüm bu hastaları yöneten hekimin temeldeki amacı, bir kere hastalığı ölümcül hâlden çıkarmak, hastalığı kontrol altına alabilmek. Kontrol altına alınan hastalığı geriletebilmek. Bu şekilde hastalığı da ortadan kaldırmış olmak. Aşılar da aslında hepimize bu alanda büyük bir vizyon sunuyor.

Prof. Dr. İhsan Solaroğlu: BioNTech’in yakın zaman içinde Türkiye’deki başlatmak istediği projeler konusunda bir ön çalışma yapıyoruz. Öncelikle onkolojiyle başlamak üzere bu yenilikçi tedavilere ulaşmaya çalışıyoruz. Dört bin gönüllü ya da dört bin hastayı bu çalışmalara almak gibi BioNTech’in bir öngörüsü var. Bu bize neyi getirecek? Ticari olarak ulaşılamayacak tedavilere ülkemizde BioNTech sayesinde

ulaşabiliyor olacağız. Bu ülke açısından da bir prestijdir. Sonuçta BioNTech bunu sadece Türkiye’de yapmayacak. İngiltere, Almanya, Avustralya gibi pek çok ülkede de klinik araştırmaları yürüyecek. Ama bizim hastalarımızın da bizim insanımızın da bu tip yenilikçi tedavilere ulaşmasına aracı olmuş olacağız. Bu da bir önemli bir gelişme.

“BAŞARI, KURULAN EKOSİSTEMİN ÜRÜNÜ”

Koç Üniversitesi’nin iyi bir araştırma üniversitesi olduğunu en çok ulusal araştırma ödülü kazanan üniversite oluşu da doğruluyor. Laboratuvarında üretilen bilginin hasta yatağına hızla ulaşmasını sağlayan teknolojileri geliştirme konusunda bu başarıyı nasıl yakaladınız?

Prof. Dr. İhsan Solaroğlu: Bir ekosistem gerekiyor. Türkiye’de ekosistemin tüm parçaları mevcut. Ama koordinasyon ve motivasyon eksikliği, Türkiye’deki o araştırmanın bir çıktıyla sonuçlanabilmesi misyonunu maalesef başarmamıza engel oluyordu yıllardır. Yani çok iyi tıp fakülteleri olan üniversiteler var. Ama mühendislik fakülteleri, fen fakülteleri zayıf. Ya da çok iyi mühendislik fakülteleri olan, fen fakülteleri olan üniversiteler var. Bunların da tıp fakülteleri yok. Türkiye’de ilk kez mühendislik, fen bilimleri ve sosyal bilimlerde çok iyi bir araştırma üniversitesine, sonradan eklemlenmiş bir Tıp Fakültesi -ki araştırma misyonuyla kurulmuş- var. Bu da sadece Koç Üniversitesi’nde. Tabii bu entegrasyonu sağlamak için büyük çaba harcandı. Son on yılda büyük kaynaklar bulundu, dış kaynaklar. Kurumun kendi

MEDİKAL ONKOLOJİDE İLAÇ TÜRLERİ

Medikal onkolojide kullanılan ilaç türleriyle ilgili bilgi veren Prof. Dr. Fatih Selçukbiricik, “Biz medikal onkolojide üç tip ilaç kullanıyoruz. Kemoterapi, immünoterapi ve akıllı ilaç. Kemoterapi, vücuda damardan veya ağız yoluyla verilen, herhangi bir hedef göstermeden tüm vücuda yayılan, sağlıklı ve sağlıklı hücre ayırt etmeden verilen bir tedavi biçimi. Kemoterapide biliyoruz ki bir sürü yan etkiyle karşılaşılabiliyor. Saç, kaş dökülmesi, böbrek, karaciğer, mide, bağırsak problemleri olabiliyor. Tabii bu arada tümörlü hücre de hedeflenmiş olabiliyor. Bu genel bir tedavi. Immünoterapi ise ikincil tedavimiz. Immünoterapi,

bağışıklık sistemimizi, aktif hale getirerek hastalıklı hücrelere sağlıklı hücrelerimizin saldırması esasına dayalı bir tedavi olarak tanımlanıyor. Akıllı ilaç ise kullandığımız üçüncü tür tedavi. Genellikle ağızdan tablet olarak kullanılan ilaçlar bunlar. Bir hedef var ise o hedefe yönelen tedaviler. Yani anahtar-kilit gibi. Onun için tümör dokusunda bir protein kilidi buluyoruz; bu protein kilidini açabilecek anahtar da elimizde ilaç olarak varsa bunun adı akıllı ilaç oluyor. Genellikle bu akciğer kanserinde daha çok kullanılabiliyor. Ama akciğer kanseri dışında da farklı kanser türlerinde bu anahtar-kilit modelinde ilaçlar kullanılıyor” diyor.

vakfının yatırımları. Sağlık sisteminin kendi yatırımlarıyla beraber başkalarının yeteneklerini de kabul edip onları da benimseyip güçlerimizi birleştirip bir iş yapma kültürüne oturtmaya çalıştık. Şu an Avrupa Birliği proje sayısında -ki Avrupa Birliği projeleri en yarışmacı olanlar- iş yapmanız, proje üretmeniz gerekir ki desteklensin. Bu noktada üniversitemiz Türkiye’de açık ara lider. Geçtiğimiz çerçeve programında Türkiye’ye gelen Avrupa Birliği desteğinin yüzde 25’ini Koç Üniversitesi aldı tek başına. Geriye kalan iki yüz üniversite de diğerlerini paylaştı. Koç Üniversitesi’nin bu ekosistemi kurmadaki gayreti yıllara yayıldı. Ve nihayetinde ciddi olarak bir başarı elde etti diyebilirim. Ama çok erken. Takdir edersiniz ki özellikle bizim araştırma merkezlerimizin kuruluşunun tamamlanması 2019 yılını buldu. On senede ancak istenilen düzeye getirebildik. Bir tıbbi cihazın ya da yenilikçi bir ilacın, hayatımıza sıfırdan ticarileştirilmiş, başarılı olarak geçmesi için gereken süre, tıbbi cihazda ortalama beş-yedi yıl, ilaçta on yıldır. Doğal olarak tıp fakültesinin ya da kurduğu araştırma merkezlerinin, Koç Üniversitesi içindeki gerçek anlamda başarılarını önümüzdeki beş yıl, on yıl içinde konuşuyor olacağız. Temel bilgi üretmek ve bunu da hayata geçirmek için üç dört yıl içinde elde edilmiş başkaları, yani ABD tarafından bile bu kadar sürede bu kadar işin yapılması öngörülmezken, bunları başarmış bir tıp fakültesinden ve araştırma ekosisteminden bahsediyoruz. Tabii ben buraya aktif olarak dahil olmuş biri olarak söylemiyorum. Yani dışarıdan baktığımızda bile bunu bütün dış gözlemcilerin de ifade ettiğini söylemeliyim. Gerek ABD’den danışma heyeti gerek Türkiye’deki diğer tüm otoritelerden yani TÜBİTAK gibi, Strateji ve Bütçe Başkanlığı gibi, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı gibi bizim şu ana kadar yaptıklarımızı yakından takip edenler var.

Hedefe odaklanmış çok iyi bir kadro ile birlikte bu başarının diğer sırları ne olabilir?

Prof. Dr. İhsan Solaroğlu: Tesadüf değil. Burada rol almak, yetki vermek ve verilen yetkiyle elde edilen başarıların hesabını sormak diyeyim basitçe. Tabii ki çok ciddi bir vizyoner öğretim üyesi kadromuz var. Bu kadroları ortak vizyonda, misyonda birleştirip bu ilişkileri katalize edecek, proaktif rolleri üstlenip bunun için gerekli olan bütün teknik, teknolojik, lojistik katkıları elinizden geldiğince sağlayıp aynı misyon çevresinde insanları toplamak, onları da motive etmek gerekir. Bunu başardığımızı şu an için söyleyebiliyorum ama dediğim gibi bu tür gerçek başarıların ortaya çıkması için onlu senelere ihtiyaç var. Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi çok genç. Yani on sene, on beş sene hiçbir şeydir bir tıp fakültesi geçmişi için. Şu an yakalanan bu grafiğin devam ettirilmesi, bütün başarılarla olan “ölüm çukuru”na düşülmemesi, sistemin devam etmesi gerekiyor. Bunun için de hem insanların

motivasyonunu her düzeyde sadece hekimler değil, araştırmacılar bu işte rol oynayan bütün paydaşların hem motivasyonunu kaybetmemesi gerekiyor hem kaynaklarıyla yaratılan sistemin sürdürülebilirliği konusunda aktif rol oynayacak insanların tekrar bir şekilde bulunup ortaya çıkarılıp desteklenmesi gerekiyor. Aynı zamanda sistemin bundan vazgeçmemesi gerekiyor. Eğer boşluk verecek olursanız dünyayla rekabette geri kalırsınız. Dünyadaki pek çok gelişmiş ülkenin bizim ülkemiz özeliyle karşılaştırıldığında çok büyük avantajları var. Biz “-1” ile başlıyoruz. Bizim de nasıl sıfır noktasında bir araştırmaya başlayacağımız konusunda sadece ülke olarak değil, kurumlar olarak da yeni aktif süreçlerde rol almamız gerekiyor. Daha da önemlisi sonuçta tüm sistemleri yürüten insanlar, bir sonraki dönemi planlayacak orada sorumluluk alacak ve de orada benzer misyonu yerine getirmek için kurum aidiyeti üst düzey yeni yöneticiler gerekiyor. Sistemi kuranlar sonuna dek bir sistemi yürütemezler. Fatih Hoca’nın bir sonraki neslinde kendisinin en az kendisi kadar klinik araştırmalara meraklı ve hastaya bu yönde yaklaşabilen bir hekim camiasını yetiştirmesi ya da bunları bulup getirebilmesi ve sisteme entegre edebilmenin serbestliğine sahip olması gerekiyor.

Yeni yetişen doktorlarımızın özellikle araştırma alanına olan ilgileri nasıl?

Prof. Dr. İhsan Solaroğlu: Şimdi sadece Türkiye’de değil tüm dünyada Physician Scientist (Hekim Bilim insanı) dediğimiz yani hem bilim insanı olan hem de hekimlik yapan sayısı çok az. Bu insan gücünden, yetiştikten sonra da motivasyonlarını yitirmeden çığır açıcı yaklaşımları bulması konusunda çalışmaları isteniyor. Türkiye’de tıp fakültesi okurken Hekim Bilim İnsanı yetiştirmenin yasal bir mevzuatı yoktu. Bunun için YÖK’le üç buçuk, dört sene süren müzakereler sonucunda MD-PhD programının Türkiye’de yasal hâle getirilmiş hâline Koç Üniversitesi önderlik yaptı. Nihayetinde MD-PhD programı Türkiye’de yetiştirmek için önemli bir insan kaynağı yaratmakta adım oldu. Tabii henüz ikinci senesinde, o yüzden bunların sonuçlarını daha sonra alacağız. Ama bu insanları yetiştirmekten ziyade Türkiye’de tutmak, hatta kurumumuzun içinde tutmak son derece zor olacaktır. Yetişmiş insan kaynağına tüm dünyada ihtiyaç var. Kurumun belki de en önemli misyonlarından birisinin bu insan gücünü tutmak için proaktif rol alması ve dünyada onlara sunulan rekabetçi ortamda Türkiye’de de benzer rekabetçi teklifleri götürebilmesi olur. Aksi takdirde bu insanları hızla yurt dışına kaybederiz. Yetiştirdiğimiz, dünya standartlarında klinik araştırmacı ve hemşireler var. İki tanesini kısa zamanda özel sektöre kaybettik. Bu tür aktif rollerin daha çok üstlenilmesi gerektiğine inanıyorum.

YAKIN PLAN

Prof. Dr. Fatih Selçukbiricik: Her dönemin ya da her yetişen neslin alakalarının ve projeksiyonlarının farklı olduğunu görüyoruz. Tabii biz yaşlı hekimler değiliz ama orta yaş hekimler grubundayız. Biz ve bizim üstümüzdeki hekimlerin ağırlıklı konsantrasyonu, motivasyonu, sadece klinik olarak hasta bakmaktır. İhsan Hoca'yı vizyoner davranışları sebebiyle kutluyorum. Klinik araştırmaları çok çok iyi bir noktaya getirdi. Şimdi yetişen nesil için önemli olan sadece klinik olarak hasta bakmak değil, klinik araştırmalar, araştırma geliştirme, yeni ilaçlar, yeni ilaçlarla olan entegrasyonlar, bunları kendi klinik pratiğinde uygulayabilme öncesindeki değerlendirme süreçlerinde ve çalışmalarda yer almış olma, bunlardan kaynaklanan uluslararası literatüre isminin giriyor olması. Dolayısıyla günümüzde yetişen bir grup hekim aslında otomatik olarak bu alana da kanalize olacaktır diye düşünüyorum. Bu bir gereklilik. Bundan belki beş yıl sonra yetişen bir hekim, yapay zekâ konusunda kendini eğitecek, geliştirecek. Yani sırf eline stetoskop alıp hastanın sırtını muayene etmeyecek. "Zaten yapay zekâ bunları yapıyor" diyecek ki, görüntülemeler, radyolojiler hâlihazırda var. Klinik araştırmalarda "Ben bundan sonraki akademik kariyerimi sürdüreceğim" demesi bile aslında uzun vadeli

"AKILLI DEMEK, MÜKEMMEL DEMEK DEĞİL"

Akıllı ilaçlarla ilgili yanlış bir düşünceye de dikkat çeken Prof. Dr. Selçukbiricik şunları ekliyor: "Akıllı ilaç eşittir mükemmel ilaçlar demek değil. Yani gerek immünoterapilerin gerek kemoterapilerin gerekse akıllı ilaçların yan etkileri var. Birbirinden ayrılan yan etkiler bunlar. Biz bir hasta bize başvurduğunda akıllı ilaç ya da immünoterapiye uygun olup olmadığını, moleküler analizle test ediyoruz. 'Kişi akıllı ilaca uygun veya immünoterapiye uygun' dendiğinde biz hastaya tedavi seçeneklerini anlatır hale geliyoruz. Moleküler patoloğun bize raporundan sonra bazen ikili kombinasyonlar uygulayabiliyoruz. Örneğin immünoterapi-akıllı ilaç, immünoterapi-immünoterapi, kemoterapi-immünoterapi kombinasyonu gibi hastanın gereksinimine, hastalığının türüne, cinsine, hastalığının seviyesine bağlı olarak bu tarz tedavi yaklaşımlarını da uygulayabiliyoruz."

vizyon göstergesi de olabilir. Yenilikçi düşünen hekimleri bulup sisteme entegre etmemiz gerekiyor.

BioNTech Türkiye ile Koç Üniversitesi Hastanesi iş birliği kapsamında kısa vadede onkoloji ve enfeksiyon hastalıklarına, uzun vadede kardiyovasküler ve otoimmün hastalıklarına odaklanmak isteniyor. Bu eylem planı hakkında kapsamlı bilgi alabilir miyiz?

Prof. Dr. İhsan Solaroğlu: Benim elimde bir liste var; BioNTech'in yürüttüğü çok sayıda hastalıkta çok farklı araştırmalar ve bunların fazlarıyla ilişkili. Gerçekten bu tür yenilikçi tedavilerde çok fazla kapsama alanları olduğunu söyleyebilirim. Biz yaptığımız işten emin olduğumuz için söylüyorum. Zaman içinde özellikle tedavisi olmayan otoimmün hastalıklar için de çeşitli araştırmaları Türkiye'ye getirme arzusundayız. Ama önce onkolojiyle başlayalım. Hangi onkoloji hastalarıyla başlayacağımızı, Fatih Hoca ve BioNTech ve bizim kendi hasta portföyümüz açısından bakıp kararlaştıracacağız. Yenilikçi tedaviler hızla ilerliyor biliyorsunuz. Yani çok hızlıca genetik manipülasyonlara kadar giden yenilikçi tedaviler var. Hatta bir zaman sonra klinik araştırma merkezinde de bir mutasyon bir ilaç konseptiyle sadece kişiye özel mutasyonla bir tedavi yaklaşımı. Bununla ilgili klinik araştırmalarımız başlayacak. Nerede, nasıl ve ne yön çizeceğini şirketler kendileri belirliyor. Yani belirli bir alanda yürüttükleri araştırmalar istenilen güvenlik seviyesine ya da etkinliğe ulaşmıyorsa oradan vazgeçip başka yöne ağırlık verebiliyorlar. Bunları hepsini zaman içinde göreceğiz.

Özellikle kanser hastalıklarında gelen olumlu noktalara dair ne söyleyebiliriz?

Prof. Dr. Fatih Selçukbiricik: Dünya Sağlık Örgütü her sene ölümlerin sıklık sırasını bizlere liste olarak veriyor. Türkiye'de de var. Öncelikli olarak tüm dünyada ölümlerin en sık sebebi kardiyovasküler ölümler. Yani bu ölümler, kanser ilişkili ölümler değil. Kanser hastalığını insanların üzerinde negatif kılan temel unsur tanı konulduktan sonra hastalığın ölüme hızlı gidebilmesi. Oysa ki baktığımızda hipertansiyon olsun, diyabet olsun, diyabete bağlı kardiyovasküler hastalıklar, hipertansiyona bağlı kalp damar sorunları, beyin problemleri olsun bunlar ölümlerden daha çok sorumlu. Biz kanseri tedavi edebiliyoruz. Kanserle ilgili bir sürü yeni tedaviler var. Ama her kanser tipi birbirinin aynı değil. Kanserini genel bir sepete koyamazsınız. Tek tek sınıflamanız lazım. Akciğer kanserinin küçük hücreli olan, küçük hücreli olmayan türü var. Tek bir tümör tipinden bahsetmiyoruz. Alt başlıklarında pankreas kanserinin X tipi çok ölümcül olabiliyor. Ama Y ya da Z tipi daha az ölümcül olabiliyor. Dolayısıyla okuyanların şunu bilmesi lazım. Kanser kelimesi bir üst kelime. Burada hastalık yok, hasta var. Bizim bir

hastayı bulmamız, ondaki hastalığı iyi tanımamız gerekiyor. O hastalıkla ilgili de literatürdeki yabancı kaynaklı rehberler ile bizim rehberlerimizdeki özgün tedaviler bize neyi gösteriyorsa ona odaklanmamız gerekiyor.

Şu anda kanser tedavisinde gerçekten yüz güldürücü ve umut veren bir noktadayız. Amacımız, hastalığı ölümcül olmaktan çıkarmayı başarabilmek. Önce hastalığı dindirmek, durdurmak. Durdurduktan sonra bu hastalığı geriletmek ve uzun vadede de yok etmek.

Bir diyabet hastasına, hipertansiyon hastasına, kalp hastasına “hadi geçti gitti hastalığınız, geçmiş olsun” diyebiliyor musunuz? Diyemiyorsunuz. Bu inovatif ilaçlar, kanser hastalığını da bu anlamda kronik bir hastalık kıvamına getirmeyi hedefliyor. Bunun bir sonraki adımı da önleyici yaklaşımlar. Önleyici aşı, önleyici tedaviler. Şu anda hangimizin etrafında hipertansiyon, diyabet, kalp ilacı kullanan yok? Herkesin evinde bugün kronik bir hastalık nedeniyle kullandığı bir ilaç var mutlaka. Bunlar arasına psikolojik, psikiyatrik ilaçlar da dahil edilebilir. Kansere baktığımızda, bazı özellikleriyle henüz kronik hastalık vasfını kazanmış değil. Fakat son üç-dört yıldır immünoterapi alanındaki gelişmelere paralel olarak amacımız, bu hastalığı ölümcül olmaktan çıkarıp kronik bir hâle dönüştürmek ve kronik hâlin içerisinde bir stabilizasyon yaratmak. Tıpkı hipertansiyon ya da diyabette olduğu gibi.

Yakın zamanda Sağlık Bilimleri Enstitüsü ile birlikte Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu bu klinik araştırmalar alanında klinik araştırma hemşireliği yüksek lisans programı ve doktora programlarını da hayata geçireceksiniz. Klinik araştırmacı hemşire ya da hekim seçerken nelere dikkat ediyorsunuz?

Prof. Dr. Fatih Selçukbiricik: Klinik araştırma konusu aslında üniversitelerde de ders olarak okutulması gereken, özellikle tıp fakültesinde ayrıntılı bir üst ihtisas olarak yapılması gerekli olan bir konu hâline dönüştü. Yani mutlaka farmakolojide klinik araştırmalarla ilgili bilgi veriliyor. Bunun spesifik bir branş olduğuna vurgu yapıyorum. Aynı şekilde hemşirelik için de öyle. Hemşirelik de bir lisans programından sonra çalışılan bir faaliyet alanı, hemşirelik fakültesinde de bununla ilgili bir süreç karşımıza gelir. Çünkü klinik araştırma bir hekim işi. Klinik araştırma bir hemşire işi. Klinik araştırma bir sekreter işi. Organizasyonların bir araya gelmesiyle yapılması gerekli olan klinik araştırmayı barındırmalı genel anlamıyla. Türkiye’de klinik araştırmalar konusunda iyi bir noktaya üç-beş yıl sonra genel olarak gelinebileceğini düşünüyorum. Yeni neslin de klinik araştırmalar konusundaki dikkatinin arttığı kanısındayım. Bu konuda insanların duyarlılığını da arttırabiliriz. Çünkü ne olursa olsun bu aslında bir insan

“BIONTECH AŞI ÇALIŞMALARIYLA ÖNEMLİ BİR YER EDİNECEĞİZ”

Prof. Dr. Fatih Selçukbiricik, BioNTech ile merkezin iş birliğinin önemine şu sözlerle vurgu yapıyor: “Hem Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi olarak, Koç Üniversitesi Hastanesi olarak ve Koç Üniversitesi Medikal Onkoloji Bölümü olarak hemen hemen bütün tedavileri güvenle yapabilmekteyiz. Amacımız bu hastalıkların ölümcül olmasını önlemek. Uzun vadede özellikle dördüncü evre hastalıkların tehlikeli sonlanmasını önlemek adına bütün tedavileri uygulayabiliyoruz. Klinik çalışmalar kapsamında, merkezimizde yürümekte olan çalışmalarımız var. Bunlara hastaları dahil edebiliyoruz. Bazen başka merkezlerde yürümekte olan çalışmalar oluyor. Oradaki hekimlerle devam etmekte olan klinik çalışmaların içeriğini öğrenerek onlarla iş birliği yapabiliyoruz. Merkezimiz, tüm dünyada şu anda en inovatif, en yenilikçi ve en gözde ve popüler olan BioNTech aşı çalışmalarıyla önemli bir yer edinmeyi de planlıyor. Bunu yakın vadede de hayata geçiriyor olacağız.”

yatırımı. Bugün girilen bir yol on yıl sonra meyvesini veriyor. Uzun vadeli çok sabır, okuma ve araştırma gerekiyor. Birden fazla parametrenin olduğu bir noktaya karşı karşıyayız. Tek başına hekimin de bu işin içinden çıkamayacağını söylemem gerekiyor. Bu bir ekip işi.

Tabii ki işin özünde iyi hekim olmak var. Siz yapay zekâyı çok iyi kullansanız da yapay zekânın ıskaladığı bir şey oluyor. O da tecrübe. Yapay zekâ, hasta psikolojisini, hasta yakını psikolojisini ıskalıyor. Ben kendi polikliniğimde hastayla konuşurken hastanın beden diline, hasta yakınının beden diline, her şeye dikkat eden bir hekimim. Etmelisiniz, çünkü hepimiz aslında duygusal varlıklarız. Yani hekimlik duygu yönetimi üzerine kurulu bir branş. Onkoloji iki kere duygu yönetimi üzerine kurulu bir branş. Dolayısıyla aslında iyi klinisyen olmak, iyi klinik araştırmacı olmak, yani her şeyinizle iyi olmak gerekiyor. Tek başına “ben iyi klinik araştırmacıyım” dediğinizde de bu iş bitmiyor. O bakımdan biz mesajı verirken, gerçekten tecrübenin ve deneyimin her şeyin üstünde olduğunu, yeni teknolojileri, inovatif yaklaşımları tecrübe ve deneyimle iç içe geçirirsek ideal başarıyı yakalayabileceğimizi bilmemiz gerekiyor.

İş dünyasında siber saldırı tehdidi

Siber saldırılar, Dünya Ekonomik Forumu'nun 2023 Küresel Risk Raporu'nda en büyük 10 küresel risk arasında yer alıyor. Cyber Security Ventures tarafından yayımlanan rapora göre ise siber saldırıların bu yıl küresel ölçekte 8 trilyon dolar zarara neden olması ve 2025 yılında bu zararın 10,5 trilyon doları bulması bekleniyor.

YAZI: BİLGE AKGÜN

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin hızlı bir şekilde gelişmesi, dijitalleşmeyi bir gereklilik hâline getirdi. Ancak dijitalleşme, iş süreçlerinin otomasyonu, verilerin elektronik ortamlarda saklanması ve paylaşılması gibi avantajlar sağlarken, siber saldırı tehdidini de beraberinde getiriyor. Dünya Ekonomik Forumu'nun (World Economic Forum, WEF) Küresel Riskler Raporu 2023'e göre, "siber suçlar ve siber güvensizlik" hem iki yıllık hem de on yıllık vadede ilk on risk arasında yer alıyor. Rapora göre, jeopolitik dengesizliğin artmasıyla birlikte siber riskler yalnızca iş dünyasını değil, tarım, suya erişim, finansal sistemler, kamu güvenliği, ulaşım, enerji ve iletişim altyapısını da ciddi anlamda tehdit ediyor. Nitekim Cyber Security Ventures, 2023 sonuna kadar siber saldırıların küresel ölçekte 8 trilyon dolar zarara yol açacağı tahmininde bulunuyor. Aynı çalışmada, 2025'e kadar 10,5 trilyon dolarlık bir zarar oluşacağı öngörüsünde de bulunuluyor.

Türkiye'de Siber Tehdit unsuru

Türkiye'de de siber saldırılar günden güne artıyor. Kaspersky Security Network'ün Orta Doğu, Türkiye ve Afrika'daki siber saldırıları incelediği bir çalışmada, Ocak-Eylül 2022'de her üç kullanıcıdan birinin çevrimiçi ve çevrimdışı tehditlerden etkilendiği belirtiliyor. Sırasıyla yüzde 40,3 ve yüzde 39,8 ile Tunus ve Katar çevrimiçi tehditlerden en çok etkilenen ülkeler olurken, Türkiye yüzde 38,5 ile üçüncü sırada yer alıyor. Rapora göre, Türkiye'de en çok kimlik avı ve Truva Atı (Trojan) saldırıları gerçekleşiyor. 2022'nin ilk çeyreğine kıyasla 2023'ün aynı döneminde

kimlik avı saldırılarında yüzde 53'lük bir artış yaşandığı belirtiliyor. Bankacılık hedefli Truva Atı saldırılarının ise aynı dönemde yüzde 238 oranında arttığı aktarılıyor.

İş Dünyası Siber Saldırlara Hazır Değil

Siber tehditlerin sayısı ve ciddiyeti günden güne artarken, iş dünyası gerekli önlemleri almak konusunda yetersiz kalıyor. Dünya Ekonomik Forumu'nun Küresel Riskler Raporu'nun ardından yayımladığı ve Accenture Security iş birliğiyle hazırladığı Küresel Güvenlik Görünümü raporu, iş dünyası liderlerinin yalnızca yüzde 27'si şirketlerinin siber saldırılara karşı dirençli olduğunu gösteriyor. Aynı rapor, iş dünyası liderlerinin yüzde 86'sının yakın gelecekte felaket niteliğinde bir siber olayın gerçekleşmesini beklediğini ve yüzde 43'ünün ise önümüzdeki iki yıl içinde kendi kuruluşlarını önemli ölçüde etkileyebilecek bir siber

saldırının olasılık dahilinde olduğunu düşündüklerini de ortaya koyuyor. Accenture Security Küresel Güvenlik Yöneticisi Paolo Dal Cin, "Bu, evinizin su basacağından ve ciddi hasar alacağından emin olmanıza rağmen herhangi bir hazırlık yapmamaya benziyor" diyor. Rapor, siber saldırıların karakteristik özelliklerinin değiştiğini de gösteriyor. İş dünyası liderlerine göre, siber saldırganlar iş sürekliliğinin bozulması ve itibar zararlarını hedefliyor. Raporda aynı zamanda siber güvenlik konusunun stratejik iş kararlarını etkilediği de belirtiliyor. Rapora göre katılımcıların yüzde 50'si, hangi ülkelerde yatırım yapacaklarını değerlendirirken siber güvenliği de dikkate aldıklarını söylüyor.

Potansiyel Risklere Karşı Güvenlik Sistemi

Sürekli Güncellenmeli

Siber güvenlik uzmanları, güvenlik ekiplerinin genellikle saldırganlara karşı dezavantajlı bir konumda olduğunu belirtiyor. Zira saldırganların tek bir güvenlik açığı bulması, saldırıyı başarıyla tamamlamak için yeterli oluyor. Nitekim IBM'in hazırladığı Siber Güvenlik İstihbarat Endeksi Raporu, siber saldırıların yüzde 95'inin, kötü niyetli bir yazılımın gizlendiği bir eki indirmekten güçlü bir parola kullanmamaya kadar kullanıcıların zaafından kaynaklandığını ortaya koyuyor. Bu konuda farkındalık yaratma ve kurum içinde bir siber güvenlik kültürünün teşvik edilmesi, güvenlik açıklarının tespit edilmesi ve etkin bir şekilde ele alınması için kritik önem taşıyor. Systems Security Association Başkanı Candy Alexander, siber güvenlik politikalarının ve hatta pandeminin başlangıcında uygulananların bile mevcut siber güvenlik koşulları karşısında yeniden değerlendirilmesi gerektiğini vurguluyor. Alexander, "Yeni riskleri tanımlamamız ve bunları iş stratejisiyle uyumlu hâle getirmemiz gerekiyor. Risk profilleri değiştiğinde, bir kuruluşun siber güvenlik kültürünün de değişmesi gerek" diyor. Kurum içinde siber güvenlik kültürünün teşvik edilmesi, çalışanların siber güvenlik risklerinin farkında olmalarını sağlıyor. Dolayısıyla çalışanların, potansiyel tehditleri ve saldırıları tanıması, bu tür risklere nasıl yanıt vereceklerini bilmesi ve olayları nasıl rapor edeceklerini anlaması konusunda farkındalık kazanması gerekiyor. Alexander, bu farkındalığın, bir kuruluşun siber saldırılara ve olası veri ihlallerine karşı daha güçlü bir savunma hattı oluşturarak daha iyi korunmasına yardımcı olduğunu belirtiyor.

Siber Saldırıları Engellemede En Etkili Yöntemler

Siber güvenlik alanındaki uzmanlar, işletmelerin siber saldırılara karşı korunmaları için belirli adımlar atmaları gerektiğini vurguluyor. İlk olarak, şirketlerin siber güvenlik politikalarını ve uygulamalarını belirli aralıklarla gözden geçirmeleri ve güncellemeleri önem taşıyor. Zira teknolojinin hızla değişmesiyle birlikte, yeni siber saldırı yöntemleri ortaya çıktığı için güncel bir güvenlik politikası ve uygun önlemlerle güvenlik açıklarının kapatılması gerekiyor. Ayrıca ağ güvenlik denetimlerinin sık sık yenilenmesi saldırıların önüne geçilmesini mümkün kılıyor. Siber saldırılarda genellikle işletmelerin dahili kaynaklarına erişim sağlamak için güvenliği ihlal edilmiş kullanıcı hesapları kullanılıyor. Uzmanlar, bu noktada her kullanıcı için çok faktörlü kimlik doğrulamanın zorunlu kılınmasının, birçok siber saldırının durdurulmasında etkili olabileceğini söylüyor. Çok faktörlü kimlik doğrulaması ise, kullanıcıların parola veya PIN'in yanı sıra ikinci bir doğrulama adımını tamamlamasını gerektiriyor. Böylelikle saldırganların yetkisiz erişim girişimleri engelleniyor ve işletmelerin güvenlik seviyeleri artırılıyor.

EN SIK KARŞILAŞILAN SİBER SALDIRI YÖNTEMLERİ

Malware - Kötü Amaçlı Yazılımlar

Virüs, solucan, truva atı, casus yazılım gibi çeşitli türlere sahip olan kötü amaçlı yazılımlar, kullanıcıların haberi olmadan sisteme bulaşır ve veri hırsızlığı, sistem çökertme, kişisel bilgilerin ele geçirilmesi gibi faaliyetlerde bulunabilir.

Ransomware - Fidyeye Yazılım Saldırıları

Ransomware, kullanıcının dosyalarını veya sistemini şifreleyen ve fidye talep eden kötü niyetli bir yazılım türünü oluşturuyor. Siber saldırganlar, bu yöntemle kullanıcının dosyalarına erişimi engeller ve sorunun çözümü için fidye ödemesi talep eder.

Phishing - Oltalama Saldırıları

Oltalama saldırılarında siber saldırganlar e-posta, sahte web siteleri veya sosyal medya üzerinden kurumsal veya kişisel hesaplarına erişmek için kullanıcıları yanıltmaya çalışır. Tipik bir phishing saldırısında, kullanıcılar sahte bir web sitesine yönlendirilir ve orada kullanıcı adı, şifre veya kredi kartı gibi bilgileri girmeleri istenir.

DoS ve DDoS Saldırıları

DoS (Hizmet Dışı Bırakma) saldırısı, bir hedef sistem veya ağa yoğun miktarda trafik göndererek sistemin çökmesine neden olan bir saldırı türüdür. DDoS (Dağıtılmış Hizmet Dışı Bırakma) saldırısı ise birden fazla kaynaktan gelen trafiği kullanarak hedef sistem veya ağa DoS saldırısı yapılmasıdır. Bu saldırılar, hedef sistemin erişilemez hale gelmesine yol açar.

Şifre Saldırıları

Şifre saldırıları, bilgisayar sistemlerine veya hesaplara yetkisiz erişim elde etmek için kullanılır. Şifre saldırıları, zayıf şifrelerin kullanılması veya kullanıcıların güvenlik önlemlerini ihmal etmeleri gibi nedenlerle başarılı olabilir ve hesapların ele geçirilmesiyle sonuçlanabilir.

SQL Enjeksiyonu

Web uygulamalarına yönelik yaygın bir saldırı türü olan SQL enjeksiyonunda siber saldırganlar web uygulamasının veritabanına zararlı SQL kodu ekler ve bu sayede uygulamanın veritabanına yetkisiz erişim elde eder.

“Ülkemizde Enerji Sektörünün Dönüşümüne Öncülük Etmek Üzere Yolculuğumuzu Başlattık”

2021 yılında ‘Enerjimiz Geleceğe’ diyerek yolculuğunu başlatan Tüpraş, Stratejik Dönüşüm Planı’nı ve 2050 yılında Karbon Nötr enerji şirketi olma hedefini açıklamıştı. Sürdürülebilir rafinaj alanında enerji verimliliğini artırma ve karbonsuzlaşma projelerine ağırlık veren şirket; biyoyakıtlar, sıfır karbonlu elektrik ve yeşil hidrojen alanlarına yatırım yapıyor. Tüpraş Strateji ve Sürdürülebilirlik Direktörü Çağatay Ölken’e yürüttükleri çalışmalara ilişkin gelişmeleri sorduk.

RÖPORTAJ: SEMA USLU

6 0 yıldır Türkiye’de enerji sektörünün öncüsü konumundaki Tüpraş, geleceğin enerjisinde de lider üretici olma hedefiyle mevcut varlıklarını sürdürülebilir karlılık yaklaşımıyla yöneterek yeni alanlara yatırım yapmak ve ülkemizde enerji sektörünün dönüşümüne öncülük etmek üzere yolculuğunu başlattı. Öncelikli amaçlarının ülkemizin enerji ihtiyacını emniyetli ve kesintisiz bir şekilde karşılamak olduğunu söyleyen Tüpraş Strateji ve Sürdürülebilirlik Direktörü Çağatay Ölken, “Karlı, dengeli ve çeşitlendirilmiş temiz enerji portföyümüzle emisyonlarımızı kademeli olarak azaltma ve 2050 yılında karbon nötr enerji şirketi olmayı hedefliyoruz” dedi.

Son iki yıldır ‘Enerjimiz Geleceğe’ stratejisi altındaki çalışmalarınızda birçok ilki gerçekleştirdiniz ve oldukça önemli bir yol kat ettiniz. Sizi böyle bir strateji oluşturmaya iten güç ne oldu ve ilk adımlarınız neler oldu?

Çalışmalarımıza Türkiye’nin 2050 yılına kadarki ulaşım amaçlı enerji talebinin nasıl değişeceğini öngören bir analizle başladık, bu analizin çıktıları ile yeni yatırım alanlarımızın neler olabileceğini değerlendirdik. “Tüpraş’ı gelecekte Türkiye’de enerji sektörünün lideri olarak nasıl konumlayabiliriz?” sorusuyla başladığımız stratejik dönüşümümüzü geniş katılımlı bir ekip ile tüm çalışanlarımız tarafından sahiplenilen bir süreç hâline dönüştürdük. Öncelikli amacımız ülkemizin enerji ihtiyacını emniyetli ve kesintisiz bir şekilde karşılamak. Türkiye’de enerji sektörünün dönüşümüne liderlik ederek, karlı, dengeli ve çeşitlendirilmiş temiz enerji portföyümüzle emisyonlarımızı kademeli olarak azaltma ve 2050 yılında karbon nötr enerji

şirketi olma hedefiyle çalışıyoruz. Sürdürülebilir rafinaj alanında operasyonel mükemmelliğimizi güçlendirirken, bu sayede elde edeceğimiz kaynakları geleceğin stratejik öncelikli dönüşüm alanlarına aktarmak için yatırımlarımız devam ediyor. Planımızın ilk döneminde enerji yatırımlarımızın ağırlıklı kısmını sıfır karbonlu elektrik tesislerine, bitkisel ve hayvansal atık hammaddelerden sürdürülebilir havacılık yakıtı ve yeşil hidrojen üretimiyle entegre bir iş modeli kurmak için ihtiyaç duyulan yatırımlara ayırdık.

Tüpraş olarak geçtiğimiz yıl, sürdürülebilir havacılık yakıtı (SAF) üretmek amacıyla UOP Ecofining™ teknolojisinin kullanımı için dünyanın önde gelen teknoloji şirketlerinden Honeywell ile lisans anlaşması imzaladınız ve biyoyakıt üretimi için düğmeye bastınız. Bize bu projenin detaylarından bahseder misiniz?

Havacılık sektörünün karbonsuzlaşmasında biyoyakıtların önemli rolü olmasını bekliyoruz. Sürdürülebilirlik vizyonumuzu havacılık sektöründeki çevreci yakıt üretimiyle üst seviyelere taşımayı ve Türkiye’nin lider SAF üreticisi olmayı hedefliyoruz. Bu yönde attığımız ilk adım olarak, lisans anlaşması imzaladığımız Honeywell UOP Ecofining teknolojisi ile SAF üretim tesisimizin mühendislik ve saha çalışmalarını sürdürüyoruz. Havayolu şirketleri ve havalimanı işletmeleri ile görüşüyor, dünyadaki ve ülkemizdeki mevzuat çalışmalarını takip ederek değerlendirme süreçlerinde rol alıyoruz. Bu çerçevede stratejik dönüşüm hedeflerimiz doğrultusunda ilk biyoyakıt üretim tesisimizi devreye almayı, yılda

yaklaşık 400 bin ton biyoyakıt hammaddesi işleyerek atık hammaddeleri SAF ve diğer biyoürünlere dönüştürmeyi hedefliyoruz. Amacımız jet yakıt satışlarımızda yüzde 10 SAF payına ulaşmak ve 2035 yılına kadar sürecek yeni ünite yatırımlarımızla SAF üretim kapasitemizi üç katına çıkarmak. Türkiye havacılık sektörünün bugün olduğu gibi gelecekte de en büyük destekçisi ve iş ortağı olmaya devam etmeyi, ülkemizin ve Avrupa'nın önde gelen biyoyakıt tedarikçilerinden olmayı hedefliyoruz.

Stratejik Dönüşüm Planınız kapsamında Koç Topluluğu'nun elektrik üretim şirketi Entek'in hisselerini devraldınız. Entek'in Tüpraş bünyesine katılması yolculuğunuzda ne gibi katkılar sağlayacak?

Yenilenebilir enerji teknolojileri, enerji geçişinin ve karbonsuzlaşmanın temelini oluşturuyor. Hem gelecekteki enerji ihtiyacının doğrudan ve çok daha verimli bir şekilde karşılanmasında hem de yeşil hidrojen üretiminde ana girdi olarak enerji sektöründe ciddi rol oynayan elektriği önemli bir entegratör ve destekleyici olarak konumlandırıyoruz. Bu sebeple, elektriği stratejimizin ilk adımı olarak gördük ve sekiz hidroelektrik ve bir rüzgâr santrali ile 330 MW sıfır karbonlu elektrik kapasiteli Entek şirketini devraldık. 2030 yılında 1 GW, 2035 yılında 2,5 GW kurulu güce ulaşma ve Türkiye'nin sıfır karbonlu elektrik üretiminde lider olma hedefimize yönelik önemli bir aşama kaydettik. Rafinerilerimizde de GES ve RES tesislerinin kurulmasına yönelik çalışmalarımız sürüyor. Dört rafinerimizde toplam 48 MW'a yakın GES kurulumumuz devam ederken 64 MW için planlama ve 58 MW için başvuru süreçlerimiz devam ediyor.

Yeşil hidrojen çalışmalarınız kapsamında Avrupa hidrojen pazarının lider paydaş kuruluşu olan Hydrogen Europe'a üye oldunuz. Böyle bir ekosistemin bir parçası olmak niçin önemli? Ve sizce, hidrojen Tüpraş'ın liderlik hedefi Topluluğumuz adına ne anlam taşıyor?

Tüpraş olarak hâlihazırda Türkiye'nin en büyük hidrojen üreticisi konumundayız. Önemli bir enerji taşıyıcısı olması sayesinde yeşil hidrojeni enerji dönüşümünde yenilenebilir elektriğin rolünü tamamlayıcı bir çözüm olarak görüyoruz. Stratejimizi kurgularken Koç Topluluğu şirketlerinin de iş birliği ve tecrübeleri ile Türkiye'deki bu alandaki yeni müşteri talebini karşılamamızın yanı sıra özellikle AB'nin ithal etmeyi planladığı yeşil hidrojen için önemli bir tedarikçi olabileceğimize inanıyoruz. Hidrojeninde yeşil bir değer zinciri oluşturmak için öncelikle farklı elektroliz teknolojilerini ve sıfır karbonlu elektriği kullanarak mevcut hidrojen üretimimizi kademeli olarak griden yeşile dönüştürme çalışmalarımıza başladık. 2025 yılında kuracağımız 20 MW kapasiteli

“Öncelikli amacımız ülkemizin enerji ihtiyacını emniyetli ve kesintisiz bir şekilde karşılamak. Türkiye’de enerji sektörünün dönüşümüne liderlik ederek, karlı, dengeli ve çeşitlendirilmiş temiz enerji portföyümüzle emisyonlarımızı kademeli olarak azaltma ve 2050 yılında karbon nötr enerji şirketi olma hedefiyle çalışıyoruz.”

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

elektrolizör ile yeşil hidrojen üretimine başlayacağız. 2030 yılına kadar kurulu kapasitemizi kademeli olarak 400 MW'a çıkararak, rafineri süreçlerimizde iç tüketim amaçlı yeşil hidrojen üretimine ilave olarak lojistik ve ağır taşımacılık başta olmak üzere yeşil hidrojen satışına başlayacağız. 2035 yılında ulaşacağımız 1 GW elektrolizör kapasitesi sonrasında ilave kapasite kurulumları ile gri hidrojen üretiminden oluşan emisyonlarımızı 2040 yılında sıfırlayacağız. Hidrojen ticaretine ilişkin değer zinciri çalışmalarımız kapsamında Topluluk şirketlerimizden Aygaz, Opet, Ford Otosan ve Otokar ile görüşüyoruz. Sadece Tüpraş olarak değil, Topluluk şirketlerimizin de hidrojen değer zinciri kapsamında ciddi fırsatlar yakalayacağına inanıyorum.

Avrupa'nın en büyük Ar-Ge ve İnovasyon programı olan Ufuk Avrupa programı kapsamında hidrojen kamu ve sanayi kuruluşlarının iş birliğinde ülkemizde yeşil hidrojen ekosistemini kurma çalışmalarına katkı sağlıyoruz.

Üyesi olduğumuz Avrupa hidrojen pazarının lider paydaş kuruluşu Hydrogen Europe platformu ile hidrojen alanında iletişim ağımızı güçlendirirken, aynı hedefler doğrultusunda yürütülen hidrojen ekosisteminin de bir parçası olduk. Avrupa

bazlı proje ortaklıklarında yer almak için erken fırsatların takibi, paydaşlık dağılımlarında Tüpraş'a öncelik tanınması, hidrojen konusundaki bilgi birikimimizin ilgili Topluluk şirketlerimiz ve diğer sanayi kuruluşlarıyla paylaşımıyla değer zincirinin önemli bir parçası olacağız.

Koç Holding'in başlattığı Karbon Dönüşüm Programı kapsamında iklim kriziyle mücadele ve düşük karbon ekonomisine geçiş yolculuğunda stratejik öncelikli alanlarınızda planlarınızdan ve aksiyonlarınızdan bahsettiniz. Bu çalışmalarınızı sürdürülebilirlik vizyonu ile yürütüyorsunuz. Koç Holding'in sürdürülebilirlik çalışmalarında stratejik öncelikleri arasında yer alan su yönetimine yönelik çalışmalarınızdan da bahsedermisiniz?

Tüpraş olarak Koç Topluluğu Çevre Kurulu bünyesindeki Su ve Atık Su Yönetimi Çalışma Grubu'nun liderliğini yürütüyoruz. Çevre Müdürlüğümüzün koordinasyonunda 2022 yılında Birleşmiş Milletler Sürdürülebilirlik Kalkınma Amaçları doğrultusunda su stratejimizi ve 2050 yılına kadar su yol haritamızı oluşturduk. Suyun verimli yönetilmesine yönelik; ham su tüketimimizi azaltacak, atık su deşarjı kaynaklı çevresel etkileri en aza indireyecek ve su ayak

izimizi küçültecek aksiyonları devreye almayı planlıyor, suyun bütüncül olarak izlenmesi, raporlanması ve doğrulanmasını hedefliyoruz. 2022 yılında toplam su tüketimimizin yüzde 58'i oranında atık suyun geri kazanımını sağladık. Son 10 yılda ise tüm rafinerilerimizde 175 milyon metreküp atık suyu geri kazanarak yeniden kullandık, yaklaşık 2,5 milyon kişinin bir yıllık su tüketimine eşit miktarda suyu tasarruf ettik. Ayrıca bu sene ilk defa CDP Su Güvenliği ve İklim Değişikliği konularına yönelik raporlama yapmayı planlıyoruz.

Avrupa su pazarının lider paydaş kuruluşu Water Europe'a üye olan ilk Türk sanayi kuruluşu olmaktan mutluluk duyuyoruz. Water Europe Avrupa politikalarına ve destek programlarına yön vermek, proje konsorsiyumları oluşturmak, üyelerine yenilikçi çözümleri pazara sunma fırsatı vermek, su ve dögüsel dönüşüm gibi birçok alanda çalışmalar yürütüyor. Su konulu fonlanan AB Horizon 2020 projelerindeki ortakların

yüzde 75'i Water Europe üyesi. Üyelüğimizin stratejik dönüşüm ve sürdürülebilirlik yolculuğumuza önemli değer katacağına inanıyorum.

“Avrupa su pazarının lider paydaş kuruluşu Water Europe'a üye olan ilk Türk sanayi kuruluşu olmaktan mutluluk duyuyoruz.”

İklimle Bağlantılı Finansal Beyanlar Görev Gücü'ne (TCFD) destek veren küresel şirketler arasında yerinizi aldınız. Bu tür küresel çapta

önemli kuruluşların bir parçası olmanın, Tüpraş'ın 2050 Karbon Nötr Hedefine yönelik faaliyetlerindeki öneminden bahsedebilir misiniz?

TCFD, iklim risklerinin ve fırsatlarının daha etkin ve bilinçli yönetilmesi ile ilgili kapsamlı bir tavsiye seti sunuyor. İklim krizinin yol açtığı sorunlara yönelik farkındalık sağlayarak şirketler için küresel bir çerçeve oluşturuyor, gerekli aksiyonların alınmasını amaçlıyor.

İklim kriziyle mücadele ve düşük karbon ekonomisine geçiş yolculuğumuzda, iklim değişikliğine uyum, dayanıklılık ve geçiş öncelikli alanlarımız arasında yer alıyor. İklim ile ilgili risk ve fırsatları Strateji & Sürdürülebilirlik Direktörlüğü, Kurumsal Risk Direktörlüğü ve Sürdürülebilirlik Komitesi Yaşamın Değeri Alt Çalışma Grubu ile yönetiyoruz. İklim ile bağlantılı risk ve fırsatları 2022 yılında şirketin Risk Envanteri'ne dahil ettik.

Diğer yandan, sektörde bir ilk olarak, Sektörel Sürdürülebilirlik Muhasebesi Standardı (SASB) ve Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi (IIR) ile uyumlu hazırladığımız 2022 Entegre Raporumuz ile 2023 Entegre Faaliyet Raporu'na geçişin ilk adımını attık. Uluslararası sürdürülebilirlik değerlendirici kuruluşların endeksleri ile boşluk analizi çalışmaları gerçekleştirerek çevresel, sosyal ve

yönetişim (ÇSY) performans göstergelerimizde şeffaflığı artıracak adımları başlattık. Sürdürülebilirlik endekslerinin beklentilerini karşılayan 18 yeni performans göstergesine raporda yer verdik, Kapsam 1 ve Kapsam 2 sera gazı emisyonları dahil toplam 84 performans göstergesine ilk defa uluslararası bağımsız denetim kuruluşundan sınırlı güvence aldık. Derecelendirme firmaları ile sürekli “benchmark (kıyaslama)” yapıyoruz. Tüm bu çalışmalarımız yatırımcılar ve finansman sağlayıcılar başta olmak üzere paydaşlarımız nezdinde olumlu geri bildirim almamızı sağlıyor. Orta vadede sürdürülebilirlik alanında şeffaf ve detaylı bilgilendirme yapan şirketlerin ayrışacağını ve daha çok tercih edilen kurumlar olacaklarını düşünüyorum.

Tüpraş olarak ilk entegre raporunuzu yayımladığınızı belirttiniz. Entegre Faaliyet Raporu’na giden yolculuğunuzda başka hangi adımları attınız ve önümüzdeki dönemde sürdürülebilirlik çalışmaları kapsamında neler planlıyorsunuz?

Stratejik Dönüşüm Planımızı açıkladıktan sonra; değişen paydaş beklentileri ve küresel trendler ışığında sürdürülebilirlik önceliklerimizi bir anket çalışması ile belirledik. Sürdürülebilirlik stratejisi kapsamındaki politika, hedef ve uygulamaları yürütme ve koordine etme, üretilen değeri artırma, ilgili birimlerin sürece aktif katılımını sağlama ve bu çalışmaların şirketimiz ve iştiraklerimizin faaliyetlerine entegre edilmesi amacıyla Genel Müdürümüz İbrahim Yelmenoğlu’nun başkanlığında Sürdürülebilirlik Komitesi’ni kurduk. Yaşamın Değeri, Karbon Nötr, ESG Excellence, İnsan ve Toplum ile Dönüşüm ve Sürdürülebilir Teknolojiler olmak üzere Sürdürülebilirlik Komitesi’ne bağlı çalışan beş adet alt çalışma grubu oluşturduk.

2023 yılında imzacısı olduğumuz Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi ile uluslararası itibarlı bir platform üzerinden sürdürülebilir kalkınmaya yönelik çalışmalarımızı küresel boyutta güçlendirmeyi, uluslararası sürdürülebilirlik ekosisteminde yer alarak uygulamalarımızı tanıtmayı ve çok paydaşlı iş birlikleri geliştirerek Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları’na katkımızı aktarmayı hedefliyoruz. Kurulum aşamasında olan sürdürülebilirlik performans analitiği ve dijital veri altyapı sistemleri aracılığıyla sürdürülebilirlik performansımızı güçlendireceğiz. Tüpraş’a özgü İçsel Sürdürülebilirlik Endeksi’ni oluşturarak önemli projelerin yatırım değerlendirmeleri kapsamında ekonomik göstergeler ile sürdürülebilirlik etkilerini entegre bir şekilde ele almayı amaçlıyoruz. ÇSY performansını sürekli

geliştirerek yeni yol haritamız ışığında son dönemde ciddi büyüme gösteren ÇSY odaklı finansman kaynaklarından da faydalanmayı planlıyoruz.

Stratejik aksiyonlarınızdan ve sürdürülebilirlik çalışmalarınızdan bahsettiniz. Geleceğin Tüpraş’ına ulaşırken diğer çalışmalarınızdan da bahsedebilir misiniz?

Stratejik öncelikli yeni yatırım alanlarımızın ve sürdürülebilirlik yaklaşımımızın tüm çalışma arkadaşlarımız tarafından proaktif bir şekilde sahiplenilen, şekillendirilen ve yönetilen bir hâle gelmesi bizi en çok motive eden şeylerden biri.

2030’da sürdürülebilir, rekabetçi ve geleceğe hazır bir Tüpraş hedefimiz doğrultusunda, geleceğin düşük karbonlu iş modellerine uyumlu bilgi ve yeteneklere sahip iş gücünü yetiştiriyoruz. İhtiyacımız olacak yeni rol ve yetkinliklerle ilgili beceri kazandırma programlarını devreye alıyoruz. Eşitlikçi, kapsayıcı, adil, insan haklarına saygılı ve güvenli bir çalışma ortamı oluşturuyoruz. Kapsayıcılık alanında süregelen çalışmalarımızla Bloomberg Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Endeksi’nde üst üste iki kez yer aldık.

Stratejik dönüşüm yolculuğumuza iştiraklerimizi de dahil ediyor, değer zincirimizin tamamında çevresel ve sosyal etkilerimizi iyileştirmek için çalışıyoruz. Toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyen önemli inisiyatiflerde yer alıyoruz. Özellikle kız öğrencilere yönelik eğitim projeleri ve kültürel gelişime dönük yatırımları hayata geçiriyoruz. Kaydettiğimiz operasyonel ve finansal performans ile hissedar değerine olduğu kadar Tüpraş’ın piyasa ve marka değerine de katkı sağlamayı sürdürüyoruz. Başarılı operasyonel ve finansal sonuçlarımızla, güçlü kurumsal yapımız ve yönetim anlayışımızla, paydaşlarımıza ve ekonomiye sürdürülebilir değer yaratmak için var gücümüzle çalışmaya devam edeceğiz.

Zeynep İnanoğlu Özdemir:

“Kendinize yeni hikâyeler yazmaktan korkmayın”

28 yıl önce Koç Lisesi'nden mezun olduktan sonra lisans eğitimini Harvard Üniversitesi, lisans üstü ve doktora eğitimini ise Cambridge Üniversitesi'nde tamamlayan Zeynep İnanoğlu Özdemir, sıra dışı bir kariyere sahip özel bir kadın. Sıfırdan başlayarak teknoloji alanında müthiş bir kariyer inşa eden, dünyanın en büyük siber güvenlik şirketine CMO olan ve Silikon Vadisi'nde cam tavanları zorlayan Zeynep İnanoğlu Özdemir'in konuşmasıyla ilham verdiği Koç Lisesi mezuniyetinde bir araya geldik geldik ve keyifli bir sohbet gerçekleştirdik.

RÖPORTAJ: FİLİZ TÜLEK

Zeynep İnanoğlu Özdemir... Koç Lisesi mezunu olarak Harvard Üniversitesi'nde lisans, Cambridge Üniversitesi'nde lisans üstü eğitimini ve doktorasını tamamladı. MIT'de bir yıl araştırma görevlisi olarak çalıştı; Google, Palantir ve Palo Alto Networks gibi dünyanın önde gelen şirketlerinde yöneticilik görevlerinde bulundu. Koç Lisesi Mezuniyet Töreni'nde yaptığı konuşmayla üniversite yolculuğuna başlamayı ipele çeken gençlere ilham veren Zeynep İnanoğlu Özdemir ile başarılarla dolu kariyeri, yapay zekâ teknolojileri ve kadınların çalışma hayatına istikrarlı şekilde devam etmesinin önemi üzerine konuştuk.

Koç Lisesi'nden mezun olduğunuzda, henüz yolun çok başındayken hayalinizde nasıl bir kariyer planı vardı? Hayallerinizi gerçekleştirebildiniz mi?

Açıkçası uzun vadeli planlar yapan bir genç değildim ama yatkın olduğum alanlarda farkındalığım ve enerjim hep yüksek oldu. Zaman içinde uzmanlaştığım konularda karşıma çıkan fırsatları titizlikle değerlendirdim. Yani büyük bir kariyer planını adım adım hayata geçirmiş değilim, planların çoğu yolda yürürken kurgulandı. Tabii ki hayal kurmak hayatımızın her noktasında çok önemli ancak kurduğumuz hayaller de biz geliştikçe değişir ve gelişir. Sanırım ben de kısa vadeli hayaller kurduğumdan hayallerim sık sık gerçekleşiyor, ben de mutlu oluyorum. Sonra yeni hayaller kurmaya başlıyorum. Hayallerin çıtası hep yükseliyor!

Teknolojiye olan tutkunuz ne zaman başladı?

Benim jenerasyonum teknoloji konusunda tam bir geçiş dönemine şahit oldu. Koç Lisesi'nden mezun olduğumda henüz internet ile tanışmamış, bir e-posta adresi ve cep telefonu edinmemiştim. Sonra Harvard Üniversitesi'nde lisans eğitimine başladım ve bütün bunlarla bir anda tanıştım. Böyle hızlı dönüşen bir teknoloji ortamında elektrik ve bilgisayar mühendisliği okudum. Üniversite hayatım biraz teknolojiye adaptasyon ile geçti. Mühendislik

okuyanlar bilir, oldukça zor bir eğitimidir ve sabır gerektirir. Ne zaman ki bir yazılımcı olarak çalışmaya ve üretmeye başladım, işte o zaman o “teknoloji tutkusu” dediğiniz duygu gerçek oldu. O yüzden bilgisayar mühendisliği okuyan öğrencilere tavsiyem, olabildiğince hızlı pratik uygulamalar üzerinde çalışmaya başlamaları... Hem daha çok eğlenirler hem de daha iyi yazılımcı olurlar.

Erkek egemen teknoloji dünyasında bir kadın olarak sıra dışı başarılarla imza attınız. Palo Alto Networks gibi büyük bir şirkette C-Level bir yönetici olarak görev aldınız. Kadın kimliğinizden dolayı zorluk çektiğiniz oldu mu?

Bugüne kadar girdiğim ortamlara “burası erkek egemen mi değil mi?” diye hiç bakmadım, herkesi insan ve birey olarak görüp değerlendirmeyi tercih ediyorum. İnsanların beraber çalıştığı ve ürettiği ortamlarda uyum olduğu gibi zorluklar da olabilir. Zorlukları kadın kimliğim üzerinden algılamam ama acımasız bir problem çözücüyüm; zorlukların sebebini analitik bir şekilde tespit eder, çözümlerle arama kimsenin girmesine izin vermem. Bu anlamda “erkek egemen topluluklarda zorluk çektim” demem doğru olmaz ancak kadın sayısının neden az olduğunu sorguladığım çok oldu. Özellikle kariyer basamaklarında yükseldikçe kadın sayısının azaldığını gözlemledim. Zaten bu konuyla ilgili daha kapsamlı veriler de mevcut. Kadınların farklı kimlikleri bir noktada hayat kalitelerini zorluyor. Hem eş hem anne hem de kariyerinde yükselen bir kadın olmak ancak partnerlerin tam desteği ile mümkün. Burada hayatımızdaki partnerlerin “unconscious bias” yani bilinçsiz önyargıdan tamamen arınmış olması gerekiyor. Şunu net bir şekilde söyleyebilirim; kendini çok modern ve eşitlikçi gören birçok erkek aslında özel hayatta gerçek bir görev paylaşımının yanından bile geçmiyor. Özet olarak, kadınların çalışma hayatına sadece başlaması değil, istikrarlı bir şekilde devam etmesini önemsiyorum. Bunu mümkün kılacak uygulamaların kurumlar tarafından benimsenmesi kafa yordüğüm konulardan biri.

Koç Lisesi Mezuniyet Töreni'ndeki konuşmanızda iş hayatındaki kadınların kendi yetkinliklerini aşan işlere erkeklere oranla yüzde yirmi daha az başvurduğunun altını çizdiniz. Bunun sebebini nasıl yorumlarsınız?

Evet, konuşmamda LinkedIn platformunun yaptığı Gender Insights raporundan bir alıntı yapmıştım. Vurgulamak istediğim nokta şuydu, kariyerimizde bir sonraki adımları atarken bizi geliştirecek ve bize yeni yetenekler kazandıracak fırsatları değerlendirmeliyiz. Ancak rapordaki sonuçlar bu konuda kadınların erkeklere göre biraz daha çekimser olduğunu vurguluyor. Belki bu konuda kadınlar biraz daha analitik düşünüyor, yeni işlere yüzde yüz hazır olmak istiyorlar. Halbuki hiçbir işe yüzde yüz hazır olmak diye

---

“Kariyer basamaklarında yükseldikçe kadın sayısının azaldığını gözlemledim. Kadınların farklı kimlikleri bir noktada hayat kalitelerini zorluyor. Hem eş hem anne hem de kariyerinde yükselen bir kadın olmak ancak partnerlerin tam desteği ile mümkün.”

Former CMO of Palo Alto Networks

bir şey yok. Atılan her adımda kendi birikimimizi ön plana çıkardığımız kadar, kendi gelişimimizi de önemsemeliyiz. Koç Lisesi'nde yaptığım konuşmada kız kardeşlerime bu konuda bir hatırlatma yapmak ve çitayı her zaman yükseltebileceklerini söylemek istedim.

“Bilişim gücünün artması, çok daha fazla veri depolayabilmemiz ve bu verileri çok daha hızlı işleyebilmemiz, bunun yanı sıra deep learning gibi makine öğrenimi metotlarının geliştirilmesi; bunların hepsi birleşerek yapay zekâ alanının büyük bir ivme kazanmasını sağladı.”

Doktoranızı yapay zekâ kapsamına giren ses tanıma, sentezleme ve makine öğrenimi üzerine yaptığınızı biliyoruz. 2004 yılından bahsediyoruz ki bu yıllarda yapay zekâ, üzerine yoğun olarak konuştuğumuz bir konu değildi. O dönemin dünyası bu teknolojik gelişmeye nasıl bakıyordu? Siz bu dönemi nasıl tanımlarsınız?

Üniversiteden mezun olduğumda genç bir yazılımcı olarak çalışmaya başladım. Tesadüfen ilk işimde odaklandığım alan konuşma tanıma ve sentezleme teknolojileri oldu. Bu teknolojinin arkasında bugün olduğu gibi o zaman da yapay zekâ yatıyordu ancak bugüne oranla daha basit modeller kullanılıyordu. Geleceğe yön veren araştırmaların çoğu ise akademik ortamlarda yapılıyordu. Amerika'da Carnegie Mellon Üniversitesi ve İngiltere'de Cambridge Üniversitesi o dönemde konuşma tanıma ve işleme konusunda dünyada öncüydü. Ben de Cambridge Üniversitesi'nde master ve doktora yolculuğuna bu vesileyle başladım. Kariyerimin ilerleyen dönemlerinde de yapay zekânın farklı alanlarda

uygulanması üzerine çalıştım, örneğin son dört yılda siber güvenlik alanının yapay zekâ ile dönüşmesine şahit oldum.

Haklısınız, 2004 yılında yapay zekâ konusunun ana akımda konuşulmadığı doğrudur ama biz kendi akademik çevrelerimizde fazlasıyla konuşuyorduk. Zaten bu tip gelişmelerin arkasında uzun seneleri kapsayan araştırmalar bulunuyor. Sonra belli noktalarda zıplamalar yaşıyor. Yapay zekâ ve büyük veri işleme konularında da 2010 yılından itibaren ciddi bir zıplama yaşandı. Bilişim gücünün artması, çok daha fazla veri depolayabilmemiz ve bu verileri çok daha hızlı işleyebilmemiz, bunun yanı sıra deep learning gibi makine öğrenimi metotlarının geliştirilmesi; bunların hepsi birleşerek yapay zekâ alanının büyük bir ivme kazanmasını sağladı.

Bugün sanki her şey ChatGPT ile bir günde oluverdi gibi görünse de aslında birçoğumuz farkında bile olmadan yapay zekâyı zaten son 10 yıldır kullanıyorduk.

Peki bugün geldiğimiz noktada sizce yapay zekâ beklentilerimizi karşılayabildi mi?

Açıkçası generative AI yani üretken yapay zekâ döneminin daha çok başındayız. Bence henüz beklentilerimizin ne olması gerektiğini bile tam olarak saptamış değiliz. Ama şunu net bir şekilde söyleyebilirim ki, şu anda dünyamızda üretilen veri hacmini insan beyninin işleme, örüntüler saptama ve bulgular yapması mümkün değil. Kaçınılmaz olarak bu verilerden öğrenim yapan ve onları rahatlıkla işleyen yapay zekâ modelleri bizden daha iyi saptamalar yapacak ve belli konularda çok daha yaratıcı da olabilecek. Burada bir şüphe yok.

Peki, geriye dönüp baktığınızda 20 sene önceki Zeynep'e neler söylersiniz?

Etrafında hep senden daha çok şey bilen ve seni geliştirebilecek insanlar olsun. Bir de vicdanlı ve büyük kalpli insanlar. İyilik ve bilgelik bulaşıcıdır.

Son olarak, Koç Lisesi mezunu olmak size nasıl bir vizyon kazandırdı?

Koç Lisesi benim hayatımı değiştirdi. Amerika'da okuma fikri liseye başladığımda vizyonumda bile yokken, Harvard ve Stanford gibi okullardan kabul alan bir öğrenci oldum. Koç Lisesi her konuda kendimi güçlü ve özgüvenli hissetmemi sağladı. Ama daha da önemlisi, bana harika arkadaşlar verdi. Bugün hâlâ spontane bir şekilde buluşup bir bütün günü beraber geçirdiğim, bana ilaç gibi gelen lise arkadaşlarım var.

ZEYNEP İNANOĞLU ÖZDEMİR'DEN GENÇLERE TAVSİYELER

- ▶ Kendinize yeni hikâyeler yazmaktan korkmayın.
- ▶ Bol bol konfor alanınızın dışına çıkın.
- ▶ Sabırlı ve ısrarcı olun, hiçbir başarı hızlı gelmez.
- ▶ Yolculuktan keyif alın. Siz başarıyı aramayın, başarı sizi bulsun.
- ▶ İnsanları dinlemeyi bilin. Sadece konuşan değil, iyi dinleyen ve sentezleyen bir insan olun.
- ▶ Yalnızlaşmakta olan Batı toplumlarında, yakın dostlarınızın kıymetini bilin ve onları hayat yolculuğunuzda hep yanınızda tutun.

Bir Ulusun Zaferi

1922 yılında 26 Ağustos'ta başlayan Büyük Taarruz harekâtının doruk noktası, 30 Ağustos'taki Dumlupınar Meydan Muharebesi zaferiydi. Daha sonra "Başkomutanlık Meydan Muharebesi" olarak da anılan bu muharebe Kurtuluş Savaşı için önemli bir dönüm noktasıydı. 1926'dan beri Zafer Bayramı olarak kutladığımız 30 Ağustos'un Türkiye için önemini ve bu zaferin arka planını hatırlarken Atatürk'ü ve silah arkadaşlarını saygıyla anıyoruz.

Ülkelerin ulus devlet olma sürecine şahitlik eden 20. yüzyıl, bu uğurda verilen askeri savaşlarla dolu. Osmanlı İmparatorluğu yıkılırken ulus devlet olma sürecine giren Türkiye, bağımsızlığı için savaşmak zorunda kalan ülkelerden oldu. 1. Dünya Savaşı sonrası Yunan ordusu Anadolu topraklarını işgal edince Mustafa Kemal Atatürk, en yakınındaki kurmaylarıyla beraber Türk milletini seferber etti ve Kurtuluş Savaşı'nı başlattı. Bu savaş, hem askerlerin, hem de halkın büyük fedakârlıklarını gerektirdi ve en sonunda Başkomutanlık Meydan Muharebesi'ni de içeren Büyük Taarruz başarıyla sonuçlandı. Her ne kadar işgal birlikleri ülke sınırlarını daha sonra terk etmiş olsa da, 30 Ağustos ülke topraklarının işgalden kurtarıldığı günü sembolize ettiği için bu tarihi millî bir bayram olarak 97 senedir coşkuyla kutluyoruz.

Kurtuluş Savaşı başlıyor

30 Ağustos'un Türk milleti için neden bu kadar önemli olduğunu, bir bağımsızlık savaşı olan Kurtuluş Savaşı'na yakından bakarak anlayabiliriz ancak. 1. Dünya Savaşı sonrası Osmanlı, savaştan yenik çıkan İttifak Devletleri arasındaydı. İtilaf Devletleri İngiltere ve Fransa, İstanbul da dâhil olmak üzere yurdun stratejik bölgelerini işgal etmeye başladı. Her ne kadar felaketin ayak seslerini herkesten iyi duyan Mustafa Kemal arkadaşlarını birliklerini bırakmamaları ve silahlarını teslim etmemeleri konusunda uyarısa da Mondros Ateşkes Anlaşması'nı imzalayan Osmanlı Devleti onları silah bırakmaya zorluyordu. Bu süre içerisinde İngiltere'nin desteğiyle, İzmir ve çevresini işgal eden Yunan ordusu, Anadolu'nun iç kesimlerine doğru ilerlemeye başladı. Bu noktada, Anadolu topraklarını işgalden kurtarmak için millî bir mücadele başlatmak kaçınılmazdı. Mustafa Kemal, o sırada az sayıdaki yüksek rütbeli komutandan biriydi ve kişilik özellikleriyle de liderliğe adaydı. İşgalle birlikte ülkenin değişik köşelerinde büyük bir hareketlilik başlamıştı. Müdâfaa-i Milliye adı altında teşkilatlar kuruluyor, kongreler toplanıyor, direniş kararları alınıyordu. Mustafa Kemal, bu direnişi büyük çapta örgütlemek için Anadolu'ya gitme kararı aldı. İstedığı, Samsun'dan başlayarak bütün doğu vilayetlerinde bulunan kuvvetlerin kumandanlığı ve bu kuvvetlerin bulunduğu vilayetlerin valilerine doğrudan doğruya emir verebilme yetkisiydi. Mustafa Kemal Paşa, bu amaçla Samsun'a doğru yola

Mustafa Kemal Atatürk komutasındaki Türk ordusunun 26 Ağustos'ta başlayıp 30 Ağustos zaferiyle sonuçlanan Büyük Taarruz ve Başkomutanlık Meydan Muharebesi, dünya tarihinin gördüğü en büyük kahramanlık destanlarından biri olarak tarihe geçti.

çıkma kararı verdi ve ailesine "Ben gidiyorum. Buraların da Selanik gibi olma ihtimali vardır" sözleriyle veda etti. Atatürk, kendisini Samsun'a götürecek Bandırma Vapuru'na bindiği günü Nutuk'ta şu sözlerle anlatmıştır: "İstanbul'dan ayrılmak üzere, evimden otomobile bineceğim sırada Rauf Bey yanıma gelmişti. Bineceğim vapurun takip edileceğini ve ben İstanbul'da iken tutuklanmadıklarına göre, belki de Karadeniz'de batırılacağımı güvenilir bir yerden işitmiş, onu haber verdi. Ben İstanbul'da kalıp tutuklanmaktansa, batıp boğulmayı tercih ettim ve hareket ettim."

Savaşın ilk zamanları

Sivas ve Erzurum Kongrelerini düzenleyen ve savaşı yeni başkent Ankara'dan yönetmeye başlayan Mustafa Kemal ve kurmayları düzenli orduyu kurana kadar yağmacı çetelerle de uğraşmak zorunda kaldı. Bu çatışmalar Yunan ordusunu harekete geçirdi ve düzenli ordu ilk kez 6 Ocak 1921'de Yunan ordusuyla karşı karşıya geldi. 1. İnönü Savaşı olarak anılacak bu savaş, beş gün sürdü ve zaferle sonuçlandı. Büyük bir sevinç yaşandı; resmi daireler, okullar, bütün çarşı ve evler bayraklarla donatıldı.

Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk, Büyük Taarruz sonrasında bir Fransız gazeteciye verdiği röportajda hislerini şu şekilde anlatmıştı: “Askerimizin kahramanlığı ve bütün milletin takdire değer bir sadakatle bana yaptığı noksansız yardımdan kuvvet alarak, saldırganı memleketimden kovacağımı kuvvetle ümit etmekteyim.”

23 Mart'ta Yunan ordusu tekrar saldırı başlatınca Kâzım Karabekir kumandasındaki ordu İnebolu'ya taşındı. Dokuz gün süren savaş sonrası Türk birlikleri üstünlüğü ele geçirdi, Bilecik geri alındı. 1. İnönü Savaşı'nın aksine 2. İnönü Savaşı dünya basınında büyük yankı buldu. Hatta New York Times gazetesi 4 Nisan 1921 tarihinde “Kemal Eskişehir'de zafer diyor” şeklinde bir haber başlığı kullandı. Bu iki savaş, düzenli ordunun ilk ürünleriydi.

Bu muharebelerden sonra Yunan ordusu çok üstün kuvvetlerle taarruzlarının şiddetini arttırınca, Türk ordusu Kütahya ve Eskişehir bölgesinden Sakarya gerisine kadar çekildi. Böylece, henüz hazırlıklarını tamamlayamamış olan ordunun daha fazla yıpranması önlenemez ve Yunan ordusu Anadolu'nun iç kısımlarına çekilerek ikmal üslerinden uzaklaştırılmış olacaktı. Yaptıkları toplantıda Türk ordusunu takip etmeye karar veren Yunan ordusu, geniş Anadolu topraklarının görüş açısı zorluğuyla baş başa kaldı. Yunanlılar, 22 gün boyunca gece gündüz devam eden ve her iki taraf

için de büyük insan kaybına neden olan Sakarya Meydan Muharebesi'ni kaybetti ve Afyon-Eskişehir hattına çekilmek zorunda kaldı. Mustafa Kemal, savaşın en hararetli günlerinde, 5 Eylül'de Fransız gazeteci Berthe Georges-Gaulis'e verdiği röportajda hislerini şu şekilde anlatmıştır: “On beş günden beri devam etmekte olan korkunç bir savaş, kızgın saldırıları tamamen püskürtülen Yunanlıların takatten düşmesi ile biteceğe benziyor. Askerimizin kahramanlığı ve bütün milletin takdire değer bir sadakatle bana yaptığı noksansız yardımdan kuvvet alarak, saldırganı memleketimden kovacağımı kuvvetle ümit etmekteyim.”

Büyük Taarruz'a hazırlık

Türk ordusunun ülkeye bağımsızlık getirmesi için, kesin sonuçlu bir muharebeye hazırlanması gerekiyordu. Sakarya zaferi kazanılmıştı ama ordu personel ve malzeme yönünden büyük kayıplara uğramıştı. Özellikle subay kaybı muazzamdı. İhtiyaçların sağlanması zaman alacaktı. Böylece, Büyük Taarruz için hazırlık dönemi başladı. Bu dönem, Türk halkı için ölüm kalım niteliği taşıyordu. Mustafa Kemal, girişilecek taarruzun mükemmel olmasını istiyor, bütün hazırlıkları bizzat yürütüyordu. Meclis'te, 6 Mart günü yapılan gizli oturumda “Nereye gidiyoruz?” diye soru soranlara başkomutan sıfatıyla şu cevabı verdi: “Ordumuzun kararı taarruzdur. Fakat bu taarruzu tehir ediyoruz. Sebebi, hazırlığımızı tamamen ikmale biraz daha zaman lazımdır. Yarım hazırlıkla, yarım tedbirle yapılacaksa taarruz hiç taarruz etmemekten çok daha fenadır.”

Büyük Taarruz için bütün olanakların zorlanması için uğraşıldı. Süngü bileme, kılıç yapma, top dökme imalatına hız verildi. Anadolu'nun çeşitli yerlerinden silahlar Batı'ya taşındı. İstanbul'daki depolardan silah ve cephane kaçırılması

hızlandı. Tatbikatlarla ordu taarruza hazırlanıyor, ordu içinde morali yüksek tutacak müsamere, tiyatro, konser gibi etkinlikler düzenleniyordu. Subay ve erlerin eğitimi için kurslar açılmış, ek zam ve ikramiye verilmişti. O sıralar Sovyet diplomatı olarak Türkiye'de bulunan Semyon İvanoviç Aralov, hatıralarında o günleri şu sözlerle anlatır: “Büyük Taarruz'dan önce, Temmuz ve Ağustos aylarında bütün Anadolu'yu miting dalgaları sarmıştı. Bu mitinglerde halk, elinden gelen her şeyle; elbiseyle, erzakla, cephane taşımak için taşıt araçlarıyla orduya yardıma çağırılıyordu. Mitinglerde, meclis üyeleri, basit vatandaşlar, hatta çocuklar bile ateşli konuşmalar yapıyorlardı.”

Mustafa Kemal, hayal değil, hesap insanıydı. Yapılmasına imkân olmayan şeyleri istemez, yapılabilecek olanları da iyi bilirdi. O, atların arpasından askerlerin maaşına, direniş örgütlerinden gelecek mitralyözlerden asker çarıklarına ve erzak bedeline kadar her şeyle ilgilenen, resmi yazıları titizlikle dikte eden bir başkumandandı.

30 Ağustos zaferi

Atatürk, Büyük Taarruz hazırlıkları sürecinde, ordunun işine yarayacak en ufak ayrıntıyı göz ardı etmemişti.

Örneğin taarruza 26 Ağustos Cumartesi günü başlaması bile rastlantı değildi.

İngilizler, tatil gününe denk gelen taarruzu ancak üç gün sonra öğrenebildi ve öğrendiklerinde iş işten geçtiği için sonuca müdahale edemedi. Büyük bir gizlilik içinde hazırlanan ordunun taarruzu 1922 yılında, 26 Ağustos'u 27'sine bağlayan gece Afyon, Kocatepe'de başladı. Mustafa Kemal, Fevzi ve Nureddin Paşa ile birlikte Kocatepe'deki gözetleme noktasına çıkarken, gökyüzündeki hilal ve yıldızın karşı karşıya gelişini bir zafer işareti olarak yorumladı. Büyük taarruzun önemli anlarının görsel olarak da belgelenmesini isteyen Mustafa Kemal, fotoğrafçı Jean Weinberg'i yanında götürmüştü. Atatürk'ün Kocatepe'deki unutulmaz fotoğrafını, deneyimli stüdyo fotoğrafçısı Weinberg çekti. Atatürk'ün yaveri Salih Bozok, taarruzun ikinci gününde yaşadıkları zorluğu ve sevinci şu sözlerle anlatıyor:

“Otomobillerimizi düşman tel örgülerinden ve siperlerinden aşımak lazım geliyordu. Paşa hazretleri emir verdiler. Tel örgülere kadar dayattık ve otomobilin makası ile bunları kestik.

Siperlerden birinde bulduğumuz bir kapıyı ve tahtaları köprü yaparak otomobili siperlerin öte tarafına aşırдық. (...) Kendi eserimiz olan köprünün üzerinden geçtikten sonra tam yolun Afyon istikametini tuttuk. Belediye önüne geldiğimiz zaman kadın, erkek, genç, ihtiyar sokağa dökülen ahalinin otomobile öyle bir hücumu karşısında bulunduk ki sevinçten ağlaşan, nihayetsiz gözyaşı döken bu zavallı vatandaşlarımız içinden kurtulmak imkânı yoktu.”

27 Ağustos günü Afyon'un Türk ordusu tarafından alındığı resmi tebliğ ile duyuruldu. Mustafa Kemal müjdeyi Meclis'e telgraf çekerek verdi. 26 Ağustos'ta başlayan, 9 Eylül'de İzmir'e kadar devam eden 15 günlük Büyük Taarruz harekâtının doruk noktası ise, 30 Ağustos'taki Dumlupınar Meydan Muharebesi zaferi oldu. Daha sonra “Başkomutanlık Meydan Muharebesi” olarak da anılan bu muharebe sonunda Yunan ordusunun “asıl kuvvetleri” tamamen kuşatıldı. Bu

zafer, Kurtuluş Savaşı için dönüm noktasıydı. Bu tarihten sonra Türk ordusu, Mustafa Kemal'in 1 Eylül günü verdiği “Ordular, ilk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri!” emriyle işgalci orduyu İzmir'e doğru kovalamaya başladı. Dokuz gün süren yolculuk, 9 Eylül 1922'de Türk ordusunun kesin galibiyetiyle sonuçlandı.

30 Ağustos zaferini ve Mustafa Kemal'in galip geldiği bir savaşta bile ne kadar insanca davrandığını, yaveri Muzaffer Kılıç'ın hatıralarından okuyabiliyoruz: “30 Ağustos 1922... Başkomutanlık Meydan Savaşı'nın kazanıldığı gün... Mustafa Kemal ve diğer komutanlar, binlerce şehit ve ölünün arasında savaş meydanını gezmekteydi... O sırada yerde serili bir Yunan bayrağı görüldü... Oradakilerden biri ileri atılıp hınçla bayrağı çiğnemek istedi. Bir işaretle ona engel olan Mustafa Kemal ‘Bayrak, bir milletin bağımsızlık simgesidir. Düşmanda olsa saygı göstermek gerekir. Bayrağı yerden kaldırıp topun üstüne koyunuz’ dedi.”

Modern Türkiye tarihinde 30 Ağustos'un yeri

30 Ağustos zaferi, Türk milletinin kendi geleceğini tayin etme isteğinin ve sömürge olmaya karşı çıkışının bir sonucudur. 1923'te kurulacak Türkiye Cumhuriyeti'nin askeri temellerinin burada atıldığını düşünürsek, bu zaferin neden millî bir bayram ilan edilecek kadar önemli olduğunu idrak edebiliriz. Ünlü tarihçi İlber Ortaylı modern Türkiye'nin oluşmasına ve kuruluşuna doğru giden yolda 30 Ağustos'un tarihsel önemini şu sözlerle anlatır:

“30 Ağustos'ta kazanılan zaferle Atatürk ve kurmayları, Ege mıntikasını kaybetmeden Anadolu coğrafyasında bir ulus devlet oluşturma idealini gerçekleştirebilmiş, halkın desteğini de arkasına alarak modern bir Türkiye Cumhuriyeti kurmuştur.”

CUMHURİYET'İN
100
DEĞERİ

**KOÇ HOLDİNG OLARAK
CUMHURİYETİMİZİN
100. YILINDA
ÖZEL BİR PROJİYİ
HAYATA GEÇİRDİK.**

**29 EKİM'E KADAR, HER GÜN,
CUMHURİYETİMİZİN
ÖNEMLİ BİR DEĞERİNİ
HATIRLAYACAĞIMIZ
BİR GERİ SAYIMA
BAŞLADIK.**

**100 GÜN SÜRECEK BU YOLCULUĞU
KOÇ HOLDİNG INSTAGRAM
HESABIMIZDAN TAKİP EDEBİLİRSİNİZ.**

**CUMHURİYETİMİZİN
100 YILLIK TARİHİNDE
HATIRLANACAK,
KUTLANACAK
ÇOK ŞEY VAR!**

CUMHURİYET'İN

100
DEĞERİ

1933

TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN
İLK KADIN MUHTARI: GÜL ESİN HANIM

CUMHURİYET'İN 100 DEĞERİ

1925

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
HUKUK FAKÜLTESİ,
ATATÜRK'ÜN KATILIMIYLA AÇILDI.

CUMHURİYET'İN 100 DEĞERİ

1935

ATATÜRK'ÜN EMRİYLE ALACA HÖYÜK'TE KAZILAR BAŞLADI.

CUMHURİYET'İN
100
DEĞERİ

1928

HARF DEVRİMİ'NDEN SONRA
YENİ ALFABENİN
HIZLA ÖĞRETİLMESİ AMACIYLA
“MİLLET MEKTEPLERİ” AÇILDI.

100 GÜN SÜRECEK BU YOLCULUĞUN DEVAMI SOSYAL MEDYA HESABIMIZDA: @KOCHOLDING

CUMHURİYET'İN İLK YILI:

29 Ekim 1923 - 29 Ekim 1924

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık, Cumhuriyetimizin 100. yılını bir sergi ve kitapla kutluyor. Yapı Kredi Yayınları tarafından yayımlanan aynı isimli kitaptan yola çıkılarak hazırlanan *Cumhuriyet'in İlk Yılı* sergisi, 29 Ekim 1923-29 Ekim 1924 tarihleri arasındaki bir yıllık dönemin belli başlı siyasi ve ekonomik gelişmelerinin yanı sıra günlük hayatın detaylarını ziyaretçilerle paylaşıyor.

YAZI: FİLİZ TÜLEK

29 Ekim 1923'te ilan edilen ve 100. yaşını kutladığımız Cumhuriyet'in en yoğun yılı kuşkusuz ilk yıldır. Cumhuriyet'in ilk yılları genellikle yaşanan önemli siyasi ve toplumsal anlarla anlatılır. Hayatın günlük akışında yaşanan ilginç olaylar ise nispeten daha az bilinir.

29 Ekim 1923-29 Ekim 1924 arasındaki o günlerde Türkiye'de neler oluyor, toplum nasıl yaşıyor, neler konuşuyor, neler seyrediyor ve nasıl eğleniyordu? *Cumhuriyet'in İlk Yılı* kitabı ve sergisi, bu soruları yaşanan ilginç anların belgeleri eşliğinde cevaplıyor. Dönemin gazete ve dergileri taranarak tüm alanları kapsayan bir kronoloji hâlinde sunulan kitap ve kitaptan yola çıkılarak hazırlanan sergi, bu bir yılda Türkiye'de yaşanan ve pek çoğu ilk defa anlatılan gündelik hayat detaylarına ışık tutuyor. Küratörlüğünü Cengiz Kahraman'ın, sergileme tasarımını ve küratöryal iş birliğini ise Yeşim Demir Pröhl'ün üstlendiği; Binnur Mörel Büyükertan, Banu İşlet, Eser Demirkan'ın ise araştırma ekibinde yer aldığı *Cumhuriyet'in İlk Yılı* sergisi, Yapı Kredi Galerisi'nde ziyaretçileri bekliyor.

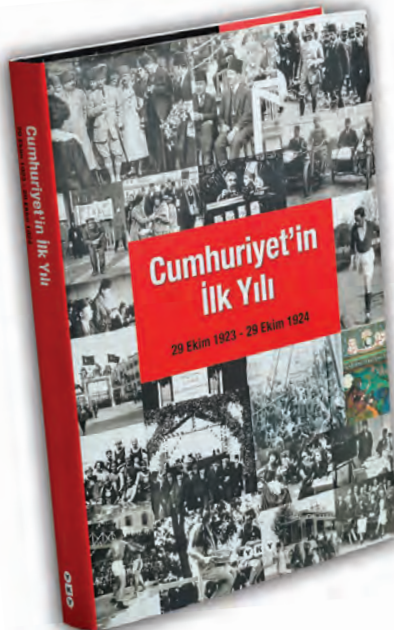
Cumhuriyet'in 100. yılını kutlarken 1923-1924 yılları arasına dönmek ve gececik bir Cumhuriyet'in ilk yılındaki günlük yaşama detaylı bir şekilde tanıklık etmek şahane bir his. Sergiyi ziyaret eden bazı ziyaretçilerin göz yaşlarına hâkim olamadığını öğrenmek ise aslında ne kadar başarılı bir işe imza atıldığının göstergesi. Biz de bu vesileyle Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Genel Müdürü Tülay Güngen, *Cumhuriyet'in İlk Yılı* projesinin fikir babası ve danışmanı Yücel Demirel, Proje Koordinatörü Binnur Mörel Büyükertan ve serginin tasarımcısı Yeşim Demir Pröhl ile bir araya geldik ve *Cumhuriyet'in İlk Yılı*'ni onlardan dinledik.

Böylesine önemli bir yılda hayata geçirdiğiniz Cumhuriyet'in İlk Yılı kitabı, sergiyle birlikte çok kıymetli bir arşiv ve başvuru kaynağı niteliği taşıyor. Kitap fikri nasıl ortaya çıktı?

Tülay Güngen: Cumhuriyet'in ilk yılını anlatan bu kitap dört kişilik bir ekibin 18 ay boyunca yürüttüğü bir çalışmanın ürünü. Yapı Kredi Yayınları olarak 2008 yılında II. Meşrutiyet'in İlk Yılı kitabını ve Cumhuriyet'in 75. yılı için Cumhuriyet Ansiklopedisi'ni okurlarla buluşturmştuk. Bu iki kitabın bu çalışma için bize ilham verdiğini söyleyebilirim. 29 Ekim 1923-29 Ekim 1924 arasında

▲ Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Genel Müdürü Tülay Güngen

geçen bir yıl memleketin en yoğun yılı olduğu için bu defa detaya inmek istedik. O dönemin hem siyasi gelişmeleri hem genel toplumsal durumuyla ilgili çok şey yazılıp çizildi. Yıllarca süren savaşımlardan, salgın hastalıklardan, geçim sıkıntısından yorgun düşmüş bir halk var. Siyasi tartışmalar, ekonomik sorunlar, nüfus mübadelesi, idari yapıdan eğitime, yargı sisteminden belediyelere kadar her alanda yapılan yenilikler, Anayasa'nın kabulü, halifeliğin kaldırılması, laiklik yönünde yapılan köklü değişimler ve ülkenin yeniden inşa edilmesi... Zorlukların yaşandığı bir dönemden bahsediyoruz. Kitapta bu zorluklar derinlemesine yer alıyor. Biz sergide daha çok günlük hayata ışık tutmak istedik.

SERGI

Hava durumu bilgilerinden dönemin dergilerine, tiyatrolardan karikatürlere, spor müsabakalarından filmlere kadar her türlü detaya yer verdik. Önce kitap hazırlandı, ardından Yeşim Demir Pröhl, kitabı sergi için sunulur hâle getirdi. O yılı düşünürseniz öyle aman aman bir görsel malzeme yok. Olanlar da çok büyütülmeye müsait değildi. Dolayısıyla sergi için başka türlü bir çalışma gerekiyordu. Serginin, kitabın tadımlığı gibi olduğunu söylemek mümkün.

Ankara'da şehir telefonu tesisatının kurulmasından tiyatro oyunlarına, deniz kazalarından sinema dünyasından mülakatlara kadar son derece detaylı bir yayın. Çok ciddi bir arşiv tarama çalışması var. Kitap nasıl bir çalışmanın sonucunda ortaya çıktı?

Yücel Demirel: Daha önce bir Cumhuriyet Ansiklopedisi hazırladığımız için bu defa özellikle ilk yıla odaklanmak istedik; böylece daha çok şey anlatabilecek, daha derine inebilecektik. Öncelikle gazeteler tarandı. Ona yakın gazete satır satır elden geçirildi. Dönemin dergilerine ve hazırlanmış diğer yayınlara yönelik bir çalışma yapıldı. Araştırdıkça farklı şeyler ortaya çıktı. Kitap iki şekilde ilerliyor. Birincisi, ay ay ele alınmış ana yazılar var. O aylarda neler yaşandığı, araştırma yazıları şeklinde ele

▲ Projenin fikir babası ve Danışmanı Yücel Demirel

alınıyor. İkincisi de, her günün olayları kronolojik sırayla sunuluyor. Bunların içinde ciddi haberler olduğu gibi, bize eğlenceli gelen esprili haberler de var. Örneğin dönemin Japon Konsolosu'nun evi soyulmuş ve hırsız konsolosun evinden pardösüsünü çalmış. Kitapta böyle gülümsetecek şeyler de olsun istedik. Bunun dışında reklamları da kitaba koyduk. Onların da kendine göre eğlenceli hâlleri var. Önemli başyazılardan seçmeler yaptık; o dönemde çıkmış dergilerdeki eğlenceli yazıları ve dönemin önemli sanatçılarıyla yapılan bazı röportajları da kitaba koyduk. Sanata özellikle ağırlık vermeye çalıştık. Bu derleme için 18 ay çok uzun görünüyor ama aslında çok kısa. Üzerinde çalışılacak daha çok şey vardı ama bir yerde durmamız gerekiyordu. Genel olarak, o yılın atmosferini yansıtan bir kitap olmasını arzu ettik. Yapı Kredi Yayınları'nın bilgi ve kültür birikimi bu noktada bizim için önemliydi ve bize çok yardımcı oldu. Daha sonra kitapta anlatılanlar sergide daha canlı olarak ete kemiğe büründü ve başka bir hâl aldı.

Arşiv taraması sırasında herhangi bir zorluk yaşadınız mı?

Binnur Mörel Büyükkertan: Bu kitabın hazırlanmasında Banu İşlet, Eser Demirkan ve ben birlikte çalıştık. Kitabın görsel danışmanlığını ise Cengiz Kahraman üstlendi. Dijital arşivlere artık ulaşılabilirdi için ekip olarak bu konuda zorluk yaşamadık. Fakat okumak ve akabindeki süreç tabii ki çok zaman aldı. Latin harfleri daha kabul edilmemiş olduğu için bütün taranan gazete ve dergiler eski yazıyla yazılmış durumdaydı. O yazıları okuyup çevirdik. Tabii bu sırada net olmayan bazı yerlerle de karşılaştık. Diğer taraftan aslında buraya koyamadığımız bir bu kadar daha bilgi var elimizde; dolayısıyla asıl zorluk, hangilerinin kitapta yer alacağını seçmekti. Eleme yapmak zorunda kaldık. Özellikle tiyatro, sinema ve sanat olaylarından elemek gerekti. Gerçekten muazzam bir sinema ve tiyatro kültürüyle karşılaştık. Spor konusu da çok eğlenceliydi. O dönemde yeni başlayan spor dallarından bahsediyoruz.

Futbol bugünkü futbol değil; boks da aynı şekilde. Örneğin sporcular birbirlerine küsüyor ve ringi terk edip gidiyorlar. Sonra, sansür pek yok o dönemde. İnsanlar çok rahat yazıyorlar. Bugün kullanmaktan çekineceğimiz belki kelimeler ya da fotoğraflar çok rahat kullanılabilir. Örneğin kaza fotoğrafları tüm açıklığıyla yer alıyor o dönemin yayınlarında. Kısacası neresine baksanız orası büyüyor meselenin. Kitap kronolojik olarak ilerliyor. Kronolojide her gün neler olduğunu görüyoruz ama bazı şeyler var ki "Neler olmuş?" sorusunun ötesine geçiyor ve hikâyeye dönüşüyor. Bunları kronolojinin içine akıttık ama biraz daha dikkat çekecek şekilde mavi kutuların içine

▲ Proje Koordinatörü Binnur Mörel Büyükkertan

yerleştirdik. Sadece mavi kutuları takip ederek bile kitap okunabilir.

Sergiye gelecek olursak... Bu kadar kapsamlı bir kitabı bir sergi hâline getirmek için nasıl bir yaklaşım izlediniz?

Yeşim Demir Pröhl: Cengiz Kahraman ve Yapı Kredi Kültür Sanat küratörleri Didem Yazıcı Schmidt ve Burcu Çimen ile çalışmaya başladığımızda ilk başta merkez bir fikir düşündük. Sergiyi temalara ayırabilirdik ama biz olaya, bir kişi Cumhuriyet'in ilk yılının güncesini tutmuş da biz o takvimin içinde ilerliyormuşuz duygusuyla yaklaştık. Ortada merkez bir hol var. Burada "Yaşasın Cumhuriyet" coşkusunu sözle değil de bir enstalasyonla nasıl verebiliriz?" diye düşündük ve Cumhuriyet kutlamalarındaki bayraklarımızla bir enstalasyon yaptık; zaman kurdelesini onun çevresinde ördük. Alanda yedi-sekiz tane görsel aks ve beyaz bir omurga var. O beyaz omurganın üstünde eşit aralıklarla aşağı yukarı dağılan bir akış söz konusu. Bu akış ayların arasında rahat gezmemizi sağlıyor. Görseller çeşitli koleksiyon ve arşivlerden toplandı. Çoğu, fotoğrafları ne kadar büyüklükte kullanmam gerektiğine dair bana bir fikir verdi. Bazıları o kadar güzeldi ki biraz daha büyütme çalıştık. Aslında yapmak istediğimiz şey tam da kitapta değinildiği

SERGI

gibi. Spor var, sanat var. Dans okulları açılıyor. Patenli hokey turnuvası yapılıyor. Bazar du Levan açılıyor. Sergide aslında dönemin tipografisi, illüstrasyon ve fotoğraf dilini, moda anlayışını da görüyoruz.

Yani aslında müthiş bir yıl izliyoruz. Öyle bir özen ve coşku var ki! O flütü ya da sazı alıp müzik öğrenme isteği muazzam; gramofonu koyup ince bantlı topuklu ayakkabılar ve kısacık saçlar ile dans etme hâli şahane; muallim mektebindeki hocaların hepsi pırıl pırıl. Herkeste bir yenilenme coşkusu var. Fotoğrafların çoğunun siyah-beyaz olması da sergide bir bütünleşme sağladı. 29 Ekim 1924'te Cumhuriyet gazetesinin bir sayısında, içinde "Cumhuriyet" yazan bir çelengi havaya kaldıran bir kız figürü var. O kız figürünü ana görsel hâle getirdik, kadının coşkusu da vurgulamak istedik. Geceli gündüzlü yaklaşık iki ay çok yoğun çalıştık ve çok keyif aldık. Sanıyorum aldığımız keyif sergide de sirayet etti.

Sergi düzeninin oluşturulmasında izlediğiniz rotadan bahsedebilir misiniz? Örneğin serginin merkezinde yer alan duraklar hangileri?

Yeşim Demir Pröhl: Serginin merkezi olarak aslında birkaç durak var. Bir tanesi çok büyük bir ana omurga olan kronoloji... O zaten bizi alıp mekânın içine çekiyor. Biz o durakları aylara bölerek oluşturduk ama serginin mekânsal olarak ana fikri tabii ki Cumhuriyet coşkusu oldu. 29 Ekim 1923, 29 Ekim 1924 ve 30 Ağustos Dumlupınar kutlamasını üç kırmızı satıhta birleştirdik. Orayı coşkulu bir kutlama alanı hâline getirdik. Tabii sergide akşların birbiriyle ilişkisini gözetmek gerekiyor. O kronolojik akışın mekâna girmesini istedik. Bir de ses konusu var. Orta alanda Atatürk'ün sesi ve inceden bir tango sesi duyuluyor, sadece bu kadar. Bunu da ayrıca önemsedik. Sergide birbirlerine teğellenen eklem noktaları var. O eklem noktalarını takip ettiğinizde zaten kümülatif olarak bilgiyi alıyorsunuz.

"Burada 'Yaşasın Cumhuriyet' coşkusu sözle değil de bir enstalasyonla nasıl verebiliriz? diye düşündük ve Cumhuriyet kutlamalarındaki bayraklarımızla bir enstalasyon yaptık; zaman kurdelesini onun çevresinde ördük. Alanda yedi-sekiz tane görsel aks ve beyaz bir omurga var."

▲ Serginin Tasarımcısı Yeşim Demir Pröhl

100 yıllık bir Cumhuriyet'in ilk yılına belgeler eşliğinde tanıklık etmek sizde nasıl duygular uyandırdı?

Binnur Mörel Büyüktan: Ben kendimi zaman tüneline gibi hissettiğimi söyleyebilirim. Çok yoğun çalıştığımız bir zaman dilimiydi, işin detayına bu kadar hâkim olmak, o bir yılı bizzat yaşamış gibi hissettiriyor insana. Şahsen ben o sokaklarda yürümüş, o sinemalara gitmiş, o oyunları seyretmiş gibiyim. Olayları kronolojik sırayla takip edebildiğimiz için devamını merak ettiğim olaylar oldu. Diyelim ki bir hırsızlık olayı yaşanmış. Sonraki süreçte olanları ister istemez merak ediyorsunuz. Şimdi ne oldu? Ne zaman yakalanacak? Bu gerçekten çok hoş bir duygu. O dönem gerçek anlamda bizi alıp içine çekti.

“Sergide akıların birbiriyle ilişkisini gözetmek gerekiyor. O kronolojik akışın mekâna girmesini istedik. Bir de ses konusu var. Orta alanda Atatürk’ün sesi ve inceden bir tango sesi duyuluyor, sadece bu kadar. Bunu da ayrıca nemstedik. Sergide birbirlerine teğellenen eklem noktaları var.”

Yücel Demirel: Ben hep içinde olduğumu söyleyebilirim. Yıllarca o gazeteleri taradım. Gerçekten de yoğunlaştığınızda o yaşamın içine giriyor ve merak etmeye başlıyorsunuz. Bu kişi bu olaya nasıl bir duyguyla bakacak? Ne hissedecek? Nasıl tepki verecek? Halkın tepkileri neler? Bu olayı hangi gazeteci nasıl yazacak? Siyasi olaylarda bilhassa böyle ama gündelik hayatta da bu izleri görüyoruz.

29 Ekim 1923-29 Ekim 1924 tarihleri arasında geçen bir yıllık süreci, çalışmalarınızdan edindiğiniz izlenimler doğrultusunda nasıl değerlendiriyorsunuz? Sizce, lkemiz bu önemli yılı nasıl ve hangi duygularla deneyimledi?

Binnur Mrel Büyükertan: Bir kere değişimden dolayı büyük bir rahatlama var. Belirsizlikler sona ermiş. Cumhuriyet ilan edilmiş. Yeni bir umut, yepyeni bir ufuk, bir değişim rzgrı söz konusu. Bütün bunlar, bu heyecan günlük yaşamın her alanında hissediliyor.

Tülay Güngen: Çok umut var ve her yerde ortak bir slogan oluşmuş. Greve giden işçilerden tutun da Cumhuriyet’in ilanına muhalif olanlara kadar herkes “Yaşasın Cumhuriyet” diye haykırıyor. Herkeste bunu yüksek sesle söyleyip dışa vurma duygusu var.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık olarak Cumhuriyetimizin 100. yılı kutlamaları kapsamında farklı hazırlıklarınız var mı?

Tülay Güngen: Ekim ortasında Alacahyk’ anlattığımız bir arkeoloji sergimiz olacak. Alacahyk çok önemli bir yer çünkü Cumhuriyet’in ilk bilimsel ve sistemli kazısı burada gerçekleştirilmiş. Bu, aynı zamanda Atatürk’ün de kişisel olarak iliğlendiği bir kazı. Alacahyk’le birlikte o dönemin arkeolojiye bakışına mercek tutacağız ki, bu aynı zamanda ulusal kimlik kurmada da önemli. Bunun için de aynı şekilde hem kapsamlı bir kitap hem de bir sergi hazırlığımız var.

KİTAP

► 17. Roman / Dag Solstad Yapı Kredi Yayınları

Bjørn Hansen sahtecilikten çarptırıldığı hapis cezasını tamamlamış, dışarıdaki hayata uyum sağlamaya çalışmaktadır. Bu sırada, uzun zamandır görmediği oğlundan gelen mektupla artık bir torunu olduğunu öğrenir ve oğlunun ailesini ziyaret etmeye karar verir. Şüphelerle dolu hâlde çıktığı bu yolculuk beklenmedik keşif ve sorgulamalara gebe. Dag Solstad, sıra dışı kahramanı Bjørn Hansen’i konu alan üç romanından ikincisinde, utanç ve iletişimsizlik, baba-oğul ilişkisi ve nesillerin ilerleyişinin anlamı, toplum içinde oynanan roller gibi temaları deşmeyi sürdürüyor.

► Pembe Yuva / Hikmet Şevki Koç Üniversitesi Yayınları

Döneminin tanınan gazeteci ve edebiyatçılarından Hikmet Şevki’nin 7 Nisan-10 Ekim 1928 tarihleri arasında Resimli Gazete’de tefrika edilen bu “unutulmuş” romanı, ilk kez Latin harfleriyle okurla buluşuyor. Yakacık’taki Pembe Yuva’da annesi ve teyzesiyle huzur içinde yaşayan Füsün, ailesiyle ilgili bir sırrın ona anlatılmadığından şüphelenir. Mektuplar, gazete haberleri ve ortaya çıkan tanıklarla bu sırra dair bilgiler edindikçe aşk, ihanet ve suçlarla örülmüş bir geçmişle yüzleşmek zorunda kalacaktır...

ÇOCUK KİTABI

► Uzay Yolculuğu ve Ayı Saldırısından Kurtulma Taktiği / Hazel Bilgen Yapı Kredi Yayınları

“Çok Değerli Uzay Şeyleri” kutusu olan bir arkadaşınız olmasını istemez miydiniz? Tamam, var artık. Heyecanlı, hayalperest, şakacı, eğlenceli ve uzay meraklısı, tatlı mı tatlı Ada adında bir arkadaşınız var.

Hazel Bilgen’in yazdığı, Eren Caner Polat’ın resimleriyle eşlik ettiği ‘Uzay Yolculuğu ve Ayı Saldırısından Kurtulma Taktiği’ni okurken kitap hiç bitmesin, Ada’dan hiç ayrılmayayım isteyeceksiniz.

► Seyahatler ve Kâşifler Atlası / Isabel Minhós Martins / Koç Üniversitesi Yayınları

Haritaların olmadığı bir dünya hayal edebilir miyiz? Keşiflerin, botanik bilimcilerin, tüccarların, denizcilerin veya ressamların yolculukları dünyayı daha iyi tanımamıza katkı sağladı ve bu sayede diğerlerinin varlığından haberdar olduk. Isabel Minhós Martins’in kaleme aldığı ve Bernardo P. Carvalho’nun harika çizimlerinin eşlik ettiği Seyahatler ve Kâşifler Atlası’nın başkahramanları, tüm zamanlardan ve yerlerden keşifler, doğa bilimciler, gezginler ve onların gerçek maceraları...

SERĞİ

► Nuri Kuzucan: Pasaj 31 Aralık 2023’e kadar

Nuri Kuzucan’ın Pasaj başlıklı kişisel sergisi, sanatçının eski ve yeni üretimlerinden oluşturulan bir seçkiyi mekâna özgü bir mimari düzenlemeyle bir araya getiriyor. Kaos/düzen, ışık/gölge, boşluk/doluluk, yüzey/derinlik, iç/dış gibi ikilikler etrafında kurgulanan yapıtlardan oluşan ve küratörlüğünü Nilüfer Şaşmazer’in üstlendiği sergi, hem zihinsel hem de algısal bir akışkanlığı ve geçişliliği merkezine alıyor.

► Isabel Muñoz: Yeni Bir Hikâye Göbeklitepe ve Çevresinden Fotoğraflar 17 Eylül 2023’e kadar

Farklı kültürlerin doğasını, estetiğini, yaşam biçimlerini keşfetmeyi ve yansıtmayı seven, Türkiye’nin en önemli arkeolojik alanlarından Göbeklitepe, Karahantepe ve Sayburç’u fotoğraflayan Isabel Muñoz, bu çok etkilendiği görkemli bölgede, gizem, köken ve sonsuzlukla ilgili soruların peşinden gidiyor.

HAYATINIZIN UYGULAMASI YAPI KREDİ MOBİL!

Yapı Kredi Mobil artık bir süper app! Şimdi Yapı Kredi Mobil'e evinizi ve aracınızı kaydedebilir, diğer tüm banka hesaplarınızı ekleyebilir, hayatınıza dair birçok şeyi tek yerden kolayca gerçekleştirebilirsiniz. Hatta seyahatlerinizi planlayabilir, araç bile kiralayabilirsiniz. Hemen Yapı Kredi Mobil'i indirin, süper teknolojilerle hayatınızı kolaylaştırın.

HEMEN İNDİRİN!

App Store

Google Play

AppGallery

YapıKredi

Hizmette sınır yoktur.

BizdenHaberler

**English
Summaries**

Dear Bizden Haberler readers:

The first half of 2023 was a time when the Koç Group achieved successful results in its efforts to contribute to the social and economic development of our country. The Koç Group successfully completed the first half of the year with a strong performance despite global uncertainties and challenging market conditions. In the first six months of 2023, our group generated consolidated revenues of USD 24.9 billion and undertook investments worth a total of USD 1.6 billion thereby bringing the overall value of our investments in the last five years to USD 10 billion. With the benefit of our robust liquidity and a strong balance sheet, our resilient and diversified business portfolio, our skilled and future-proofed workforce, and our agile management approach, we are committed to investing for the long term. In addition to our financial success, as the Koç Group we are proud to announce that life has begun in all of the Hope Cities that we built in Adıyaman, İskenderun, Hatay, Kahramanmaraş, and Malatya. Each of these container cities consists of 5,000 dwellings that will house about 20,000 people. Hope City is a project that aims to do more than just provide shelter for people however. It also aims to reconnect residents to life by providing them with social spaces and opportunities for employment, education, and physical exercise and sport. We will continue to deploy our strengths, our resources, and our business connections to respond to the needs of the people living in the region and to stand by earthquake victims until life returns to normal. We will strive with all our might to erase the effects of their great trauma through activities and practices capable of supporting the development of children and young people, of promoting gender equality, and of giving meaning to life. In this issue of Bizden Haberler we're providing a

comprehensive overview of the Hope City project that I believe you will enjoy reading. Over a thousand Koç Group personnel worked tirelessly at every stage of the Hope City project from design to supply, from logistics to assembly operations, and from installation work to the placement of the city's residents. Our people showed great determination and dedication and they helped to create one of the most beautiful examples of social solidarity.

I would like to express my sincere gratitude to all the Koç Group employees and managers who volunteered their time and efforts and to the Koç Family for their generous financial and moral support for this project. Our greatest hope is that Hope Cities will serve as a model for other similar projects, motivate people to return to their hometowns, and—most importantly—give children traumatized by the quakes hope for the future.

As this issue of Bizden Haberler was being readied for publication, we received word of the untimely death of Hakan Kozan, a beloved colleague who served as the Chief Purchasing and Supply Chain Officer at Arçelik. In the course of his more than thirty years of association with the Koç Group, Hakan Kozan was a model of inspiring leadership and the author of significant successes. He played an especially crucial role in the realization of the Hope City project. I offer my condolences to our dear colleague's bereaved family and friends. May God have mercy on his soul.

Kind regards,
Levent Çakiroğlu

KOÇ GROUP PROVIDES 5,000 CONTAINER DWELLINGS FOR 20,000 EARTHQUAKE SURVIVORS, SENDING MESSAGE OF HOPE

KOÇ HOLDING CEO LEVENT ÇAKIROĞLU: "WE DESIGNED 'HOPE CITIES' NOT ONLY AS SHELTER BUT ALSO AS PLACES FOR PEOPLE TO RECONNECT WITH LIFE."

Coordinating with AFAD (Disaster and Emergency Management Presidency), Koç Holding and other Koç Group companies have established Hope Cities in five different locations. Consisting of 5,000 container dwellings for 20,000 people, Hope Cities offer outstanding social living spaces. Koç Holding CEO Levent Çakiroğlu and Koç senior executives visited the Hatay Hope City and met with residents.

Noting that the Koç Group Disaster Coordination Committee was convened immediately on the morning of February 6th, when the first quakes occurred to determine the group's priorities, Koç Holding CEO Levent Çakiroğlu said "We quickly contacted public institutions and organizations. We dispatched hundreds of essential items to the region,

including solar panels, construction equipment, generators, stoves, food, clean drinking water, and hygiene supplies. We also formed teams to set up mobile kitchens, toilets, and laundry facilities. 531 Koç employees trained and equipped for search and rescue operations arrived in the region and immediately began coordinating with AFAD teams. Our people pulled 117 victims alive out of the wreckage. Medical teams from Vehbi Koç Foundation healthcare facilities consisting of experienced physicians and support personnel also began coordinating with the health ministry and AFAD in stricken areas. At the same time, we made plans to relocate existing Koç personnel employed in the region to safer areas along with their families."

Koç Holding CEO Levent Çakiroğlu stated that the aim was to

design Hope Cities as living spaces that would empower those who survived the great disaster, especially children, youths, women, and people with disabilities, to start their lives anew. “We sought input from experts in different disciplines to design Hope Cities not only as shelters but also as spaces for residents to reconnect with life. We identified schooling, employment, sport, and social interaction as Hope Cities residents’ highest-priority concerns. Koç Holding set a goal of making the towns fully habitable within 100 days at the start of the Hope City container city project. On May 2nd, the first people moved in, achieving that goal. As long as Hope Cities continue to be lived in, more than 115,000 Koç Group company and project stakeholder personnel will continue to support disaster survivors.”

Levent Çakıroğlu said that a field survey was conducted before starting the Hope City project to comprehensively identify and address the needs of the people who had been affected by the earthquakes. “By conducting this survey, we obtained crucial data that revealed the expectations of earthquake victims. This information was utilized at every stage of the Hope City project, from the fitting out of the container houses to the layout and design of the urban texture. At this point, I would also like to share something

with you that inspired the project’s name. During the initial survey, a survivor of the earthquake said “Everything here has been laid waste; everything but hope.” We built this project on that hope.”

Levent Çakıroğlu: “We built a whole new factory just to assemble and equip these container houses.”

Mr Çakıroğlu pointed out that they chose the option of leveraging the expertise and influence of the Koç Group in order to source containers from abroad so as to avoid upsetting the domestic container market’s supply-demand balance. “To acquire the containers we needed, we quickly reached out to global suppliers and entered into capacity agreements with them. We also established a brand-new factory from scratch for the assembly and fitting-out of container dwellings. In this way, we were able to satisfy all of the project’s container requirements entirely through our own resources.”

“I would like to take this opportunity to thank all my colleagues for their dedication and enthusiasm in the procurement, logistics, and installation of the project from its initial idea stage to the delivery of the container homes to their residents in just 100 days” said Mr Çakıroğlu. “Naturally

I would also like to sincerely thank AFAD and all the government agencies and local authorities involved for their support in this socially beneficial project. Their engagement has been invaluable at every stage of the project.”

Hope City container dwellings are equipped with 12,000 BTU fully-adjustable air conditioners that can heat and cool the interior to a comfortable temperature. These air conditioners have a capacity that is greater than actual requirements. The houses are also equipped with 375-liter refrigerator- freezer combos, 65-liter water heaters, electric cooktops, 81 cm televisions, and essential furniture.

Noting that detailed care and attention was giving to equipping and furnishing Hope City container homes, Levent Çakıroğlu added “We utilized every square meter of interior space so as to make effective, practical use of it. Every house has its own TV and AC as well as an outside terraced space to encourage social interaction with neighbors.”

Levent Çakıroğlu: “We identified four key service areas: education, employment, sport, and social interaction.”

Levent Çakıroğlu emphasized that Hope City container houses are also designed to address the particular needs of people with physical disabilities and exceed the generally accepted standards for addressing such issues.

Mr Çakıroğlu noted that the social living spaces in Hope Cities are a core feature that sets them apart from all similar models. “Each one has a “Town Square” around which are located such essential service providers as a food & household necessities market, a family health center, a psychosocial

support center, a hair dresser/barber, and a cafeteria. Each Hope City has an “Education Square” that combines high-quality educational resources with adjacent physical activity areas to enhance the quality of extracurricular time. Each Hope City also has a “Living Square” that offers all residents, including women and youngsters, a variety of opportunities for personal growth, development, and improvement. Each Hope City has more than 30 socially beneficial units that address the educational, employment, sport, and social interaction needs of residents.

Pointing out that Koç Group companies are in continuous contact with domestic and international institutions and non-governmental organizations with which they have a history of collaboration and experience within the Koç Group ecosystem, Levent Çakıroğlu said that the trust-based successful collaborations that Koç Group companies have engaged in previously greatly contributed to the shaping of the Hope Cities project and to the realization of its model.

Levent Çakıroğlu: “We’ve included schools, children’s play centers, preschool classes, special support classes, and libraries.”

Levent Çakıroğlu said that Hope Cities have units that provide creative learning support to children and young people and equip them with 21st-century skills. “We’ve included schools, children’s play centers, preschool classes, special support classes, and libraries. In collaboration with the Ministry of National Education, we have established technology design classrooms equipped with computers and 3D printers in every

school. We have even included “Learning Units” that gamify the learning process outside of school hours and make it more fun.

Levent Çakıroğlu said that the Koç Group has entered into a variety of collaborations to help children and young people adapt to life after the earthquakes and give them hope and courage for the future. He pointed to the Future Dream Center and Children’s Life Center that have been established for this purpose.

Another key focus of Hope Cities are to support women and girls in the public sphere. “We have created Women’s Solidarity Centers in partnership with UN Women Turkey, with which we have a long history of collaboration” said Mr Çakıroğlu. “We designed these centers as mini-campuses that include textile design and food preparation workshops as well as individual counseling and learning spaces. We also aim to create an ecosystem of “Kitchen Workshops” in four cities, specifically to attract women to produce and prepare food products that can eventually become income- generating microbusiness opportunities.

Levent Çakıroğlu emphasized that they have made it a priority to create spaces that support young people’s

participation in sports and the performance arts. He noted that Hope Cities are equipped with football pitches and basketball and volleyball courts as well as with outdoor amphitheatres.

Levent Çakıroğlu: “We have called on Koç Group companies with operations in stricken areas to create new job opportunities and to relocate existing jobs to those areas.”

Noting that he is well aware that one of the most urgent issues is to get adults living in container cities back to work, Levent Çakıroğlu said “At the outset of the Hope City project we called on Koç Group companies with operations in stricken areas to create new job opportunities and to relocate existing jobs to those areas. In response to the call, group companies opened call centers in Hatay, Adıyaman, Kahramanmaraş, and Malatya and launched training programs such as one for heavy-duty equipment operators and technicians. They’ve also opened up new traineeship positions for university students. We will continue our efforts to create employment opportunities for the survivors.”

▲ Left to Right; Vehbi Koç Foundation General Manager Oğuz Toprakoğlu, Koç Holding Automotive Group President Haydar Yenigün, Tourism, Food and Retailing Group President Özgür Burak Akkol, Energy Group President Yağız Eyüboğlu, Corporate Communications and External Affairs Director Burçin Girit, CEO Levent Çakıroğlu, Chief Legal and Compliance Officer Kenan Yılmaz, Accounting Director Mehmet Apak, Public Affairs Director Ufuk Çıplak, Audit Group President Kemal Uzun and Human Resources Director Umut Günal.

ABOUT HOPE CITIES

- Each Hope City project includes 5,000 container homes in an area of 735,000 m2.
- A special 4,000 m2 production facility was set up in Osmaniye to assemble container houses produced in China. A team of 480 people working in this facility produced a container house every 6 minutes on average. All the houses' delivery to earthquake-stricken areas entailed more than 1.5 million kilometers of logistical operations.
- Every house has an above-standard ceiling height of 247 cms and is made using the highest- quality materials. A total of 60,500 items and 25,000 white goods were used to furnish and equip them all.
- Hope City container cities encompass 11,340 m2 of social facilities, approximately 25,000 m2 of green space, 4 schools, 8 children's play centers and kindergartens, 4 libraries, 22 children's parks, 22 sports facilities, 3 amphitheatres, 7 computer rooms and technology workshops, and 4 kitchen workshops.
- Members of the Koç Group engage in socially beneficial activities through and in collaboration with such organizations as Vehbi Koç Foundation, El Ele Eğitim ve Kültür Derneği, Support to Life Association, Foundation for the Support of Women's Work, Suna'nın Kızları, Innovative Solutions for Sustainable Development Association, Tohum Autism Foundation, Educational Volunteers Foundation of Turkey, and UN Women Turkey.
- Arçelik procured the containers from China; Zer handled all logistical operations; Ark İnşaat erected the container cities at five locations; Arçelik and Koçtaş carried out the interior design and furnishing of the container houses. The operations of the Osmaniye plant that was set up to assemble the container houses were supported by Arçelik, Ford Otosan, Türk Traktör, and Tofaş teams.
- The Hope City project benefited from the support of Koç Holding as well as that of Koç Group companies Arçelik, Ark İnşaat, Aygaz, Düzey, Ford Otosan, Koçfinans, Koçtaş, Koç Sistem, Koç Topluluğu Spor Kulübü, Opet, Otokar, Otokoç Otomotiv, Sendeo, Tofaş, Tüpraş, TürkTraktör, Vehbi Koç Foundation, Yapı Kredi Bank, and Zer as well as that of Vehbi Koç Foundation's Koç School and Koç University.

Levent Çakıroğlu: "As soon as we incorporated the genuine desire of our colleagues into the Hope City project, it became a unique solidarity and volunteer movement."

Koç Holding CEO Levent Çakıroğlu said that throughout the Hope City process, more than 1,000 people were involved in planning, procurement, purchasing, logistics, operations, coordination, collaboration, and other activities on a day-to-day basis. Referring to the Koç Volunteers organization in his remarks, Levent Çakıroğlu said "From the very beginning, the effort and energy of Koç Group employees gave life and shape to the Hope City project. As soon as we incorporated the genuine desire of our colleagues into the Hope City project, it became a unique solidarity and volunteer movement. Koç Volunteers can be seen making an impact in every aspect of Hope City life, from staffing libraries and presenting amateur performances in the outdoor amphitheatres to offering free online classes and mentoring on various life issues. I take this opportunity to express my sincere gratitude to every Koç Volunteer who's stepped up to the plate in these efforts."

KOÇ HOLDING SUSTAINS ITS SUCCESSFUL PERFORMANCE THROUGH THE FIRST HALF OF 2023

Koç Holding announced its financial results for the first half of 2023. Having posted USD 24.9 billion in consolidated revenue, Koç Holding's combined investments in the same period amounted to USD 1.6 billion, bringing the company's total investments over the past 5 years to USD 10 billion.

Levent Çakıroğlu: “Backed by our further strengthened liquidity, we will keep working to create long-term value for all our stakeholders in the coming period.”

Noting Koç Holding's recent successful transactions in line with its dynamic portfolio management, Levent Çakıroğlu continued: “As a result of the accelerated bookbuilding (ABB) for Yapı Kredi shares corresponding to 6.8% of the capital in Yapı Kredi held by Koç Holding, we successfully completed the off-market sale to international institutional investors at a consideration of TL 6.8 billion (approximately USD 250 million). Constituting one of the largest equity market trades in Turkey over the last couple of years, this sizeable successful transaction is a strong testament of the trust held in our country, our Group and our bank. As the Koç Group, we will remain the main shareholder of Yapı Kredi with our 61.17% stake as proof of our faith in Yapı Kredi, the banking industry, and our country's potential in the long term. On another front, we initiated a project to explore strategic options including the sales of Tat Gıda shares we own, and provided a mandate to receive financial consulting services. Backed by our further strengthened liquidity, we will keep working to create long-term value for all our stakeholders in the coming period.” Levent Çakıroğlu said: “The all-new Transit Custom, one-tonne model of Europe's best-selling van is designed from ground up to deliver new level of productivity and efficiency to its customers. The vehicle is about to get off the manufacturing line at Ford

Otosan's Yeniköy plant, initially with its diesel version, to be followed by the all-electric model. Ford's second all-electric commercial model, the E-Transit Custom is strategically important in the electrification transformation of Ford. Designed by Ford Otosan with a customer-oriented approach and publicized in April, the internal combustion and all-electric versions of Transit Courier will be next on the production line at the Craiova plant of Ford Otosan.”

Levent Çakıroğlu: “Our Group companies' work on energy efficiency and renewable energy projects gained momentum.”

Stating that Koç Holding publicly discloses its progress in environmental, social and corporate governance with the Sustainability Report 2022 it has published, Levent Çakıroğlu said: “Within the scope of our Carbon Transition Program, our Group companies' work on energy efficiency and renewable energy projects gained momentum. The renewable energy project we have launched will serve to supply more than half of our Group-wide electricity consumption from renewables. In addition, Arçelik, the industry leader on the Dow Jones Sustainability Index, will put to life a significant investment in renewable energy area and start manufacturing solar panels with an EUR 10 million-investment. The solar panel manufacturing facility that will reach an annual production capacity of over 1 million units thanks to the additional investment to be made until the year's end will accelerate the renewable energy transformation of Türkiye.”

**KOÇ HOLDING CONTINUES TO
GROW WITH INVESTMENTS**

24,9 BILLION
USD

Consolidated revenue in
the first half of 2023

1,6 BILLION
USD

Combined investments in the first
half of the year amounted to

10 BILLION
USD

Total investments over
the past 5 years reached

KOÇ MEDICAL BV ACQUIRED MEDICAL DEVICES COMPANY BIÇAKCILAR

Koç Group's healthcare technology company, Koç Medical BV, has acquired Bıçakcılar Global Medical Products Industry and Trade Inc., one of Turkey's well-established medical devices and consumables companies.

Koç Group's healthcare technology company, Koç Medical BV, has acquired Bıçakcılar Global Medical Products Industry and Trade Inc., one of Turkey's well-established medical devices and consumables companies. Fatih Kemal Ebiçlioğlu, President of Koç Holding Durable Consumer Goods Group, stated, "As Koç Group with a strong history in the healthcare sector, we are committed to enhancing people's quality of life and well-being. In this context, Koç Medical BV, a subsidiary fully owned by Koç Yaşa Çok Yaşa, one of our Group companies, has acquired Bıçakcılar Global, a company with strong expertise in medical devices and consumables production. We are thrilled to take such a significant step in the healthcare sector as Koç Group. With this acquisition, we aim to diversify our product range in healthcare technologies, expand into export markets, and contribute significantly to global growth."

Koç Medical BV, the Netherlands-based company operating in the healthcare technology sector under Koç Group, has acquired Bıçakcılar Global, which has been active in the medical devices field for 60 years. With this acquisition, the product range in healthcare technologies will be diversified, aiming to expand export

markets and make a significant contribution to global growth.

Fatih Kemal Ebiçlioğlu, the President of Koç Holding Durable Consumer Goods Group, commented on the matter, saying, "We continue to steadfastly transform our products, services, and business models according to the requirements of our time. As Koç Group with a strong history in the healthcare sector, we are dedicated to enhancing people's quality of life and well-being. In this context, Koç Medical BV, headquartered in the Netherlands and wholly owned by Koç Yaşa Çok Yaşa,

has acquired Bıçakcılar Global, a company with strong expertise in medical device production. We are excited to take such a powerful step in the healthcare sector as Koç Group. With this acquisition, we aim to diversify our product range in healthcare technologies, expand export markets, and make a significant contribution to global growth. Leveraging the valuable contributions of Bıçakcılar Global's existing manufacturing facilities, we aim to strengthen our role in the global industry and expand our export market."

İlker Soydan, who has been appointed as the General Manager of Bıçakcılar Global following this acquisition, and currently serving as the General Manager of Koç Yaşa Medical Inc., stated in his statement regarding the matter, "I believe that this merger will bring new opportunities to our country and the healthcare sector. With innovative work in healthcare technologies, I am confident that we will diversify our product and solution range. With our strong R&D infrastructure and the knowledge accumulated by Koç Holding, I believe that we will elevate our country's position in the global healthcare sector."

► From left to right; Koç Holding CFO Polat Şen, Durable Consumer Goods Group President Fatih Kemal Ebiçlioğlu, Kamco Invest Authorized Manager İhsan Sancay.